

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

เครื่องรับและส่ง 16-QAM โดยใช้อุปกรณ์ FPGA

FPGA Implementation of 16-QAM Modulation and Demodulation

โดย

นางสาวพรวิทย์ สมบุญ

45010513

นางสาวสุชมาล ช่างไชยยะ

45010842

เลขหมู่.....

62540

เลขทะเบียน.....

วัน,เดือน,ปี...19 ส.ค. 2549

b.....
i.....

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาวิศวกรรมโทรคมนาคม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2548

ผ่านการตรวจชิ้นงานแล้ว

(ลงชื่อ).....ผู้ตรวจ

ผ่านการตรวจรูปเล่มแล้ว

(ลงชื่อ).....ผู้ตรวจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องรับและส่ง 16-QAM โดยใช้อุปกรณ์ FPGA

FPGA Implementation of 16-QAM Modulation and Demodulation

โดย

นางสาวพรวาทศน์ สมบุญ 45010513

นางสาวศุขมาล ช่างไชยยะ 45010842

อาจารย์ที่ปรึกษา

รศ.ดร. กอบชัย เคชหาญ

อาจารย์ สมปอง วิเศษพาณิชย์กิจ

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาวิศวกรรมโทรคมนาคม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2548

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริญญาโทปีการศึกษา 2548

ภาควิชาวิศวกรรมโทรคมนาคม

คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง **เครื่องรับและส่ง 16-QAM โดยใช้อุปกรณ์ FPGA**

FPGA Implementation of 16-QAM Modulation and Demodulation

ผู้จัดทำ

1. นางสาว พราวทัศน์ สมบุญ 45010513
2. นางสาว สุชুমล ช่วงไชยยะ 45010842

.....
(รศ.ดร. กอบชัย เตชะหาญ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อ. สมปอง วิเศษพาณิชย์กิจ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องรับและส่ง 16-QAM โดยใช้อุปกรณ์ FPGA
FPGA Implementation of 16-QAM Modulation
and Demodulation

โดย นางสาวพรวาทศน์ สมบุญ 45010513
นางสาวสุพุมล ช่างไชยยะ 45010842

อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร. กอบชัย เดชหาญ
อ. สมปอง วิเศษพาณิชย์กิจ

บทคัดย่อ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาและทำการสร้างเครื่องรับและส่ง 16-QAM โดยทำการจำลองกระบวนการทำงานในโปรแกรม MATLAB และสร้างลงบนอุปกรณ์ FPGA โดยอธิบายวิธีการทำงานของวงจรด้วยภาษา VHDL

ABSTRACT

This project studies and implements 16-QAM modulation and demodulation, using MATLAB program to simulate processes of the work. Then, the processor will be implemented on FPGA using VHDL language.

กิตติกรรมประกาศ

โครงการนี้จะสามารถไม่สำเร็จล่วงได้เลย ด้วยประการทั้งปวง ถ้าไม่มีผู้ที่คอยอุปถัมภ์ ให้คำปรึกษาและสนับสนุนอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่เรื่องเล็กที่สุดจนถึงใหญ่ที่สุด และตั้งแต่ต้นจนจบ พวกเราชาวซึ่งใจมากจนไม่ทราบจะกล่าวเป็นภาษาคนได้อย่างไร จึงขอให้เกียรติท่านที่ด้วยการกล่าวถึงเป็นอันดับแรก พร้อมกับการคารวะหนึ่งจอกมาด้วย ณ ที่นี้

บุพพการีของพวกเราที่ไม่ยอมให้เราล้มแน่นอน ขอขอบคุณพระคุณท่านพ่อผู้คอยส่งส่วยเช้า-ค่ำเมื่อยามลูกไม่ได้กลับบ้านเสียยาวนานเนื่องด้วยภารกิจชีวิตครั้งนี้ ขอขอบคุณท่านแม่ที่ช่วยแปลเปเปอร์กองพะเนินเมื่อยามลูกจวนตัวและจนใจ

ขอขอบคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษา และท่านอาจารย์กอบชัยใจดี ที่เอ็นดูและช่วยเหลือพวกเราตลอดมา พวกเราอาจประพฤติดัวไม่ฉลาดบ้างในบางครั้ง แต่ศิษย์ขอภัยและขอขอบพระคุณจากใจจริงสำหรับคำตักเตือนว่ากล่าว

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณท่านเพื่อนทุกๆท่านที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ขอขอบคุณจริงๆสำหรับกำลังใจ

นางสาวพรวาทินี สมบุญ

นางสาวสุพมาล ช่างไชยยะ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ทฤษฎีหรือหลักการ	
2.1 โครงสร้างของระบบสื่อสาร	2
2.2 การมอดูเลตแบบคิวิตัลเบื้องต้น	3
2.3 การมอดูเลตเชิงแอมพลิจูดแบบควอดเรเจอร์	5
2.4 แมตซ์ฟิลเตอร์	7
2.5 การแทรกสอดระหว่างสัญญาณและการทำพัลส์เซปิง	10
2.5.1 การแทรกสอดระหว่างสัญญาณ	10
2.5.2 การทำพัลส์เซปิงแบบช่องสัญญาณในควิตซ์คุมคติ	12
2.5.3 การทำพัลส์เซปิงด้วยเรสโคไซน์พัลส์	13
2.6 การแปลงอัตราการสุ่ม	15
2.6.1 สัญญาณไม่ต่อเนื่อง	15
2.6.1.1 การสุ่มสัญญาณไม่ต่อเนื่อง	15
2.6.1.2 โพลีเฟส	17
2.6.2 การลดอัตราการสุ่ม	19
2.6.2.1 คาวน์แซมปลิง	19
2.6.2.2 การกรองสัญญาณและสเปกตรัมการสุ่มค่าตัวอย่าง	21
2.6.2.3 เอกลิกษณ์	25
2.6.3 การเพิ่มอัตราการสุ่ม	26
2.6.3.1 อัฟแซมปลิง	26
2.6.3.2 การกรองสัญญาณและสเปกตรัมการสุ่มค่าตัวอย่าง	27
2.6.3.3 เอกลิกษณ์	28
2.7 อินเตอร์โพลซัน	29
2.7.1 อินเตอร์โพลซันที่มีทรานส์เวอร์ซอลฟิลเตอร์	30
2.7.1.1 คอนโวลูชันด้วยการเพิ่มอัตราการสุ่มแบบลำดับ	30
2.7.1.2 ประสิทธิภาพของโครงสร้างทรานส์เวอร์ซอล	31
2.7.2 อินเตอร์โพลซันที่มีโพลีเฟสฟิลเตอร์	32
2.7.2.1 โพลีเฟสอินเตอร์โพลซันในไทม์โดเมน	32
2.7.2.2 เอาท์พุทคอมมิวเทชัน	34
2.7.2.3 โพลีเฟสอินเตอร์โพลซันโดยใช้การแปลง Z	36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8	ทฤษฎีดิจิทัลเฟสล็อกลูป	37
2.8.1	นิยามของหลักการทำงานเฟสล็อกลูปตามแบบฉบับ	37
2.8.2	นิยามดิจิทัลเฟสล็อกลูป	40
2.9	คอร์คิกอัลกอริทึม	41
2.9.1	ทฤษฎี CORDIC	41
2.9.2	การสร้างลงใน FPGA	47
2.9.2.1	ตัวประมวลผลแบบวนรอบการทำงาน CORDIC	47
2.9.2.2	ตัวประมวลผลคอร์คิกแบบออนไลน์	48
2.10	คอสเทส ลูป (COSTAS LOOP)	49
2.10.1	คอสเทส ลูปด้วยวิธีการสร้างแบบคอร์คิก	53
2.11	บูธ อัลกอริทึม (Booth Algorithm)	55
บทที่ 3 การคำนวณและการสร้าง		
3.1	การมอดูเลชันแบบ QAM โดยใช้ CORDIC อัลกอริทึม	57
3.2	การมอดูเลตสัญญาณแบบ QAM	59
3.2.1	การออกแบบวงจรเรสโคไซน์ฟิลเตอร์โดยใช้โปรแกรมเมทแลป	60
3.2.2	คอนสเทลเลชัน (Constellation)	60
3.2.3	ผลการทดลองการออกแบบวงจรคอร์คิกมอดูเลเตอร์โดยใช้โปรแกรมเมทแลป	62
3.3	การดีมอดูเลตสัญญาณแบบ QAM	63
บทที่ 4 การทดลองและผลการทดลอง		
4.1	การออกแบบการทดลองสำหรับการวัดคุณลักษณะ	64
4.1.1	ส่วนของการสร้างวงจรหารความถี่ (DIV)	64
4.1.2	ส่วนของการรับบิทข้อมูลจากพอร์ตอนุกรม (SERIAL_RX)	65
4.1.3	ส่วนของเรสโคไซน์ฟิลเตอร์ (Raised Cosine filter)	66
4.1.3.1	ส่วนเก็บค่าและเรียกค่าข้อมูล (Rom)	66
4.1.3.2	ส่วนของตัวคูณ	67
4.1.4	ส่วนของคอร์คิกอัลกอริทึม (Cordic)	68
4.1.5	ส่วนของคอนโทรลยูนิต (Control unit)	69
4.2	การนำโปรแกรมที่ออกแบบโดยภาษา VHDL ไปสร้างเป็นวงจรมอดูเลเตอร์	71
4.2.1	การออกแบบการทดลองสำหรับการวัดคุณลักษณะของวงจรกรองสัญญาณที่ออกแบบ	72
4.2.2	ผลการทดลองวงจรคอร์คิก ออสซิลเลเตอร์ (Cordic Oscillator)	73
4.2.2.1	เพิ่มความต่างเฟส	73
4.2.3	ผลการทดลองวงจรคอร์คิกมอดูเลเตอร์ (Cordic modulator)	74
4.2.4	ผลการทดลองวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบผลตอบสนองอิมพัลส์จำกัด	75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง
กิตติกรรมประกาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปที่ 2.1 แบบจำลองของระบบสื่อสาร	2
รูปที่ 2.2 รูปของสัญญาณที่ผ่านการมอดูเลตด้วยวิธีการที่ต่างกัน สามแบบ ASK, PSK และ FSK	4
รูปที่ 2.3 โครงสร้างวงจรถูกส่งแบบ QAM	5
รูปที่ 2.4 โครงสร้างวงจรถูกรับแบบ QAM	6
รูปที่ 2.5 แบบจำลองวงจรถูกรับสัญญาณที่ใช้แมคซ์ฟิลเตอร์	7
รูปที่ 2.6 ตัวอย่างการรบกวนระหว่างสัญลักษณ์ของพัลส์รูปสี่เหลี่ยมสองรูป ขณะส่งผ่าน ช่องสัญญาณที่มีแบนด์วิดธ์จำกัด	10
รูปที่ 2.7 สัญญาณซิงค์	12
รูปที่ 2.8 สเปกตรัมสัญญาณซิงค์	12
รูปที่ 2.9 ตัวอย่างการใช้สัญญาณซิงค์สำหรับส่งข้อมูลไบนารี 101101	13
รูปที่ 2.10 สัญญาณทางเวลา	14
รูปที่ 2.11 สัญญาณทางสเปกตรัมความถี่	14
รูปที่ 2.12 การสุ่มแบบคิสุกรีท ที่มีเฟสออฟเซต $\lambda = 3$	16
รูปที่ 2.13 Polyphase representation ของสัญญาณคิสุกรีท	18
รูปที่ 2.14 คาวน์แซมเพลอร์ (Downsampler)	20
รูปที่ 2.15 ขั้นตอนการประมวลผลสัญญาณที่ใช้ในการคาวน์แซมปลิง	21
รูปที่ 2.16 ตัวสุ่มค่าตัวอย่าง (Down Sampler or Decimator)	21
รูปที่ 2.17 สเปกตรัมของสัญญาณ $X(\omega)$ เมื่อสุ่มสัญญาณด้วยความถี่ f_s	22
รูปที่ 2.18 สเปกตรัมของสัญญาณ $X(\omega)$ เมื่อสุ่มสัญญาณด้วยความถี่ $2f_s$	22
รูปที่ 2.19 สเปกตรัมของสัญญาณอินพุทก่อนการคาวน์แซมปลิง	23
รูปที่ 2.20 สเปกตรัมของสัญญาณเอาต์พุทหลังจากผ่านการ คาวน์แซมปลิง	24
รูปที่ 2.21 แสดงเคซิเมเตอร์ที่ใช้ฟิลเตอร์ที่มีผลตอบสนองทางความถี่เป็น $h(n)$ และคาวน์แซมเพลอร์ที่มีแฟคเตอร์คือ M	24
รูปที่ 2.22 เอกลักษณะที่ 1	25
รูปที่ 2.23 เอกลักษณะที่ 2	25
รูปที่ 2.24 เอกลักษณะที่ 3	25
รูปที่ 2.25 อัปแซมเพลอร์ (upsampler)	26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.26	การอัพแซมปลิงของสัญญาณคิสิกิริท	26
รูปที่ 2.27	สเปกตรัมของสัญญาณอินพุทก่อนการอัพแซมปลิง	27
รูปที่ 2.28	สเปกตรัมของสัญญาณเอาต์พุทเมื่อผ่านการอัพแซมปลิง	28
รูปที่ 2.29	อินเตอร์โพลชันโดยใช้อัพแซมเพลอร์ L และแอนติอิมเมจิงฟิลเตอร์ $g(n)$	28
รูปที่ 2.30	เอกลักษณ์ที่ 4	29
รูปที่ 2.31	เอกลักษณ์ที่ 5	29
รูปที่ 2.32	เอกลักษณ์ที่ 6	29
รูปที่ 2.33	แสดงโครงสร้างโดยตรงของวงจรกรองความถี่แบบ FIR	30
รูปที่ 2.34	อินเตอร์โพลชัน ประกอบด้วยอัพแซมเพลอร์ : L ตัว และแอนติอิมเมจิงฟิลเตอร์: $g(n)$ 1ตัว	30
รูปที่ 2.35	สัญญาณที่เกี่ยวข้องกับการคอนโวลูชันในรูปที่ 2.34	31
รูปที่ 2.36	อินเตอร์โพลชัน	32
รูปที่ 2.37	การสร้างโพลีเฟสฟิลเตอร์ด้วย $L = 3$	33
รูปที่ 2.38	โครงสร้างทั่วไปของโพลีเฟสอินเตอร์โพลชันที่มี L สาขา และอัตราการสุ่มที่เพิ่มขึ้นด้วยแฟกเตอร์ L	34
รูปที่ 2.39	โพลีเฟสอินเตอร์โพลชันที่มีการหน่วงที่เอาต์พุท	35
รูปที่ 2.40	โพลีเฟสอินเตอร์โพลชันที่มีคอมมิวเตเตอร์ (Commutator) แบบเอาต์พุททวนเข็มนาฬิกา	35
รูปที่ 2.41	อินเตอร์โพลชันทั่วไปที่เป็นสัญญาณที่ได้จากการแปลง Z (Z-Transform)	36
รูปที่ 2.42 : (a)	รูปแบบเดิมของโพลีเฟสอินเตอร์โพลชัน	36
	(b) รูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประหยัดหน่วยความจำ	
รูปที่ 2.43 : (a)	บล็อกไดอะแกรมของระบบเฟสล็อกลูป (b) ฟังก์ชันถ่ายโอนของ VCO	37
	(c) ฟังก์ชันถ่ายโอนของ PD	
รูปที่ 2.44	โครงสร้างเสถียรภาพทางไดนามิก และสแตติก ของ PLL แบบเชิงเส้น	39
รูปที่ 2.45	โครงสร้างแบบวนรอบการทำงานคอร์ดิค	47
รูปที่ 2.46	ตัวประมวลผลคอร์ดิคแบบ Unrolled	48
รูปที่ 2.47	โครงสร้างวงจรดีมอดูเลตสัญญาณ DSB-SC แบบ Costas loop	49
รูปที่ 2.48	สแควริง ลูป (Squaring Loop)	51
รูปที่ 2.49	การสร้างคอสเทส ลูปแบบธรรมดา	51
รูปที่ 2.50	คอสเทส ลูปแบบดิจิตอลโดยการใช้ NCO เป็นตัวสังเคราะห์ความถี่	52
รูปที่ 2.51	ส่วนคอร์ดิค, $X_m = x, Y_m = 0$	53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.52	การสร้างแบบคอร์ดิกของคอสเทส ดูป	54
รูปที่ 2.53	แสดงตัวอย่างการคูณแบบพิจารณาเครื่องหมาย (8*8)	55
รูปที่ 2.54	ผลของการคูณแบบพิจารณาเครื่องหมาย (8*8)	56
รูปที่ 3.1	การหมุนเวกเตอร์	57
รูปที่ 3.2	โครงสร้างของ CORDIC algorithm	58
รูปที่ 3.3	การมอดูเลชันแบบ QAM	59
รูปที่ 3.4	ผลตอบสนองอิมพัลส์ของเรสโคไซน์ฟิลเตอร์	60
รูปที่ 3.5	ผลตอบสนองความถี่ของเรสโคไซน์ฟิลเตอร์	60
รูปที่ 3.6	คอนสเทเลชันของสัญญาณ 16QAM	60
รูปที่ 3.7	การมอดูเลชันจากการออกด้วยโปรแกรมเมทแพล กำหนดให้จุดที่ 1 คือ $I=0.1, Q=0.1$ และ จุดที่ 2 คือ $I=0.1, Q=-0.2$	62
รูปที่ 3.8	การมอดูเลชันจากการออกด้วยโปรแกรมเมทแพล กำหนดให้จุดที่ 1 คือ $I=0.1, Q=0.1$ และ จุดที่ 2 คือ $I=-0.1, Q=-0.1$	62
รูปที่ 3.9	ส่วนของคอร์ดิก	63
รูปที่ 3.10	การดีมอดูเลชันแบบ QAM	63
รูปที่ 4.1	การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการทดลองวัดคุณลักษณะสัญญาณ	64
รูปที่ 4.2	สัญลักษณ์ของส่วนวงจรความถี่	65
รูปที่ 4.3	ผลการจำลองการทำงานของส่วนวงจรความถี่	65
รูปที่ 4.4	สัญลักษณ์ของวงจรรับบิทข้อมูลจากพอร์ตอนุกรม	65
รูปที่ 4.5	ผลการจำลองการทำงานของวงจรรับบิทข้อมูลจากพอร์ตอนุกรม	66
รูปที่ 4.6	สัญลักษณ์ของวงจรเก็บค่าและเรียกค่าข้อมูล	66
รูปที่ 4.7	สัญลักษณ์ของส่วนตัวคูณ	67
รูปที่ 4.8	ผลการจำลองการทำงานของวงจรเรสโคไซน์ฟิลเตอร์	67
รูปที่ 4.9	สัญลักษณ์ของส่วนคอร์ดิก	68
รูปที่ 4.10	ผลการจำลองการทำงานของวงจรคอร์ดิก	68
รูปที่ 4.11	สัญลักษณ์ของส่วนคอนโทรลยูนิต	69
รูปที่ 4.12	ผลการจำลองการทำงานของวงจรคอนโทรลยูนิต	69
รูปที่ 4.13	ส่วนประกอบของวงจรมอดูเลเตอร์	70
รูปที่ 4.14	ผลการวิเคราะห์โปรแกรม(View synthesis report)	71
รูปที่ 4.15	วงจรแปลงสัญญาณดิจิทัลเป็นสัญญาณเชิงอนาล็อก	71
รูปที่ 4.16	การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการทดลองวัดคุณลักษณะของวงจรกรองสัญญาณที่ออกแบบขึ้น	72

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.17	วงจรรวมสำหรับการทดลองวัดคุณลักษณะของวงจรรองสัญญาณที่ออกแบบขึ้น	72
รูปที่ 4.18	ผลการทดลองที่เกิดจาก คอร์ดิก ออสซิลเลเตอร์ โดยที่ $\Delta z = 0.1013$ เรเดียน	73
รูปที่ 4.19	ผลการทดลองที่เกิดจาก คอร์ดิก ออสซิลเลเตอร์ โดยที่ $\Delta z = 0.2094$ เรเดียน	73
รูปที่ 4.20	ผลการมอดูเลชันจากการออกแบบด้วยภาษา VHDL กำหนดให้จุดที่ 1 คือ $I = 0.1, Q = 0.1$ และ จุดที่ 2 คือ $I = 0.1, Q = -0.2$	74
รูปที่ 4.21	ผลการมอดูเลชันจากการออกแบบด้วยภาษา VHDL กำหนดให้จุดที่ 1 คือ $I = 0.1, Q = 0.1$ และ จุดที่ 2 คือ $I = -0.1, Q = -0.1$	74
รูปที่ 4.22	ผลการทดลองที่ได้จากวงจรรองความถี่ต่ำผ่านอันดับที่ 6	75
รูปที่ 4.23	ผลการทดลองที่ได้จากวงจรรองความถี่ต่ำผ่านอันดับที่ 6	75

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงซีเลคชันเทเบิลของบรูธ อัลกอริทึม (selection table)	55
ตารางที่ 3.1 แสดงการเข้ารหัสข้อมูลดิจิทัล	61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 วัตถุประสงค์ของปริิญญานิพนธ์

1. เพื่อศึกษาหลักการการทำงานของระบบรับ - ส่งข้อมูลที่เข้ารหัสสัญญาณแบบ 16-QAM
2. เพื่อศึกษาและประยุกต์ใช้งานภาษาวีเอชดีแอล (VHDL) กับชิปเอฟพีจีเอ (FPGA Chip)
3. เพื่อศึกษาและประยุกต์ใช้งานทฤษฎีคอร์ดิก (CORDIC) สำหรับการมอดูเลตและดีมอดูเลตการเข้ารหัสสัญญาณแบบ 16-QAM
4. เพื่อนำหลักการและทฤษฎีมาใช้ในการสร้างแบบจำลองการทำงานของระบบรับ-ส่งข้อมูลที่เข้ารหัสสัญญาณแบบ 16-QAM
5. เพื่อจำลองกระบวนการทำงานด้วย โปรแกรมแมทแลป (Matlab) และเปรียบเทียบกับผลในทางปฏิบัติจากแบบจำลองที่สร้างขึ้น

1.2 ขอบเขตของปริิญญานิพนธ์

โครงการนี้นำเสนอการมอดูเลตและดีมอดูเลตสัญญาณที่เข้ารหัสแบบ 16-QAM โดยได้นำทฤษฎีคอร์ดิก(CORDIC), มัลติเรท(Multirate) และพัลส์เชปปีง(Pulse Shaping) มาประยุกต์ใช้ ในการสร้างนั้นจะทำการจำลองการทำงานด้วยโปรแกรมแมทแลป ก่อนนำไปเขียนอธิบายพฤติกรรมการทำงานด้วยภาษาวีเอชดีแอล และทำการโปรแกรม(Configure) ลงบนอุปกรณ์เอฟพีจีเอ (Field Programmable Gate Array)

1.3 เนื้อหาของปริิญญานิพนธ์

บทที่ 2 กล่าวถึงทฤษฎีและหลักการของระบบสื่อสาร รวมถึงทฤษฎีต่างๆที่นำมาใช้ในการออกแบบและการสร้าง

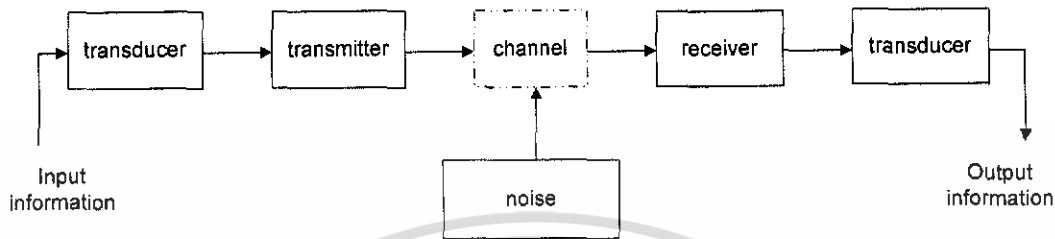
บทที่ 3 กล่าวถึงการออกแบบและการสร้างชุดจำลองการรับ-ส่งสัญญาณที่เข้ารหัสแบบ 16-QAM เพื่อทำการโปรแกรมลงบนอุปกรณ์เอฟพีจีเอ

บทที่ 4 กล่าวถึงการทดลองและผลการทดลองจากการจำลองการทำงาน โดยโปรแกรมแมทแลปและผลจากการทำงานจริงของชุดจำลองการรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์เอฟพีจีเอ

บทที่ 5 บทวิจารณ์และบทสรุป

บทที่ 2 ทฤษฎีหรือหลักการ

2.1 โครงสร้างของระบบสื่อสาร

รูปที่ 2.1 แบบจำลองของระบบสื่อสาร

โดยทั่วไปเราสามารถแสดงแบบจำลองของระบบสื่อสารในรูปของแผนภาพบล็อกได้ดังรูปที่ 2.1 พิจารณาเริ่มจากทางด้านซ้ายมือ ข่าวสารด้านเข้าที่ป้อนเข้าสู่ระบบมีลักษณะได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็น สัญญาณแอนะล็อก(analog) หรือ ดิจิตอล(digital) สัญญาณเหล่านี้จะถูกแปลงให้อยู่ในรูปสัญญาณที่เหมาะสมในการส่งผ่านระบบสื่อสาร เช่นสัญญาณเสียงจะถูกแปลงให้อยู่ในรูปของสัญญาณไฟฟ้า โดยใช้ไมโครโฟน ส่วนถัดมาของแบบจำลองระบบสื่อสารคือเครื่องส่ง (transmitter) อุปกรณ์ส่วนนี้มีหน้าที่ในการแปลงสัญญาณที่ออกจากรานสควิเซอร์ให้อยู่ในรูปที่เหมาะสมกับช่องสื่อสารที่จะส่งออก กระบวนการที่ใช้ในการแปลงสัญญาณนี้โดยทั่วไปเรียกว่า การมอดูเลต (modulation) การมอดูเลตสัญญาณมีได้หลายรูปแบบ เช่น การมอดูเลตเชิงแอมพลิจูด (amplitude modulation) การมอดูเลตเชิงความถี่ (frequency modulation) และการมอดูเลตเชิงเฟส (phase modulation) ส่วนถัดมาของแบบจำลอง คือ ช่องสื่อสาร(channel) ในส่วนนี้ก็คือนำสัญญาณที่พาข่าวสารจากแหล่งกำเนิดไปสู่ปลายทางภาครับ สื่อที่ใช้มีตั้งแต่แบบที่มีสายนำสัญญาณ เช่น สายใยแก้วนำแสง สายคู่ตีเกลียว สายโคแอกซ์ (coaxial cord) ไปจนถึงส่งสัญญาณประเภทไม่มีสายนำสัญญาณ แต่อาศัยการแพร่ของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าออกจากสายอากาศไปในบรรยากาศ ช่องสัญญาณส่วนใหญ่จะได้รับผลกระทบจากสัญญาณรบกวน และในสภาพที่สัญญาณรบกวนมีความรุนแรงมากอาจจะส่งผลให้ข่าวสารที่ส่งผ่านในช่องสัญญาณเกิดความผิดเพี้ยนไปจากเดิม เมื่อสัญญาณได้รับการส่งจนถึงจุดหมายปลายทาง สัญญาณเหล่านี้จะได้รับการแปลงกลับโดยเครื่องรับ (receiver) กระบวนการแปลงสัญญาณในขั้นตอนนี้เรียกว่า กระบวนการดีมอดูเลต (demodulation) จากนั้นสัญญาณที่ได้จะถูกแปลงกลับคืนให้กลายเป็นข่าวสารที่มีรูปแบบตามต้องการ โดยใช้อุปกรณ์ทรานส์ควิเซอร์(transducer) ยกตัวอย่าง เช่น ลำโพงซึ่งทำหน้าที่แปลงสัญญาณไฟฟ้าให้กลายเป็นสัญญาณเสียง

วิธีการมอดูเลตที่จัดว่าดีมีประสิทธิภาพควรจะมียุคสมบัติดังต่อไปนี้

- สามารถให้อัตราความผิดพลาดบิตที่ต่ำ (bit error rate) แม้ว่าอัตราส่วนกำลังของสัญญาณต่อสัญญาณรบกวน (signal to noise ratio) ของสัญญาณที่รับได้มีค่าไม่สูงนัก
- มีความต้องการแบนด์วิดธ์ขนาดเล็ก และสามารถส่งข้อมูลด้วยอัตราบิตที่สูง นั่นคือ สามารถใช้งานสเปกตรัมความถี่ที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- วงจรภาครับและภาคส่งมีโครงสร้างเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถสร้างจริงได้ด้วยต้นทุนที่ประหยัด

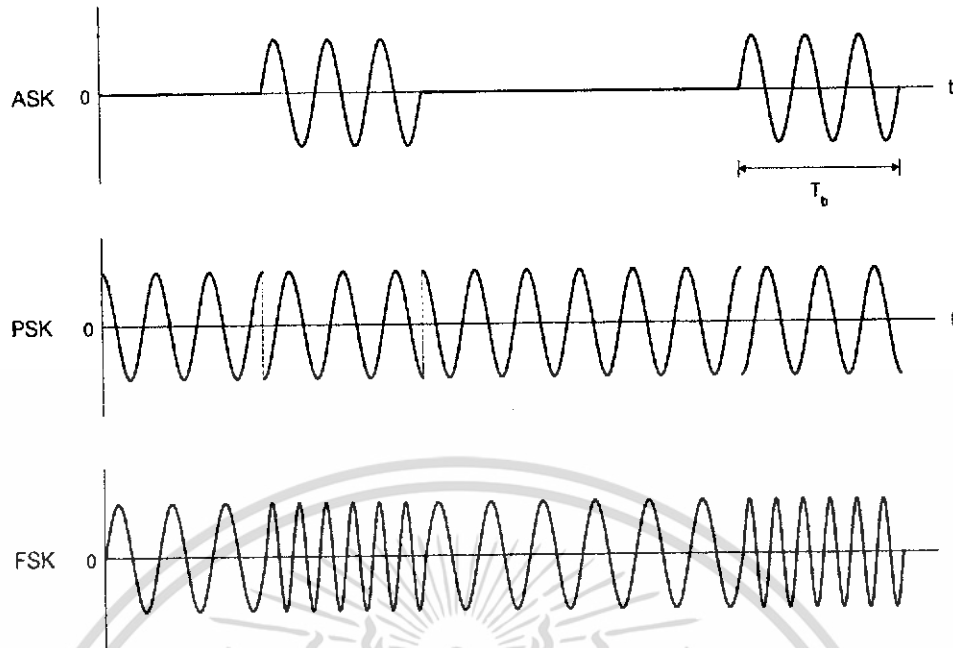
ในสภาพความเป็นจริงวิธีการมอดูเลตที่มีอยู่ในทางปฏิบัติได้มีคุณสมบัติที่ครบพร้อมกันทุกข้อการเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมจึงขึ้นอยู่กับความต้องการของระบบและทรัพยากรที่มีอยู่เป็นหลัก สำหรับในบทนี้จะอธิบายถึงหลักการพื้นฐานของการมอดูเลตแบบดิจิทัล

2.2 การมอดูเลตแบบดิจิทัลเบื้องต้น

ดิจิทัลมอดูเลชัน (Digital Modulation) คือ กระบวนการแปลงข้อมูลดิจิทัลที่อยู่ในรูป 0 และ 1 ให้ได้เป็นสัญญาณที่มีรูปลักษณะเหมาะสมกับการส่งผ่านช่องสัญญาณ โดยอาศัยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าคลื่นสัญญาณที่ใช้กันทั่วไปจะเป็นสัญญาณไซน์ซอซอว์ (Sinusoidal signal) และเราเรียกสัญญาณที่เป็นเหมือนพาหะในการนำข้อมูลข่าวสารดิจิทัลจากแหล่งกำเนิด ไปถึงภาครับสัญญาณนี้ว่า คลื่นพาหะ (Carrier) การมอดูเลตสัญญาณข่าวสารดิจิทัลลงบนคลื่นพาหะสามารถกระทำได้หลายลักษณะ วิธีการพื้นฐานที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้งานได้แก่ แอมพลิจูดชิฟต์คีย์อิง (ASK: Amplitude Shift Keying), ฟรีเควนซีชิฟต์คีย์อิง (FSK: Frequency Shift Keying) และเฟสชิฟต์คีย์อิง (PSK: Phase Shift Keying)

พิจารณาจากชื่อของแต่ละวิธีก็พอจะเห็นถึงความแตกต่างอย่างกว้าง ๆ ได้ดังนี้คือ การมอดูเลตแบบแอสเค(ASK) อาศัยการเปลี่ยนแปลงขนาดแอมพลิจูดของคลื่นพาหะไปตามค่าของข้อมูลดิจิทัลที่ป้อนเข้ามา ดูตัวอย่างรูปสัญญาณแอสเคสำหรับข้อมูลดิจิทัลแบบไบนารี 2 ระดับ สังเกตว่าในตัวอย่างนี้ได้กำหนดให้แอมพลิจูดของคลื่นพาหะมีค่าเป็นศูนย์เพื่อแทนบิตข้อมูลที่เป็น 0 ซึ่งเทียบได้กับการไม่ส่งสัญญาณออกเลย และจะส่งสัญญาณไซน์ซอซอว์ที่มีแอมพลิจูดไม่เป็นศูนย์เพื่อแทนบิตข้อมูลที่มีค่าเป็น 1 ในกรณีเฉพาะแบบนี้จะเรียกรวมวิธีการมอดูเลตแบบนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า ออนออฟคีย์อิง (OOK: On-Off Keying) เราสามารถเขียนสมการคณิตศาสตร์แทนสัญญาณไบนารีแอสเค (Binary ASK) ได้เป็น

$$s(t) = \begin{cases} A_c \cos(2\pi f_c t) & \text{symbol 1} \\ 0 & \text{symbol 0} \end{cases} \quad (2.1)$$

รูปที่ 2.2 รูปของสัญญาณที่ผ่านการมอดูเลตด้วยวิธีการที่ต่างกันสามแบบ เอเอสเค (ASK), พีเอสเค (PSK) และ เอฟเอสเค (FSK)

ส่วนกรณีการมอดูเลตแบบเอฟเอสเค แอมพลิจูดของสัญญาณคลื่นพาห์ที่ใช้จะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง มีเพียงความถี่ของคลื่นพาห์เท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไปตามข้อมูลดิจิทัล สัญญาณจากในตัวอย่างสัญญาณเอฟเอสเคจะมีความถี่ที่ต่างกัน 2 ค่า โดยความถี่สูงใช้แทนข้อมูลดิจิทัลที่มีค่าเป็น 1 และความถี่ต่ำใช้แทนข้อมูลที่มีค่าเป็น 0 เราสามารถแทนเอฟเอสเคด้วยสมการข้างล่างนี้

$$s(t) = \begin{cases} A_c \cos(2\pi f_{c1}t) & \text{symbol 1} \\ A_c \cos(2\pi f_{c2}t) & \text{symbol 0} \end{cases} \quad (2.2)$$

สำหรับการมอดูเลตแบบพีเอสเค แอมพลิจูดและความถี่ของคลื่นพาห์จะกำหนดให้เป็นค่าคงที่ค่าหนึ่งโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ส่วนที่เปลี่ยนแปลงไปตามข้อมูลดิจิทัล 0 หรือ 1 คือเฟส กล่าวคือถ้าบิตข้อมูลที่จะส่งมีค่าเป็น 0 ระบบจะส่งคลื่นพาห์ที่มีเฟสตามที่กำหนดค่าหนึ่ง และถ้าบิตข้อมูลมีค่าเป็น 1 ระบบจะส่งคลื่นพาห์ที่มีเฟสอีกค่าหนึ่งที่ต่างไปจากกรณีแรก โดยทั่วไปถ้าต้องการให้ได้ระบบที่มีสมรรถนะดี ก็มักจะเลือกให้เฟสทั้งสองมีค่าต่างกัน 180 องศา ซึ่งสามารถแทนด้วยสมการข้างล่างนี้

$$s(t) = \begin{cases} A_c \cos(2\pi f_c t) & \text{symbol 1} \\ A_c \cos(2\pi f_c t + \pi) & \text{symbol 0} \end{cases} \quad (2.3)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับตัวอย่างที่ได้ยกมานี้เป็นกรณีที่เรียบง่าย กล่าวคือรูปสัญญาณที่ใช้ในการส่งออกมีเพียง 2 รูปแบบ โดยใช้ในการแทนข้อมูลดิจิทัล 0 และ 1 แต่ในระบบสื่อสารที่ต้องการประสิทธิภาพที่ดีขึ้นมักจะมีรูปสัญญาณมากกว่า 2 แบบให้ใช้ และจะพิจารณามิตข้อมูลครั้งละมากกว่าหนึ่งบิต ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราพิจารณามิตข้อมูลในการส่งคราวละ 3 บิต ระบบจะต้องมีรูปสัญญาณที่แตกต่างกันถึง $2^3 = 8$ รูปแบบ เพื่อแทนสัญลักษณ์ที่แตกต่างกันดังนี้ 000, 001, 010, 011, 100, 101, 110 และ 111

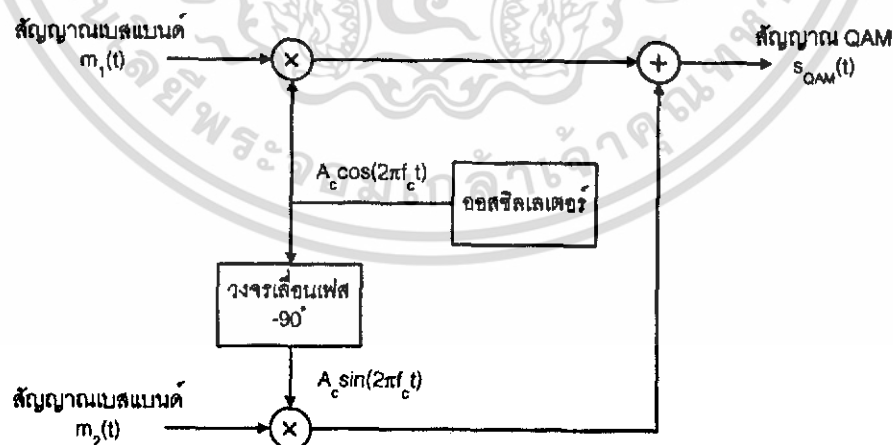
2.3 การมอดูเลตเชิงแอมพลิจูดแบบควอดเรเจอร์ (Quadrature Amplitude Modulation)

เราสามารถนำสัญญาณดีเอสบี-เอสซี (DSB-SC) 2 สัญญาณที่ใช้ส่งแบบแบนด์ 2 ชุดที่แตกต่างกันมาส่งลงในช่องสัญญาณสื่อสารในสเปกตรัมช่วงเดียวกันได้ นั่นคือระบบสามารถรับส่งข้อมูลได้มากขึ้นเท่าตัวโดยอาศัยแบนด์วิดธ์ขนาดเท่าเดิม การมอดูเลตสัญญาณในลักษณะนี้มีชื่อเรียกว่า การมัลติเพล็กซ์คลื่นพาห์แบบควอดเรเจอร์ (Quadrature carrier multiplexing) หรือ การมอดูเลตเชิงแอมพลิจูดแบบควอดเรเจอร์ (Quadrature Amplitude Modulation) ซึ่งเรียกย่อๆว่า คิวเอเอ็ม (QAM)

พิจารณาโครงสร้างของวงจรกำเนิดสัญญาณคิวเอเอ็ม (QAM) ในรูป 2.3 สัญญาณแบนด์สองชุดคือ $m_1(t)$ และ $m_2(t)$ ถูกป้อนเข้าวงจรคูณกับสัญญาณคลื่นพาห์ 2 คลื่นที่มีความถี่เดียวกันแต่มีเฟสต่างกัน -90 องศา จากนั้นนำสัญญาณที่ได้มารวมกันผลลัพธ์ที่ได้คือสัญญาณที่มีค่าเท่ากับ

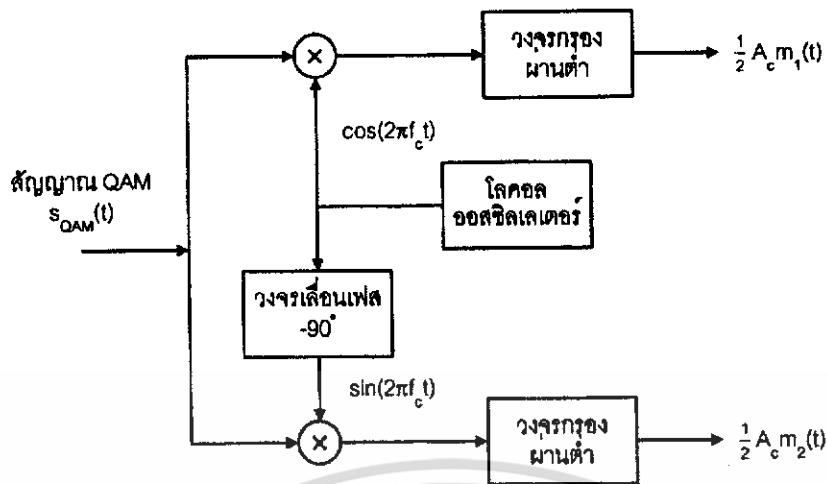
$$S_{QAM}(t) = A_c m_1(t) \cos(2\pi f_c t) + A_c m_2(t) \sin(2\pi f_c t) \quad (2.4)$$

จากสมการสัญญาณคิวเอเอ็มนี้ เราจะเรียก $A_c m_1(t)$ ว่าเป็นองค์ประกอบร่วมเฟส (in-phase component) และเรียก $-A_c m_2(t)$ ว่าเป็นองค์ประกอบควอดเรเจอร์ (quadrature component)

รูปที่ 2.3 โครงสร้างวงจรภาคส่งแบบ คิวเอเอ็ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.4 โครงสร้างวงจรรักษาแบบ คิวเอเอ็ม

ส่วนวงจรรักษาสัญญาณมีโครงสร้างดังที่แสดงในรูปที่ 2.4 สัญญาณคิวเอเอ็มที่ได้ถูกแยกออกเป็นสองส่วน ส่วนแรกถูกนำไปคูณกับคลื่นสัญญาณ $\cos(2\pi f_c t)$ และนำไปผ่านวงจรรองผ่านต่ำ ก็จะได้สัญญาณเบสแบนด์ $\frac{1}{2} A_c m_1(t)$ สำหรับส่วนที่สองนำไปคูณกับคลื่นสัญญาณ และนำไปผ่านวงจรรองผ่านต่ำ ก็จะได้สัญญาณเบสแบนด์ $\frac{1}{2} A_c m_2(t)$ ปัญหาหลักของการตีมอดูเลตสัญญาณคิวเอเอ็ม คือ การชิงโครไนซ์สัญญาณคลื่นพาห้ทั้งเชิงความถี่และเฟสระหว่างสัญญาณคิวเอเอ็มกับสัญญาณที่เกิดจากโลคอลออสซิลเลเตอร์ (local oscillator) ให้ตรงกันตลอดเวลา มิฉะนั้นจะเกิดการรบกวนกันระหว่างสัญญาณที่ตีมอดูเลตทั้งสองได้ ยกตัวอย่างเช่น หากมีความผิดพลาดเชิงเฟสของโลคอลออสซิลเลเตอร์ ทั้งสองตัวไปด้วยค่าเท่ากับ Φ_1 และ Φ_2 ตามลำดับ สัญญาณที่ได้จากวงจรรักษา หลังจากผ่านวงจรรองผ่านต่ำจะมีค่าเป็น

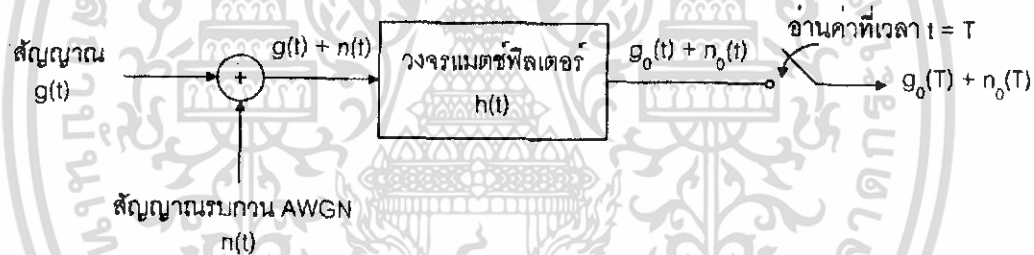
$$\frac{1}{2} A_c m_1(t) \cos(\Phi_1) + \frac{1}{2} A_c m_2(t) \sin(\Phi_1)$$

และ

$$\frac{1}{2} A_c m_1(t) \sin(\Phi_2) + \frac{1}{2} A_c m_2(t) \cos(\Phi_2)$$

ในระบบสื่อสารดิจิทัล ข้อมูลจากแหล่งกำเนิดข่าวสารที่ต้องการส่งผ่านช่องสัญญาณ จะอยู่ในรูปของชุดสัญญาณที่มีรูปแบบหรือจำนวนสัญลักษณ์จำกัด และโดยทั่วไปรูปแบบข้อมูลที่ใช้จะอยู่ในรูปของสัญญาณไบนารี นั่นคือจะมีสัญลักษณ์เพียงสองลักษณะได้แก่ 0 และ 1 หลังจากคลื่นสัญญาณได้รับการส่งผ่านช่องสัญญาณและถึงภาครับปลายทางแล้ว ภาครับจะทำการตัดสินใจว่ารูปสัญญาณที่ได้รับจากต้นทางเป็นข่าวสารข้อมูลสัญลักษณ์ใดการทำงานในส่วนนี้จะต้องมีการศึกษาถึงหลักการทํางานของวงจรที่มีชื่อว่า แมตช์ฟิลเตอร์ (match filter) ซึ่งเป็นวงจรภาครับที่ให้อัตราความผิดพลาดบิตต่ำสุดสำหรับช่องสัญญาณที่มีสัญญาณรบกวนแบบเกาส์ เนื่องจากสัญญาณพัลส์รูปสี่เหลี่ยมที่ใช้ในการส่งผ่านสัญญาณแบบแบนด์มีแบนด์วิดท์ที่กว้างมาก ฉะนั้นเมื่อสัญญาณดังกล่าวได้รับการส่งผ่านช่องสื่อสารที่มักจะมีแบนด์วิดท์จำกัด จึงก่อให้เกิดความผิดเพี้ยนขึ้นกับรูปสัญญาณและผลกระทบที่เกิดขึ้นนี้มีชื่อเรียกว่า การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์ (ISI : Intersymbol Interference) ปัญหา ISI ที่กล่าวถึงนี้สามารถแก้ไขได้โดยอาศัยกระบวนการที่เรียกว่า การพัลส์เชปปีง (pulse shaping) จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่าวิธีการเหล่านี้ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ระบบสามารถส่งข่าวผ่านช่องสัญญาณที่มีแบนด์วิดท์จำกัด ได้ด้วยอัตราที่สูงที่สุดและมีความผิดพลาดน้อยที่สุด

2.4 แมตช์ฟิลเตอร์

รูปที่ 2.5 แบบจำลองวงจรภาครับสัญญาณที่ใช้แมตช์ฟิลเตอร์

ในลำดับต่อไปนี้จะอธิบายถึงหลักการทํางานของวงจรแมตช์ฟิลเตอร์ (Match Filter) ซึ่งเป็นวงจรกรองที่มีหน้าที่ในการดึงข่าวสารของสัญญาณที่ได้รับผลกระทบจากช่องสัญญาณที่มีการรบกวนแบบเกาส์สีขาวแบบขาวก (AWGN: Additive White Gaussian Noise) ตามแบบจำลองในรูปที่ 2.5 เพื่อให้ได้ค่าอัตราส่วนระหว่างขนาดของสัญญาณและค่าเฉลี่ยกำลังของสัญญาณรบกวน (signal-to-noise ratio) มีค่าสูงสุด พิจารณาจากแบบจำลองในรูปที่ 2.5 สัญญาณ $g(t)$ ที่บรรจุข่าวสารของข้อมูลดิจิทัลได้รับผลกระทบจากสัญญาณรบกวน $n(t)$ ผลรวมของสัญญาณทั้ง 2 ส่วนได้รับการป้อนเข้าสู่แมตช์ฟิลเตอร์ที่มีฟังก์ชันตอบสนองอิมพัลส์เท่ากับ $h(t)$ สัญญาณที่จากทางด้านออกของวงจรจะเขียนได้เป็น $g_o(t) + n_o(t)$ จากนั้นภาครับจะมีการอ่านค่าของสัญญาณที่ได้ ณ เวลาที่ $t = T$ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจบิตซึ่งเป็นขั้นตอนถัดไป

จากที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้วว่าวัตถุประสงค์ของวงจรแมตซ์ฟิลเตอร์คือการหาวงจรรอง $h(t)$ ที่ทำให้ขนาดของสัญญาณ $g_0(t)$ มีค่าสูงที่สุดเมื่อเทียบกับค่ากำลังเฉลี่ยของสัญญาณรบกวน $n_0(t)$ ณ ที่เวลา $t = T$ ซึ่งเทียบได้กับการหาค่าสูงสุดของอัตราส่วน

$$\eta = \frac{|g_0(T)|^2}{E[n_0^2(t)]} \quad (2.5)$$

โดย $|g_0(T)|^2$ คือกำลังชั่วขณะของสัญญาณ $g_0(t)$ ที่ด้านออก และ $E[n_0^2(t)]$ คือค่ากำลังเฉลี่ยของสัญญาณรบกวน จากรูปที่ 2.5 เราสามารถเขียนความสัมพันธ์ระหว่าง $g_0(t)$ และ $g(t)$ ดังนี้

$$g_0(t) = h(t) * g(t) \quad (2.6)$$

อาศัยคุณสมบัติของการแปลงฟูเรียร์ผกผันสมการที่ (2.6) สามารถเขียนใหม่ได้เป็น

$$g_0(t) = \int_{-\infty}^{\infty} H(f)G(f)\exp(j\pi ft)df \quad (2.7)$$

เพราะฉะนั้น

$$|g_0(T)|^2 = \left| \int_{-\infty}^{\infty} H(f)G(f)\exp(j\pi fT)df \right|^2 \quad (2.8)$$

สำหรับสัญญาณรบกวน $n_0(t)$ นั้นได้จากการนำสัญญาณรบกวนเกาส์สีขาวแบบบวค $n(t)$ ไปผ่านวงจรแมตซ์ฟิลเตอร์ที่มีฟังก์ชันถ่ายโอนเท่ากับ $H(f)$ สมมติให้สัญญาณรบกวน $n(t)$ มีความหนาแน่นสเปกตรัมกำลังเท่ากับ $N_0/2$ ดังนั้นสัญญาณรบกวน $n_0(t)$ จึงมีความหนาแน่นสเปกตรัมกำลังเท่ากับ

$$S_N(f) = \frac{N_0}{2}|H(f)|^2 \quad (2.9)$$

และมีกำลังเฉลี่ยเท่ากับ

$$E[n_0^2(t)] = \frac{N_0}{2} \int_{-\infty}^{\infty} |H(f)|^2 df \quad (2.10)$$

จากสมการที่ (2.8) และ (2.10) เราสามารถเขียนสมการที่ (2.5) ใหม่ได้เป็น

$$\eta = \frac{\left| \int_{-\infty}^{\infty} H(f)G(f)\exp(j\pi fT)df \right|^2}{\frac{N_0}{2} \int_{-\infty}^{\infty} |H(f)|^2 df} \quad (2.11)$$

พิจารณาจากสมการที่ได้สังเกตว่าเมื่อมีการกำหนดรูปสัญญาณ $g(t)$ และสเปกตรัม $G(f)$ ของสัญญาณที่รับได้มาให้ จะเหลือเพียงฟังก์ชันถ่ายโอน $H(f)$ เท่านั้นที่เราสามารถเปลี่ยนแปลงได้และหากเลือกอย่างเหมาะสมจะให้ค่าอัตราส่วน η ที่มีค่าสูงที่สุดตามต้องการได้ ในการฟังก์ชัน $H(f)$ ที่เหมาะสมสามารถกระทำได้โดยอาศัยหลักความไม่เท่ากันของชวาร์ซ (Schwarz's inequality) ซึ่งมีใจความว่า

สำหรับฟังก์ชันเชิงซ้อน $X(f)$ และ $Y(f)$ ใด ๆ ความสัมพันธ์ต่อไปนี้จะเป็นจริงเสมอ

$$\left| \int_{-\infty}^{\infty} X(f)Y^*(f)df \right|^2 \leq \int_{-\infty}^{\infty} |X(f)|^2 df \int_{-\infty}^{\infty} |Y(f)|^2 df \quad (2.12)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และความสัมพันธ์จะเปลี่ยนเป็นเครื่องหมายเท่ากับได้สำหรับกรณีที่ $X(f) = kY(f)$ เมื่อ k เป็นค่าคงที่ค่าหนึ่ง

ในการหาค่าสูงสุดของ η เราจะกำหนดให้ $G(f) = X(f)$ และ $H(f) \exp(j\pi fT) = Y^*(f)$

จากนั้นแทนค่า $\left| \int_{-\infty}^{\infty} H(f)G(f) \exp(j\pi fT) df \right|^2$ ในสมการ(2.11)ด้วย $\int_{-\infty}^{\infty} |H(f)|^2 df \int_{-\infty}^{\infty} |G(f)|^2 df$

โดยอาศัยคุณสมบัติของความไม่เท่ากันของชวาร์ซ ดังนั้นสมการที่ (2.11) จึงเขียนใหม่ได้เป็น

$$\eta \leq \frac{\int_{-\infty}^{\infty} |H(f)|^2 df \int_{-\infty}^{\infty} |G(f)|^2 df}{\frac{N_0}{2} \int_{-\infty}^{\infty} |H(f)|^2 df} \quad (2.13)$$

นั่นคือ

$$\eta \leq \frac{2}{N_0} \int_{-\infty}^{\infty} |G(f)|^2 df \quad (2.14)$$

จากคุณสมบัติเฉพาะของความไม่เท่ากันของชวาร์ซ ที่ระบุว่าเครื่องหมายมากกว่าหรือเท่ากับในความสัมพันธ์จะเปลี่ยนเป็นเครื่องหมายเท่ากับได้ถ้ากำหนดให้

$$H(f) = kG^*(f) \exp(-j\pi fT) \quad (2.15)$$

โดย $G^*(f)$ แทนค่าสังยุคเชิงซ้อนของ $G(f)$ ฉะนั้น η จะมีค่าสูงสุดเมื่อเงื่อนไขตามสมการที่ (2.15) เป็นจริง

$$\text{ดังนั้น} \quad \eta_{\max} = \frac{2}{N_0} \int_{-\infty}^{\infty} |G(f)|^2 df \quad (2.16)$$

สมการความสัมพันธ์ที่ได้บ่งว่าค่าของ η ขึ้นอยู่กับพลังงานของสัญญาณหรือ $\int_{-\infty}^{\infty} |G(f)|^2 df$ และความหนาแน่นสเปกตรัมกำลังของสัญญาณรบกวนเท่านั้น มิได้ขึ้นกับฟังก์ชันถ่ายโอนของวงจรกรอง $H(f)$ แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม η จะมีค่าสูงสุดได้เมื่อเลือกฟังก์ชันถ่ายโอน $H(f)$ ให้มีค่าตรงตามสมการที่ (2.15) และจะแทนฟังก์ชันถ่ายโอนดังกล่าวด้วย $H_{opt}(f)$ สำหรับค่าฟังก์ชันตอบสนองอิมพัลส์ของวงจรแมตซ์ฟิลเตอร์หาได้จากการแปลงฟูเรียร์ผกผันกับ $H_{opt}(f)$ และผลลัพธ์ที่ได้คือ

$$\begin{aligned} h_{opt}(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} H_{opt}(f) \exp(j\pi ft) df \\ &= \int_{-\infty}^{\infty} kG^*(f) \exp(-j\pi fT) \exp(j\pi ft) df \end{aligned} \quad (2.17)$$

ในกรณีของสัญญาณค่าจริงจะได้ว่า $G^*(f) = G(-f)$ ดังนั้นสมการที่ (2.17) สามารถเขียนใหม่ได้เป็น

$$\begin{aligned} h_{opt}(t) &= \int_{-\infty}^{\infty} kG(-f) \exp[-j\pi f(T-t)] df \\ &= kg(T-t) \end{aligned} \quad (2.18)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าฟังก์ชันตอบสนองอิมพัลส์ของวงจรกรองที่ใช้มีรูปลักษณะที่เหมือนกับสัญญาณ $g(t)$ ที่ผ่านการพลิกกลับทางเวลาพร้อมกับการประวิงเวลาไปเท่ากับ T จากความเหมือนกันของฟังก์ชันตอบสนองอิมพัลส์ของวงจรภาครับกับสัญญาณ $g(t)$ วงจรดังกล่าวจึงมีชื่อว่า วงจรแมตซ์ฟิลเตอร์ ข้อสังเกตที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของวงจรแมตซ์ฟิลเตอร์ คือ สัญญาณ $g(t)$ บางรูปแบบอาจส่งผลให้ฟังก์ชันตอบสนองอิมพัลส์ $h_{opt}(t)$ มีค่าไม่เป็นศูนย์สำหรับเวลา $t < 0$ ซึ่งในกรณีดังกล่าวเราจะไม่สามารถสร้างวงจรกรองขึ้นจริงในทางปฏิบัติได้เพราะฟังก์ชันตอบสนองอิมพัลส์ $h_{opt}(t)$ ที่ต้องการขาดคุณสมบัติคือ ซอล อย่างไรก็ตามเราสามารถเลือกค่าเวลาประวิงออกไปให้นานพอที่จะกะประมาณว่าค่าของฟังก์ชัน $h_{opt}(t)$ ที่ $t < 0$ มีค่าน้อยมากและสามารถละทิ้งได้

พิจารณาความสัมพันธ์ตามสมการที่ (2.16) อีกครั้ง สังเกตว่าค่าสูงสุด η_{max} ขึ้นอยู่กับพจน์ $\int_{-\infty}^{\infty} |G(f)|^2 df$ ซึ่งแท้จริงแล้วพจน์นี้เป็นค่าพลังงาน E_g ของสัญญาณ $g(t)$ นั่นเอง ดังนั้นเราจะเขียนสมการ(2.16) ใหม่ในรูปดังต่อไปนี้

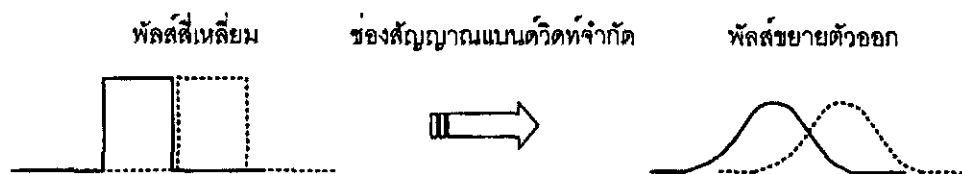
$$\eta_{max} = \frac{2E_g}{N_0} \quad (2.19)$$

ความสัมพันธ์นี้ระบุว่าการใช้วงจรแมตซ์ฟิลเตอร์จะให้ค่าอัตราส่วน η สูงสุดตามความต้องการได้ โดยค่าที่คำนวณได้จะขึ้นอยู่กับพลังงานของสัญญาณ $g(t)$ ที่เลือกใช้ (E_g) และความหนาแน่นสเปกตรัมกำลังของสัญญาณรบกวน ($N_0/2$) เท่านั้น มิได้ขึ้นกับรูปลักษณะหรือรายละเอียดของสัญญาณ $g(t)$ แต่อย่างใด

2.5 การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์และการทำพัลส์เขย่ง

2.5.1 การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์

ในการส่งสัญญาณดิจิทัลโดยใช้พัลส์รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเป็นวิธีที่ตรงไปตรงมา ข้อมูลแต่ละบิตหรือแต่ละสัญลักษณ์จะได้รับการส่งในช่วงเวลาของมันเองที่แยกจากข้อมูลบิตหรือสัญลักษณ์อื่นอย่างเด็ดขาด ดังนั้นรูปสัญญาณที่พิจารณาทางเวลาของการส่งแต่ละบิตหรือสัญลักษณ์ที่ติดกันจะไม่มี การซ้อนทับหรือเกยกันเลย ในสภาวะเช่นนี้มีความหมายว่าการส่งข้อมูลแต่ละบิตหรือแต่ละสัญลักษณ์จะไม่มี การรบกวนหรือแทรกแซงระหว่างกันแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม พัลส์รูปสี่เหลี่ยมมีสเปกตรัมความถี่ที่กว้างมาก ฉะนั้นหากส่งพัลส์สี่เหลี่ยมผ่านช่องสัญญาณที่มีแบนด์วิดท์จำกัด รูปสัญญาณที่รับได้ ณ ที่ภาครับปลายทางจะมีความผิดเพี้ยนไปจากเดิม ดังตัวอย่างที่แสดงในรูป

รูปที่ 2.6 ตัวอย่างการรบกวนระหว่างสัญลักษณ์ของพัลส์รูปสี่เหลี่ยมสองขณะส่งผ่าน ช่องสัญญาณที่มีแบนด์วิดท์จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังเกตว่าพัลส์ที่ส่งออกมีการแผ่ออกทางเวลาและเริ่มมีการเกยกันกับบิตข้างเคียง ผลที่เกิดขึ้นนี้มีชื่อเรียกว่า การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์ (ISI: Intersymbol Interference) หมายถึง เพื่อความสะดวกในการอธิบายและง่ายต่อการทำความเข้าใจ เนื้อหาที่จะกล่าวถึงต่อไปจะขอใช้คำว่าบิตแทนการใช้คำว่าสัญลักษณ์ ถึงแม้คำว่าสัญลักษณ์จะให้ความหมายที่ครอบคลุมได้กว้างกว่า

จากการที่ช่องสัญญาณสื่อสารในทางปฏิบัติมีขนาดแบนด์วิดธ์จำกัด การส่งบิตข้อมูลโดยใช้พัลส์ที่เหลี่ยมจึงก่อปัญหาของการแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์อย่างรุนแรง ซึ่งส่งผลให้ให้การตัดสินใจบิตที่ภาครับมีความผิดพลาดได้โดยง่าย ดังนั้นจึงทำให้เกิดแนวคิดในการพัฒนารูปแบบของพัลส์ที่มีคุณสมบัติดีและสอดคล้องกับช่องสัญญาณที่มีแบนด์วิดธ์จำกัด ทั้งนี้โดยทฤษฎีรูปพัลส์สัญญาณที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนด 3 ส่วน หลักดังต่อไปนี้ คือ

1. รูปพัลส์สัญญาณที่ใช้สำหรับบิตข้อมูลหนึ่งจะต้องมีค่าเป็นศูนย์ ณ ตำแหน่งที่เป็นจุดการสุ่มสัญญาณสำหรับการตัดสินใจบิตของข้อมูลอื่น ๆ ทั้งหมด เว้นแต่ข้อมูลของบิตที่พิจารณาเอง

2. รูปพัลส์สัญญาณจะต้องมีสเปกตรัมแบนด์วิดธ์ที่จำกัดอยู่ไม่เกินค่าหนึ่ง ซึ่งขึ้นกับแบนด์วิดธ์ของช่องสัญญาณ

3. รูปพัลส์สัญญาณควรมีขนาดลดลงอย่างรวดเร็วนอกช่วงเวลาการส่งของบิตที่พิจารณา เพื่อลดผลกระทบที่มีต่อบิตข้างเคียงให้มากที่สุด

ข้อกำหนดที่ 1 มีความหมายว่ารูปพัลส์สัญญาณที่ใช้อาจจะแผ่ตัวทางเวลาจะไปเกยกับพัลส์สัญญาณของบิตข้างเคียงได้ หากแต่ในจังหวะเวลาที่สำคัญคือจังหวะเวลาการสุ่มค่าของบิตข้างเคียงเพื่อใช้ในการตัดสินใจ ขนาดพัลส์สัญญาณของบิตที่พิจารณา ณ เวลาดังกล่าวจะต้องมีค่าเป็นศูนย์พอดี หากเราสามารถหารูปพัลส์สัญญาณที่ทำให้เงื่อนไขดังกล่าวเป็นจริงแล้ว การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์ จะไม่ส่งผลต่อการตัดสินใจข้างเคียงอื่นอีกต่อไป สังเกตว่าพัลส์รูปสี่เหลี่ยมมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดที่ 1 ทุกประการ อย่างไรก็ตามพัลส์รูปสี่เหลี่ยมขาดคุณสมบัติข้อที่ 2 เพราะมีสเปกตรัมความถี่ที่กว้างมาก ทำให้เมื่อพัลส์เดินทางผ่านช่องสัญญาณที่มีแบนด์วิดธ์ของพัลส์สัญญาณเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีการพิจารณาอย่างชัดเจนและเป็นระบบ สำหรับข้อกำหนดข้อที่ 3 ระบุว่าขนาดของพัลส์สัญญาณนอกช่วงเวลาการส่งของมันควรมีค่าลดลงอย่างรวดเร็ว เพื่อลดผลกระทบของการแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการคลาดเคลื่อนของจังหวะเวลาสุ่มค่าสัญญาณ ถึงแม้ว่าพัลส์สัญญาณที่เลือกใช้มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดที่ 1 และ 2 แล้วก็ตาม การทำงานของวงจรภาครับสัญญาณอาจจะไม่สมบูรณ์ถูกต้องตลอดเวลา เช่น สัญญาณนาฬิกาที่ใช้ในการกำหนดจังหวะเวลาการสุ่มสัญญาณมีความคลาดเคลื่อนไปเล็กน้อย ดังนั้นหากจังหวะเวลาการสุ่มสัญญาณผิดไปจากค่าที่ควรจะเป็น ค่าของสัญญาณ ณ จังหวะการสุ่มค่าของบิตข้างเคียงอาจจะมีได้เป็นศูนย์อีกต่อไปและย่อมส่งผลกระทบต่อตัดสินของบิตข้างเคียงในรูปของการแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ฉะนั้นในทางปฏิบัติจำเป็นต้องมีการพิจารณาถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความคลาดเคลื่อนของจังหวะในการสุ่มด้วย และมีการออกแบบเพื่อไว้รองรับกับปัญหาดังกล่าวด้วย

2.5.2 การทำพัลส์ชapingแบบช่องสัญญาณในควิสต์อุดมคติ

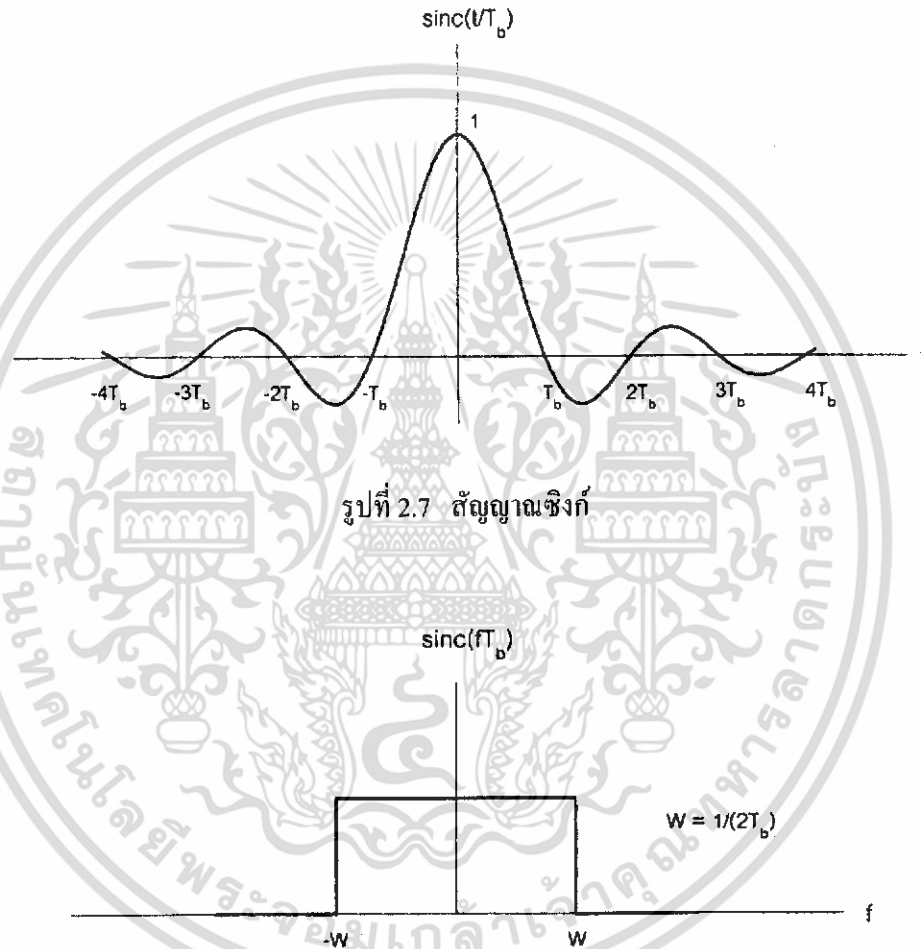
แนวทางในการค้นหาพัลส์สัญญาณที่เหมาะสมและมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดข้างต้นจะ
ขอเริ่มจากการพิจารณาสัญญาณซิงก์

$$p(t) = \text{sinc}(t/T_b) \quad (2.20)$$

สัญญาณนี้มีสเปกตรัมทางความถี่เป็นฟังก์ชันพัลส์รูปสี่เหลี่ยม

$$P(f) = \Pi(fT_b) \quad (2.21)$$

พิจารณาจากรูป

รูปที่ 2.7 สัญญาณซิงก์

รูปที่ 2.8 สเปกตรัมสัญญาณซิงก์

สังเกตว่าสัญญาณ $p(t)$ มีค่าเป็นศูนย์ทุกจังหวะเวลา $t = nT_b$ โดย n เป็นจำนวนเต็มใด ๆ ที่ไม่ใช่ศูนย์ ซึ่งหมายความว่าหากระบบส่งข้อมูลด้วยอัตราบิตเท่ากับ $R_b = 1/T_b$ แล้ว การส่งด้วยสัญญาณซิงก์ดังกล่าวจะให้ผลตรงตามข้อกำหนดที่ 1 กล่าวคือ การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์มีค่าเป็นศูนย์ (zero intersymbol interference) และเมื่อพิจารณาในทางความถี่พบว่าสัญญาณนี้มีแบนด์วิดท์จำกัดเท่ากับ $W = R_b/2$ (ดูรูปที่ 2.8 ประกอบ) ฉะนั้นถ้าช่องสัญญาณที่ใช้ส่งมีขนาดแบนด์วิดท์กว้างกว่า $B > W$ แล้วสัญญาณ

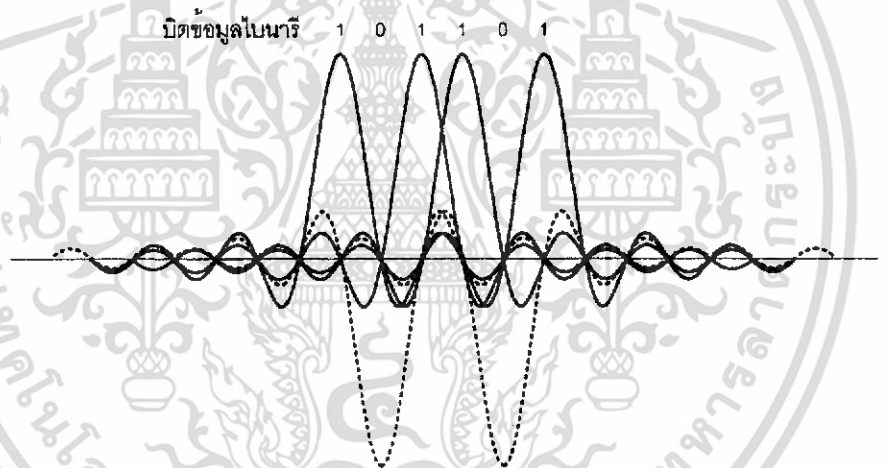
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ส่งผ่านจะไม่มีควมผิดเพี้ยนเกิดขึ้นเลยจะเห็นว่าสัญญาณซิงค์สามารถตอบสนองตามข้อกำหนดข้อที่ 2 ด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ารูปสัญลักษณ์ $p(t)$ มีคุณสมบัติที่ตรงตามข้อกำหนดที่ต้องการ กล่าวคือ สามารถแก้ปัญหาการรบกวนกันระหว่างสัญลักษณ์โดยใช้แบนด์วิดธ์ในการส่งสัญญาณแคบที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และโดยทั่วไปจะเรียกรูปสัญญาณแบบนี้ว่าช่องสัญญาณในควิสต์อูดมคติ (Ideal Nyquist Channel) อย่างไรก็ตาม การนำรูปสัญญาณซิงค์ $p(t)$ ดังกล่าวนี้มาใช้งานเชิงปฏิบัติต้องเผชิญกับปัญหาหรือข้อจำกัดที่สำคัญสองประการ

ประการแรกรูปสัญญาณซิงค์ขาดคุณสมบัติที่ตรงตามข้อกำหนดข้อที่ 3 เพราะค่าของพัลส์สัญญาณมีขนาดลดลงด้วยอัตราเท่ากับ $1/t$ ซึ่งนับว่ายังค่อนข้างช้าเกินไป หากมีความคลาดเคลื่อนของจังหวะการสุ่มค่าของบิตเพียงเล็กน้อย การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์จะมีค่าไม่เป็นศูนย์และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามขนาดความคลาดเคลื่อนทางเวลาในการสุ่มค่าบิต

ประการที่สองในทางปฏิบัติการสร้างพัลส์สัญญาณซิงค์ซึ่งมีค่าตลอดทุกช่วงเวลาเป็นเรื่องที่เป็นไปได้อย่างยาก ตัวอย่างรูปสัญญาณในกรณีที่ใช้สัญญาณซิงค์สำหรับส่งข้อมูลไบนารี 101101 ในรูปที่ 2.9

รูปที่ 2.9 ตัวอย่างการใช้สัญญาณซิงค์สำหรับส่งข้อมูลไบนารี 101101

2.5.3 การทำพัลส์เขปริงด้วยเรทโกไซน์พัลส์

จากการที่สัญญาณซิงค์มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดที่ต้องการถึง 2 ใน 3 ข้อคือ สามารถแก้ปัญหาการรบกวนกันระหว่างสัญลักษณ์ ได้โดยที่ใช้แบนด์วิดธ์ในการส่งสัญญาณแคบที่สุด ก่อให้เกิดแนวคิดในการปรับปรุงรูปพัลส์สัญญาณซิงค์เพิ่มเติมเพื่อให้พัลส์สัญญาณมีขนาดลดลงในอัตราที่รวดเร็วขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องไม่ส่งผลกระทบต่อคุณสมบัติสองข้อแรกแนวทางที่ได้รับความสนใจมากเป็น

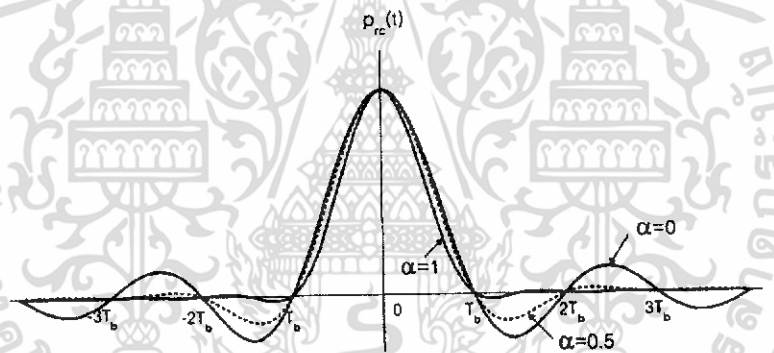
พิเศษคือ การทำพัลส์เซปป์ิงในรูปของเรสโคไซน์พัลส์ (Raised-cosine pulse) รูปลักษณะของฟังก์ชันเรสโคไซน์พัลส์ในทางเวลาเป็นดังนี้คือ

$$p_{rc}(t) = \frac{\cos(\pi\alpha t/T_b)}{1-(2\alpha t/T_b)^2} \operatorname{sinc}\left(\frac{t}{T_b}\right) \quad (2.22)$$

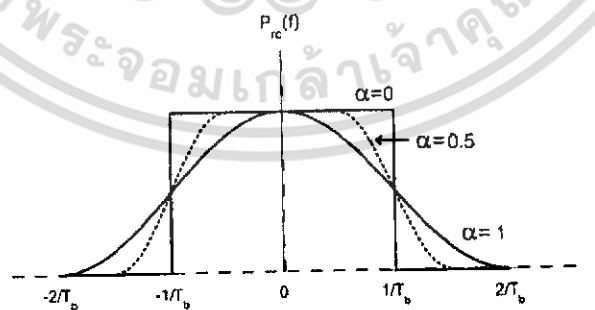
ส่วนสเปกตรัมความถี่มีลักษณะเป็น

$$p_{rc}(f) = \begin{cases} T_b, & |f| \leq \frac{1-\alpha}{2T_b} \\ \frac{T_b}{2} \left(1 + \cos \left[\frac{\pi T_b}{\alpha} \left(|f| - \frac{1-\alpha}{2T_b} \right) \right] \right), & \frac{1-\alpha}{2T_b} < |f| \leq \frac{1+\alpha}{2T_b} \\ 0, & |f| > \frac{1+\alpha}{2T_b} \end{cases} \quad (2.23)$$

โดย α มีชื่อเฉพาะเรียกว่าตัวประกอบโรลล์ออฟ (roll-off factor) หากนำสมการทั้งสองมาวาดเป็นรูปกราฟสำหรับค่า $\alpha = 0, 0.5$ และ 1 จะได้ผลดังแสดงในรูป

รูปที่ 2.10 สัญญาณทางเวลา

รูปที่ 2.11 สัญญาณทางสเปกตรัมความถี่

รูปที่ 2.10 และ 2.11 ตัวอย่างรูปสัญญาณทางเวลาและสเปกตรัมความถี่ของฟังก์ชันเรสโคไซน์พัลส์

สำหรับค่า $\alpha = 0, 0.5$ และ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิจารณาจากรูปจะเห็นว่าฟังก์ชันเรสโคไซน์มีขนาดแบนด์วิดธ์เพิ่มขึ้นตามค่าตัวประกอบโรลล์ออฟ เริ่มต้นที่ $\alpha = 0$ ฟังก์ชันเรสโคไซน์จะมีลักษณะเหมือนสัญญาณซิงก์ทุกประการคือมีขนาดแบนด์วิดธ์ที่แคบมาก เมื่อเพิ่มค่า α ขึ้นเป็น 0.5 แบนด์วิดธ์ของสัญญาณขยายขนาดขึ้น แต่การแกว่งตัวขึ้นลงของพัลส์อยู่ในช่วงที่แคบลงเมื่อเทียบกับฟังก์ชันซิงก์ และเมื่อเพิ่มค่าตัวประกอบโรลล์ออฟขึ้นจนเท่ากับ $\alpha = 1$ ฟังก์ชันเรสโคไซน์จะกลายเป็นสัญญาณที่มีแบนด์วิดธ์กว้างขึ้นเป็นสองเท่าเมื่อเทียบกับฟังก์ชันซิงก์ แต่รูปสัญญาณทางเวลาจะมีการแกว่งตัวน้อยลงมากเมื่อเทียบกับสัญญาณซิงก์ ข้อสังเกตที่เห็นนี้สามารถกล่าวเป็นข้อสรุปที่น่าสนใจดังนี้

สัญญาณเรสโคไซน์ $p_n(t)$ มีค่าเป็นศูนย์ทุกจังหวะเวลา $t = nT_b$ โดย n เป็นจำนวนเต็มใด ๆ ที่ไม่ใช่ศูนย์ ซึ่งหมายความว่าหากระบบส่งข้อมูลด้วยอัตราบิตเท่ากับ $R_b = 1/T_b$ แล้วการส่งด้วยสัญญาณเรสโคไซน์จะให้ผลตรงตามข้อกำหนดที่ 1 กล่าวคือ การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์มีค่าเป็นศูนย์ (zero intersymbol interference) และเมื่อพิจารณาในทางความถี่พบว่าสัญญาณนี้มีแบนด์วิดธ์ W จำกัดอยู่ในช่วง $R_b/2$ ถึง R_b ฉะนั้นถ้าช่องสัญญาณที่ใช้ส่งมีขนาดแบนด์วิดธ์กว้างกว่า $B > W$ แล้วสัญญาณที่ส่งผ่านจะไม่มี ความผิดเพี้ยนเกิดขึ้นเลย จะเห็นว่าสัญญาณเรสโคไซน์สามารถตอบสนองตามข้อกำหนดข้อที่ 2 ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้สัญญาณเรสโคไซน์ยังมีคุณสมบัติที่ดีตรงตามข้อกำหนดข้อที่ 3 ด้วย เพราะค่าของพัลส์สัญญาณมีขนาดลดลงอย่างรวดเร็วเมื่ออยู่นอกช่วงเวลาของบิตที่พิจารณา ดังนั้นแม้จะมีความคลาดเคลื่อนของจังหวะการสุ่มค่าของบิตเพียงเล็กน้อย ณ วงจรภาครับ การแทรกสอดระหว่างสัญลักษณ์จะมียังค่าที่ไม่สูงนัก จากการที่สัญญาณเรสโคไซน์มีคุณสมบัติที่ดีตรงทั้งสามข้อนั้นเองทำให้รูปสัญญาณประเภทนี้ได้รับความนิยมมากเป็นพิเศษ สำหรับการทำให้พัลส์เซปิงในระบบการส่งผ่านสัญญาณสื่อสาร

2.6 การแปลงอัตราการสุ่ม (Sampling rate Conversion)

กระบวนการมัลติเรท (Multirate) ของสัญญาณดิจิทัล (digital) ระบบนี้สามารถลดหรือเพิ่มระยะห่างระหว่างแต่ละแซมเปิล (sample) ของแต่ละสัญญาณ ก่อนการประมวลผลของสัญญาณหรือขณะ การประมวลผลของสัญญาณ จากนั้นสัญญาณเหล่านี้จะมีอัตราการสุ่มที่ต่างกัน

2.6.1 สัญญาณไม่ต่อเนื่อง (Representation of Discrete signal)

2.6.1.1 การสุ่มสัญญาณไม่ต่อเนื่อง (Discrete Sampling)

สัญญาณไม่ต่อเนื่องถูกอธิบายโดยใช้จำนวนเชิงซ้อน

$$W_M = \exp(-j2\pi / M) = \sqrt[M]{1} \quad (2.24)$$

เพื่ออธิบายการสุ่มของสัญญาณไม่ต่อเนื่อง เราสามารถใช้ดิסקรีทแซมปลิงฟังก์ชัน (discrete sampling function) ดังสมการ (2.25)

$$w_M(n) = \frac{1}{M} \sum_{v=0}^{M-1} W_M^{vn} = \begin{cases} 1 & , \text{ for } n = mM, m \text{ integer} \\ 0 & , \text{ otherwise} \end{cases} \quad (2.25)$$

ถ้า $n = mM$ ซึ่ง m เป็นจำนวนเต็มและ $W_M^{mM} = 1$ เมื่อบวก W_M^{mM} เข้าด้วยกัน M ซึ่งก็ได้ค่าเท่ากับ M สำหรับค่า n อื่น ๆ W_M^{mM} จะถูกแจกจ่ายเท่า ๆ กัน บนวงกลมหนึ่งหน่วยและผลรวมในสมการ (2.25) เท่ากับศูนย์

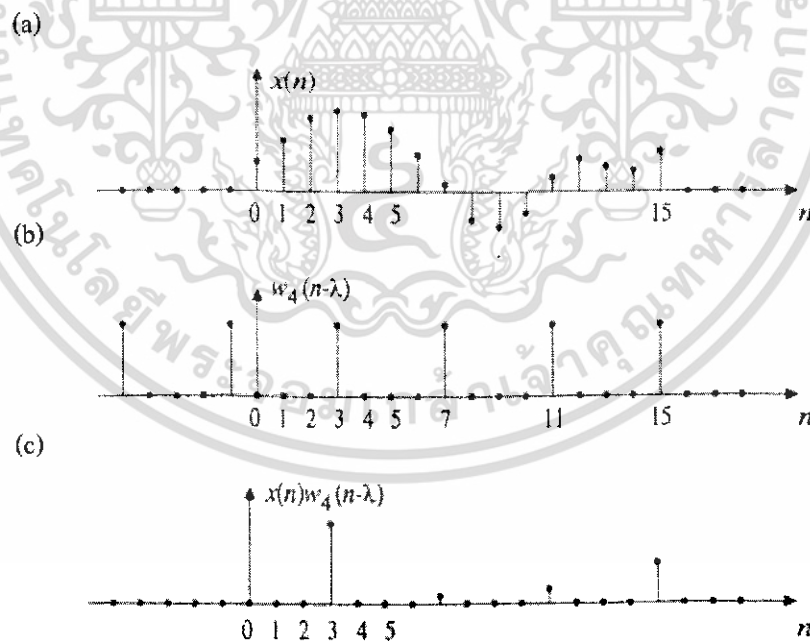
เนื่องจากค่าของดิสครีทแซมปลิงฟังก์ชันเท่ากับ 1 ถ้า n คือจำนวนเท่าของ M แต่ถ้าไม่ใช่ก็เท่ากับ 0 จะได้สมการที่เทียบเท่ากันคือ

$$w_M(n) = w_M(-n) = \frac{1}{M} \sum_{v=0}^{M-1} W_M^{-vn} \quad (2.26)$$

ปกติแล้วดิสครีทแซมปลิงจะทำโดยไม่ใช่เฟสออฟเซต (Phase offset) เช่นค่าสัญญาณที่ถูกสุ่มจะมีแต่ค่า $x(n)$ ซึ่งค่า $n = mM$ แต่ก็เป็นไปได้ที่จะใช้เฟส λ ในกรณีนี้ค่า $x(n)$ ที่ยังคงเหลือหลังจากการแซมปลิงจะมี $n = mM + \lambda$ เพื่อให้ได้ผลดังกล่าวสัญญาณเดิมจะต้องถูกคูณด้วยแซมปลิงฟังก์ชันซึ่งมีเฟสออฟเซต λ ดังสมการ (2.27)

$$w_M(n - \lambda) = \frac{1}{M} \sum_{v=0}^{M-1} W_M^{v(n-\lambda)} = \begin{cases} 1 & , \text{for } n = \lambda + mM, m \text{ integer} \\ 0 & , \text{otherwise} \end{cases} \quad (2.27)$$

รูป 2.12(a) แสดงสัญญาณดิสครีท $x(n)$, รูปที่ 2.12(b) เป็นดิสครีทแซมปลิงฟังก์ชัน $w_M(n - \lambda)$ และรูปที่ 2.12(c) คือสัญญาณที่สุ่มแบบดิสครีท $x(n)$ ที่มีเฟสออฟเซต $= \lambda$

รูปที่ 2.12 การสุ่มแบบดิสครีทที่มีเฟสออฟเซต $\lambda=3$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.2 โพลีเฟส (Polyphase Representation)

เมื่อกำหนดค่าคงที่ M มา เราสามารถหาสัญญาณที่ถูกสุ่มแบบดิสครีทที่แตกต่างกัน M สัญญาณ ซึ่งแต่ละสัญญาณจะมีเฟสออฟเซตที่แตกต่างกันออกไป รูป 2.13 แสดงสัญญาณที่มีความยาวจำกัด $x(n)$ และสัญญาณที่ถูกสุ่มแบบดิสครีทที่แตกต่างกัน 4 สัญญาณ $x_\lambda^{(p)}, \lambda = 0, 1, 2, 3$ ซึ่งแต่ละสัญญาณที่ได้มาจากการสุ่มทุก 4 ค่าของสัญญาณ $x(n)$ จากรูป 2.13 พบว่า $x(n)$ สามารถแสดงได้ว่าเป็นผลรวมของแต่ละสัญญาณที่แตกต่างกันทั้ง 4 ซึ่งแต่ละสัญญาณนั้นก็สมารถอธิบายได้โดยใช้ดิสครีทแซมปลิงฟังก์ชันตั้งสมการที่ (2.27)

$$\begin{aligned} x(n) &= x_0^{(p)}(n) + x_1^{(p)}(n) + x_2^{(p)}(n) + x_3^{(p)}(n) \\ &= x(n)w_4(n) + x(n)w_4(n-1) + x(n)w_4(n-2) + x(n)w_4(n-3) \end{aligned} \quad (2.28)$$

โดยทั่วไป

$$x(n) = \sum_{\lambda=0}^{M-1} x_\lambda^{(p)}(n) = \sum_{\lambda=0}^{M-1} x(n) \cdot w_M(n-\lambda) \quad (2.29)$$

สมการนี้จะเรียกว่าเป็นการแสดงรูปแบบโพลีเฟส(polyphase representation) ของสัญญาณ $x(n)$ ในโดเมนใหม่ แต่ละสัญญาณ $x_\lambda^{(p)}(n)$ จะถูกเรียกว่าเป็นองค์ประกอบของ $x(n)$ การแสดงรูปแบบโพลีเฟสยังขึ้นอยู่กับค่า M ด้วย

การแปลง Z
$$X(z) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(n) \cdot z^{-n} \quad (2.30)$$

สามารถแบ่งเป็นสับซิกแนล (sub-signal) M สัญญาณยกตัวอย่างเช่น สำหรับสัญญาณที่จำกัด $x(n)$ ในรูป

2.13

เรามี

$$\begin{aligned} X(z) &= x(0)z^{-0} + x(4)z^{-4} + x(8)z^{-8} + x(12)z^{-12} \\ &= x(1)z^{-1} + x(5)z^{-5} + x(9)z^{-9} + x(13)z^{-13} \\ &= x(2)z^{-2} + x(6)z^{-6} + x(10)z^{-10} + x(14)z^{-14} \\ &= x(3)z^{-3} + x(7)z^{-7} + x(11)z^{-11} + x(15)z^{-15} \end{aligned} \quad (2.31)$$

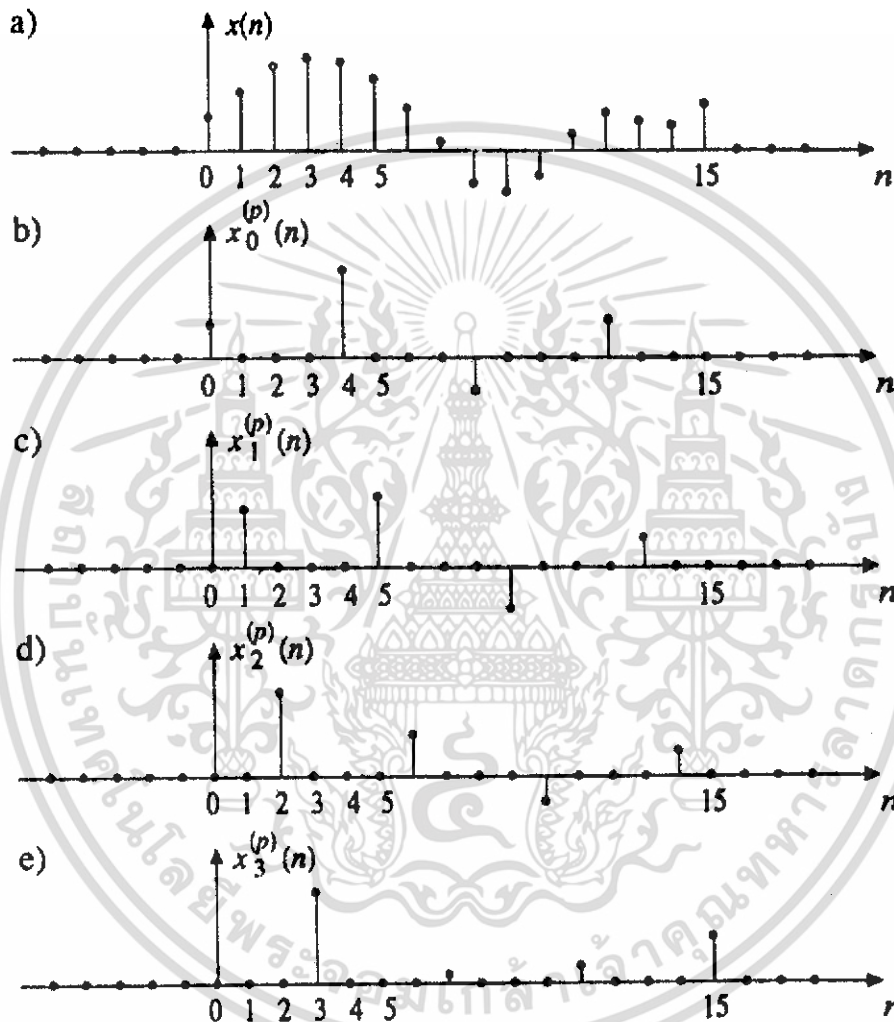
ดึงแฟกเตอร์ $z^{-\lambda}$ เมื่อ $\lambda = 0 \dots 3$ ออกมาจะได้

$$\begin{aligned} X(z) &= z^{-0} [x(0)z^{-0} + x(4)z^{-4} + x(8)z^{-8} + x(12)z^{-12}] \\ &= z^{-1} [x(1)z^{-0} + x(5)z^{-4} + x(9)z^{-8} + x(13)z^{-12}] \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 &= z^{-2} [x(2)z^{-0} + x(6)z^{-4} + x(10)z^{-8} + x(14)z^{-12}] \\
 &= z^{-3} [x(3)z^{-0} + x(7)z^{-4} + x(11)z^{-8} + x(15)z^{-12}]
 \end{aligned}$$

(2.32)

การดึงแฟกเตอร์นี้ออกมาทำให้องค์ประกอบในวงเล็บลดลงสู่พหุนามใน z^{-4}

รูปที่ 2.13 การแสดงโพลีเฟสของสัญญาณคิสิกซ์รีท

โดยทั่วไปสำหรับการแปลง Z ที่สอดคล้องกับสมการ (2.30) และ $n = mM + \lambda$ สามารถกล่าวได้ว่า

$$X(z) = \sum_{\lambda=0}^{M-1} \sum_{m=-\infty}^{\infty} x(mM + \lambda) \cdot z^{-(mM + \lambda)} = \sum_{\lambda=0}^{M-1} z^{-\lambda} X_{\lambda}^{(p)}(z^M) \quad (2.33)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่ง

$$X_\lambda^{(p)}(z^M) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} x(mM + \lambda) \cdot z^{-mM} \quad (2.34)$$

สมการ(2.33) เรียกว่าโพลีเฟสของการแปลง Z หรือ $X(z)$ พหุนาม $x_\lambda^{(p)}(z)$ จะให้องค์ประกอบในวงเล็บในสมการ(2.32) ยกตัวอย่างเช่นพหุนามตัวแรก

$$X_\lambda^{(p)}(z) = [x(0)z^{-0} + x(4)z^{-1} + x(8)z^{-2} + x(12)z^{-3}] \quad (2.35)$$

การเปรียบเทียบ สมการ(2.29) หรือรูป 2.13 กับ สมการ(2.33) แสดงให้เห็นถึงการแมปปิง(Mapping) แบบ 1 ต่อ 1 ระหว่างองค์ประกอบของโพลีเฟสในไทม์โดเมนและระหว่างองค์ประกอบของโพลีเฟสที่มีดัชนีเหมือนกันใน ฟรีควเอนซีโดเมน

เนื่องจาก Z ทรานส์ฟอร์มมีคุณสมบัติการเป็นเชิงเส้นจึงกล่าวโดยทั่วไปได้ว่า

$$z^{-\lambda} X_\lambda^{(p)}(z^M) \bullet \circ x_\lambda^{(p)}(n), \lambda = 0, 1, 2, \dots, M-1 \quad (2.36)$$

● ○ หมายถึง ความสอดคล้องกันระหว่างสัญญาณใน โดเมนทรานส์ฟอร์ม (z - transform, Fourier transform) กับ ไทม์โดเมน

จากนั้นนำองค์ประกอบ โพลีเฟสรวมกันในรูปแบบของคอลัมน์เวกเตอร์ (Column vector)

$$x^{(p)}(z) = [X_0^{(p)}(z) \quad z^{-1} X_1^{(p)}(z) \quad \dots \quad z^{-(M-1)} X_{(M-1)}^{(p)}(z)] \quad (2.37)$$

2.6.2 การลดอัตราการสุ่ม (Reducing Sampling rate)

การลดอัตราการสุ่มจะมีประโยชน์ถ้าอัตราการสุ่มการสุ่มนั้นมากกว่า 2 เท่าของแบนวิดธ์ของสัญญาณมาก การลดอัตราการสุ่มเรียกว่า แซมปลิงเรทเดซิเมชัน (Sampling rate decimation) หรือ เดซิเมชัน (decimation) ซึ่งประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือ แอนติเอเลียซซิงฟิลเตอร์ (anti-aliasing filter) และ ดาวน์แซมปลิง (down sampling)

2.6.2.1 ดาวน์แซมปลิง (Downsampling)

อัตราการสุ่มสัญญาณดิสครีท $x(n)$ จะถูกลดด้วยแฟกเตอร์ M ความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณที่ได้ $y(m)$ และสัญญาณเดิม $x(n)$

$$y(m) = x(m \cdot M) \quad (2.38)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูป 2.14 แสดงการไหลของสัญญาณในกระบวนการนี้

รูปที่ 2.14 ควณแซมเพลอร์ (Downsampler)

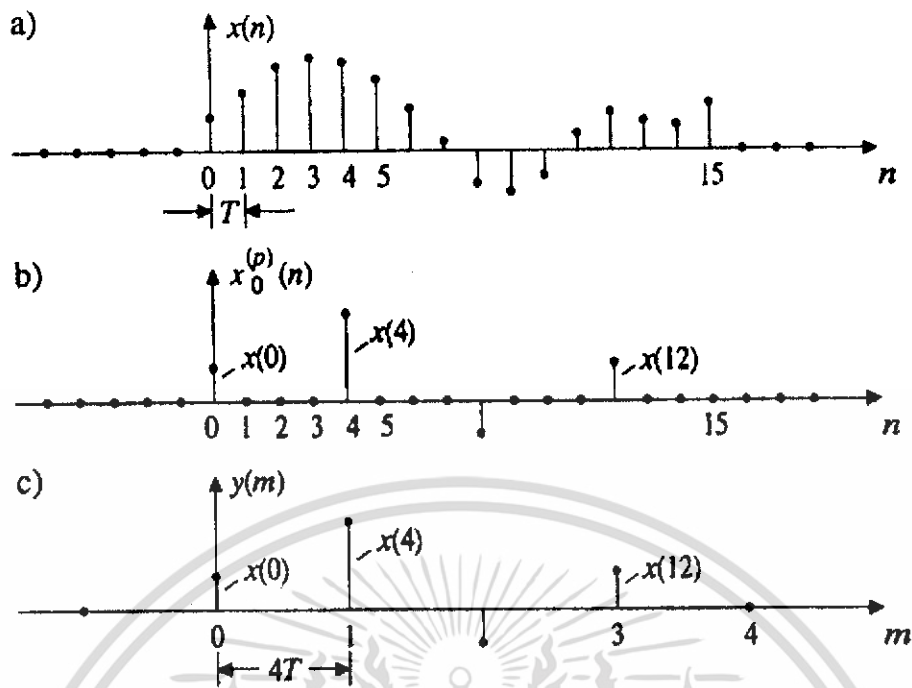
สัญลักษณ์สี่เหลี่ยมในรูปที่ 2.14 และลูกศรชี้ลงแสดงการถึง ควณแซมเพลอร์, สัญญาณเอาต์พุต $y(m)$ เรียกสัญญาณที่ถูกควณแซมเพลอร์ การทำควณแซมปลิงของสัญญาณยังสามารถอธิบายโดยใช้ การแสดงรูปแบบโพลีเฟสซึ่งกระบวนการนี้สามารถทำได้ 2 ขั้นตอน รูปที่ 2.15(a) แสดงสัญญาณดิสครีท $x(n)$ ส่วนองค์ประกอบโพลีเฟส $x_0^{(p)}(n)$ ดังแสดงในรูปที่ 2.15(b) นั้นได้มาจากการควณแซมปลิง แบบดิสครีท เช่น การควณโดยดิสครีทควณแซมปลิงฟังก์ชัน $w_M(n)$ ที่แสดงในสมการ(2.25) สัญญาณที่ถูก ควณแซมปลิง $y(m)$ ในรูป 2.1(c) จึงสามารถได้มาโดยง่ายโดยการเหลือศูนย์จำนวน $M-1$ ตัว ระหว่าง แต่ละแซมเพิล (sample)

ใน Z โดเมน เราสามารถใช้การแปลง Z ของสัญญาณเดิม

$$X(z) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(n) \cdot z^{-n} \quad (2.39)$$

และ สมการ(2.34) โดย $\lambda = 0$ เพื่อให้ได้มาซึ่งการแปลง Z ของสัญญาณที่ถูกควณแซมปลิงแบบดิสครีท ดังแสดงใน รูปที่ 2.15

$$X_0^{(p)}(z^M) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} x(m \cdot M) \cdot z^{-mM} \quad (2.40)$$

รูปที่ 2.15 ขั้นตอนการประมวลผลสัญญาณที่ใช้ในการดาวน์โหลด

2.6.2.2 การกรองสัญญาณและสเปกตรัมการสุ่มค่าตัวอย่าง (Filtering and Spectrum of the Downsampled signal)

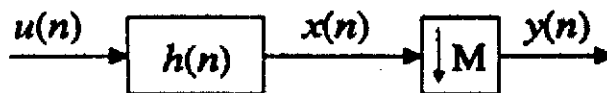
จากหลักการของการประมวลผลสัญญาณดิจิทัล การกรองสัญญาณสามารถทำได้โดยการทำคอนโวลูชันระหว่างสัญญาณอินพุตกับสัมประสิทธิ์ของวงจรกรองความถี่ (Filter coefficients or impulse response) โดยถ้าสมมติให้อินพุตคือ $u(n)$ และสัมประสิทธิ์ของวงจรกรองความถี่คือ $h(n)$ จะได้เอาต์พุตคือ $x(n)$ ดังสมการ

$$x(n) = \sum_{k=0}^{N-1} u(k)h(n-k) \tag{2.41}$$

จากรูปที่ 2.16 และ สมการ(2.38)

$$y(m) = x(m \cdot M) \tag{2.42}$$

การสุ่มค่าตัวอย่างจะเป็นการนำอินพุต $x(n)$ สร้างออกมาเป็นเอาต์พุต $y(m) = x(2m)$ ดังรูป

รูปที่ 2.16 ตัวสุ่มค่าตัวอย่าง (Down Sampler or Decimator)

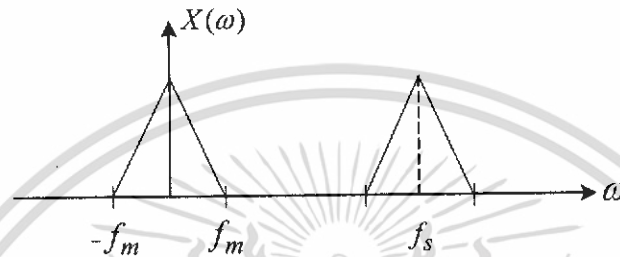
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราสุ่มค่าตัวอย่าง (normalize) : $2 f_s = 2 \pi \cdot \dots \therefore f = \frac{\pi f_m}{\dots}$ (2.46)

จาก
$$X(\omega) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(n)e^{-j\omega n} \quad (2.43)$$

และ $y(m) = x(2m)$;
$$Y(\omega) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} x(2m)e^{-j\omega m} \quad (2.44)$$

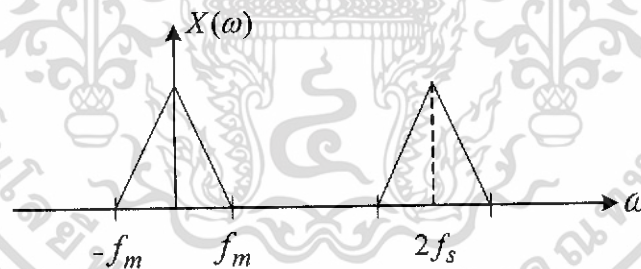
ถ้าความถี่สูงสุดของสัญญาณเป็น f_m และสุ่มสัญญาณด้วยความถี่ f_s จะไม่ทำให้เกิดเอเลียตซิง (aliasing) : $f_s \geq 2f_m$ ดังนั้นเมื่อทำการแซมปลิงด้วย f_s จะได้สเปกตรัมของสัญญาณเป็น

รูปที่ 2.17 สเปกตรัมของสัญญาณ $X(\omega)$ เมื่อสุ่มสัญญาณด้วยความถี่ f_s

ถ้า normalize โดย $f_s = 2\pi$; $\therefore f_m = \frac{2\pi f_m}{f_s} \quad (2.45)$

และถ้าแซมปลิงด้วย $2f_s$ จะได้สเปกตรัมของสัญญาณเป็น

รูปที่ 2.18 สเปกตรัมของสัญญาณ $X(\omega)$ เมื่อสุ่มสัญญาณด้วยความถี่ $2f_s$

ถ้า normalize : $2f_s = 2\pi$; $\therefore f_m = \frac{\pi f_m}{f_s} \quad (2.46)$

จะเห็นว่าสเปกตรัมของการแซมปลิงด้วย $2f_s$ จะได้ $f_m = \frac{2\pi f_m}{f_s}$

และถ้าแซมปลิงด้วย f_s จะได้ $f_m = \frac{\pi f_m}{f_s}$

$\therefore$ การควมแซมปลิงจาก $2f_s$ ไป f_s จะทำให้ f_m เพิ่มขึ้น 2 เท่า (เกิดการขยายทางความถี่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จาก
$$X(\omega) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(n)e^{-j\omega n}$$

$$= \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(2n)e^{-j\omega 2n} - \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(2n-1)e^{-j\omega(2n-1)}$$

(2.47)

และ

$$X(\omega - \pi) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(2n)e^{-j(\omega - \pi)2n} - \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(2n-1)e^{-j(\omega - \pi)(2n-1)}$$

$$= \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(2n)e^{-j\omega 2n} + \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(2n-1)e^{-j\omega(2n-1)}$$

(2.48)

นำสมการ $\frac{(2.47) + (2.48)}{2}$ จะได้

$$\frac{X(\omega) + X(\omega - \pi)}{2} = \sum_{n=-\infty}^{\infty} x(2n)e^{-j\omega(2n)}$$

(2.49)

และถ้ากำหนดให้ $y(m) = x(2m)$ จะได้

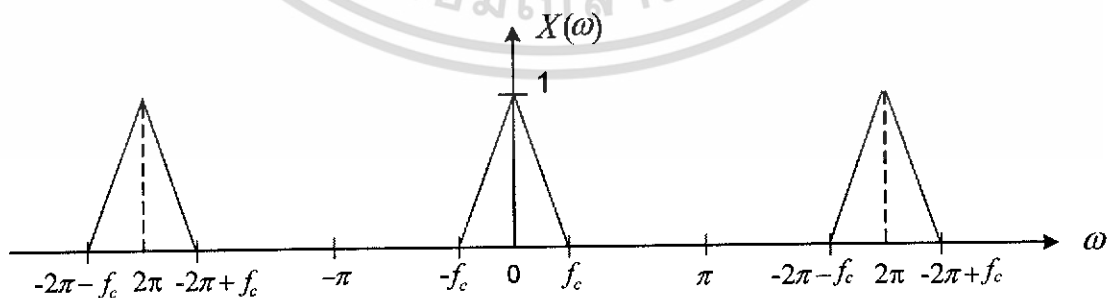
$$Y(\omega) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} y(m)e^{-j\omega m}$$

$$= \sum_{m=-\infty}^{\infty} x(2m)e^{-j\frac{\omega}{2}(2m)}$$

$$= \frac{X(\frac{\omega}{2}) + X(\frac{\omega}{2} - \pi)}{2}$$

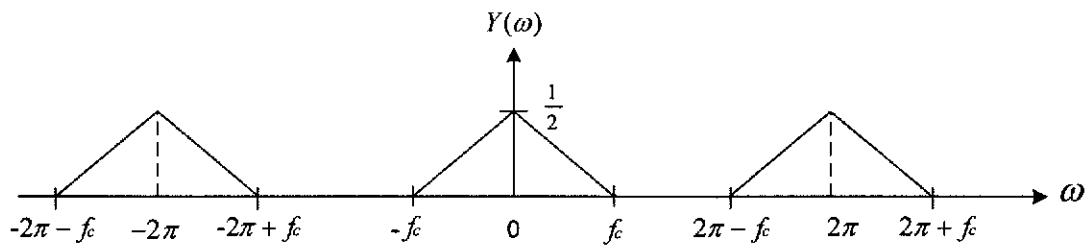
(2.50)

เมื่อนำไปพล็อตกราฟเราได้

รูปที่ 2.19 สเปกตรัมของสัญญาณอินพุตก่อนการคาน์แซมปลิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

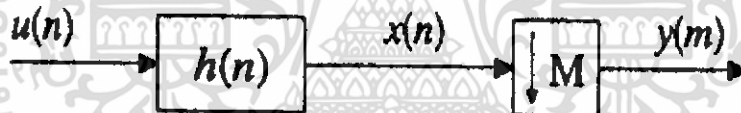

รูปที่ 2.20 สเปกตรัมของสัญญาณเอาต์พุตหลังจากผ่านการควมแซมปลิง

จากกราฟเราจะพบว่า การควมแซมปลิง จะทำให้สเปกตรัมของสัญญาณอินพุตถูกขยายออกเป็น 2 เท่า และทำให้ขนาดลดลงครึ่งหนึ่ง

ถ้าต้องการไม่ให้เกิดการเอเลียสซิงจะต้องมีฟิลเตอร์รองก่อนที่จะควมแซมปลิง (เป็น LPF ที่มีคัทออฟที่ $\frac{\pi}{M}$) ซึ่งเรียกว่า เดซิเมชันฟิลเตอร์ (decimation filter) หรือ แอนติเอเลียสซิง (anti-aliasing filter) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการซ้อนทับเนื่องจากการขยายของความถี่ขึ้น M เท่า $\left(f_c < \frac{\pi}{M}\right)$ แสดงได้

ดังรูปที่ 2.21

รูปที่ 2.21 แสดงเดซิเมเตอร์ที่ใช้ฟิลเตอร์ที่มีผลตอบสนองทางความถี่เป็น $h(n)$ และควมแซมเพลอร์ที่มีแฟกเตอร์คือ M

ดังนั้นจากข้างต้นสัญญาณที่ผ่านวงจรรองความถี่คือ

$$\begin{aligned} y(n) &= u(n) * h(n) \\ &= \sum_{k=-\infty}^{\infty} u(k) h(n-k) \end{aligned} \quad (2.51)$$

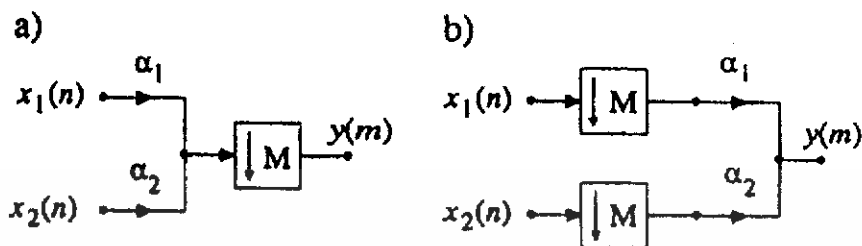
และเมื่อผ่านการควมแซมปลิง ตามสมการ(2.42) กระบวนการทั้งหมดของการเดซิเมชันจึงเท่ากับ

$$y(n) = \sum_{k=-\infty}^{\infty} u(k) \cdot h(mM - k) \quad (2.52)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

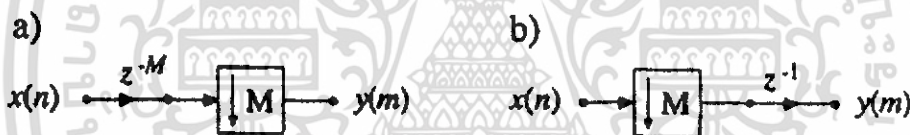
2.6.2.3 เอกลักษณ์ (Identities)

โครงสร้างการไหลของสัญญาณ (signal flow structure) และการรวมกันที่โหนด (node) ต่างๆ นั้นไม่ขึ้นกับอัตราการสุ่ม รูปที่ 2.22 (a) และ 2.22 (b) จึงเทียบเท่ากันได้ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญมาก

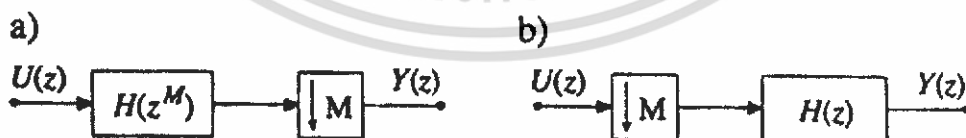
รูปที่ 2.22 เอกลักษณ์ที่ 1

เนื่องจากการหน่วงของคาบของการแซมเปิด M คาบก่อนคาว์นแซมปลิงนั้นเท่ากับการหน่วงของ 1 คาบการแซมเปิดหลังการคาว์นแซมปลิง ได้เอกลักษณ์ที่ 2 ดังรูปที่ 2.23

รูปที่ 2.23 เอกลักษณ์ที่ 2

รูปที่ 2.24 แสดงรูปแบบทั่วไปของเอกลักษณ์ที่ 2

รูปที่ 2.24 เอกลักษณ์ที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 การเพิ่มอัตราการสุ่ม (Increasing Sampling rate)

2.6.3.1 อัปแซมปลิง (Upsampling)

อัตราการสุ่มของสัญญาณคิสิกซ์รีท $y(m)$ จะถูกเพิ่มขึ้นด้วยแฟกเตอร์ L โดยการวางเลขศูนย์จำนวน $L-1$ ตัวโดยมีระยะห่างที่เท่ากันระหว่างแต่ละคู่ของแซมเปิลสัญญาณที่ได้คือ $u(n)$

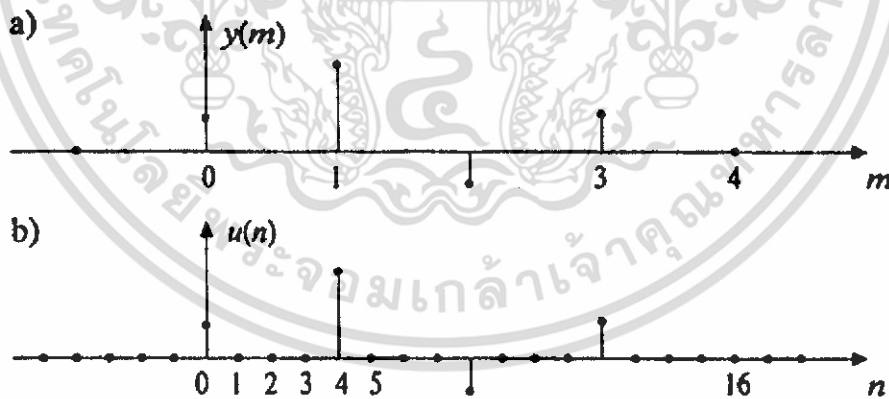
$$u(n) = \begin{cases} y\left(\frac{n}{L}\right) & \text{for } n = mL, m \text{ integer} \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases} \quad (2.53)$$

และมีสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องแสดงดังรูปที่ 2.25

รูปที่ 2.25 อัปแซมเพลอร์ (upsampler)

รูปที่ 2.26 (a) แสดงสัญญาณ $y(m)$ และ รูปที่ 2.26 (b) แสดงสัญญาณที่ได้มาจากการอัปแซมปลิงด้วยแฟกเตอร์ $L = 4$ เปรียบเทียบรูปนี้กับรูปที่ 2.15 จะเห็นว่าสำหรับการสุ่มนั้นขั้นตอนมาจากรูปที่ 2.15 (b) และ รูปที่ 2.15(c) กลับกัน

รูปที่ 2.26 การอัปแซมปลิงของสัญญาณคิสิกซ์รีท

ดังนั้นถ้าการแปลง Z

$$Y(z) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} y(m)z^{-m} \quad (2.54)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของสัญญาณ $y(m)$ ก่อนการอัปแซมปลิง ถูกระบุเป็น $Y(z')$ จากสมการ (2.44) และการแปลง Z

$$U(z) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} u(m)z^{-m} \quad (2.55)$$

ของสัญญาณอัปแซมปลิง $u(n)$ ด้วย $x_0^{(p)}(z^M)$ จากสมการ (2.44) เราสามารถใช้สมการ (2.44) เพื่อสรุปดังนี้

$$U(z) = Y(z^L) \quad (2.56)$$

2.6.3.2 การกรองสัญญาณและสเปกตรัมการสุ่มค่าตัวอย่าง (Filtering and Spectrum of the

Upsampled signal)

จากเงื่อนไขการอัปแซมปลิง

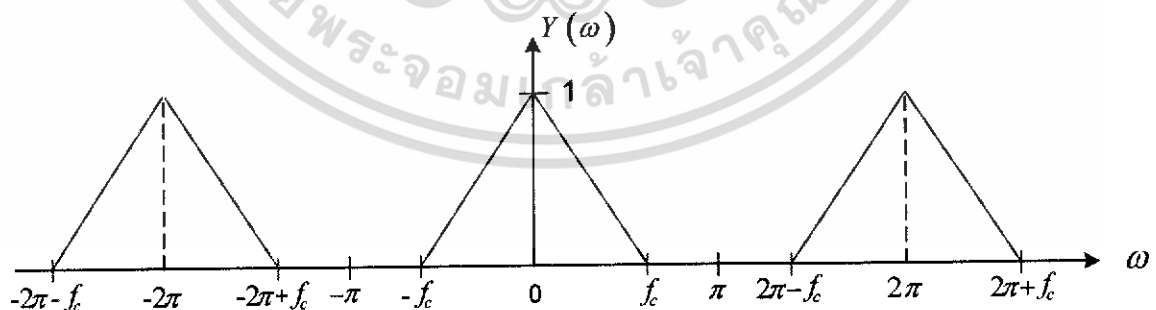
$$u(n) = \begin{cases} y\left(\frac{n}{2}\right) & n : \text{even} \\ 0 & n : \text{odd} \end{cases} \quad (2.57)$$

$$U(\omega) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} u(n)e^{-j\omega n} = \sum_{n=-\infty}^{\infty} u(2n)e^{-j\omega(2n)} \quad (2.58)$$

จาก $u(n) = y(n/2)$;

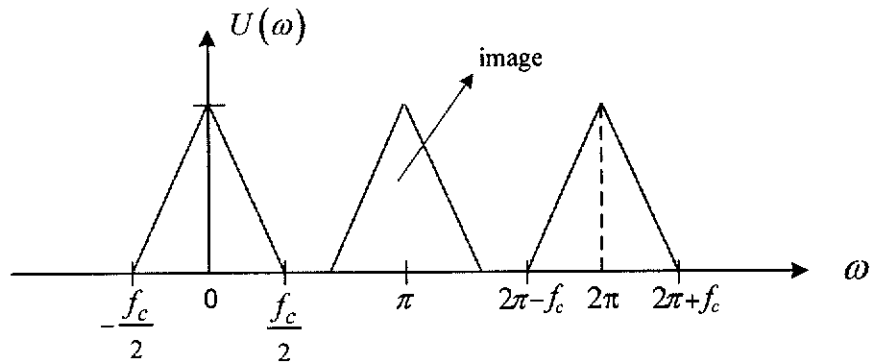
$$U(\omega) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} y(n)e^{-j2\omega n} = Y(2\omega) \quad (2.59)$$

เมื่อนำไปพล็อตกราฟจะได้

รูปที่ 2.27 สเปกตรัมของสัญญาณอินพุทก่อนการอัปแซมปลิง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.28 สเปกตรัมของสัญญาณเอาต์พุตเมื่อผ่านการอัปเดตแซมปลิง

จากกราฟเราจะพบว่า การอัปเดตแซมปลิง จะทำให้ความกว้างสเปกตรัมของสัญญาณลดลงเหลือครึ่งหนึ่งของสัญญาณเดิม (เมื่อทำการอัปเดตแซมปลิงที่มีแฟกเตอร์ $L = 2$ แต่ถ้าทำการอัปเดตแซมปลิงที่ L ความกว้างของสเปกตรัมจะลดลง L เท่า ของสัญญาณเดิม) และจะเกิดสเปกตรัมของเงา (image) ขึ้น (เกิดจากการเติมศูนย์ในตำแหน่งที่) ซึ่งเราต้องกรองสัญญาณเงาออกโดยใช้วงจรกรองความถี่ต่ำ เพื่อให้ได้สเปกตรัมเหมือนเดิม เรียกตัวกรองความถี่ต่ำนี้ว่า อินเตอร์โพลชันฟิลเตอร์ (interpolation filter) หรือ แอนติอิมเมจิงฟิลเตอร์ (anti-imaging filter) ดังแสดงดังรูป

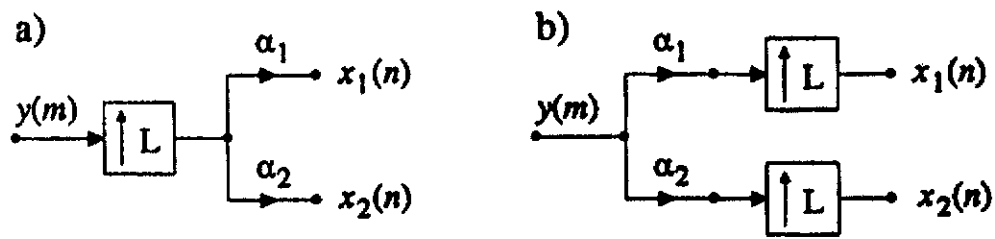

รูปที่ 2.29 อินเตอร์โพลชันโดยใช้อัปเดตแซมพลอร์ L และแอนติอิมเมจิงฟิลเตอร์ $g(n)$

การอินเตอร์โพลชัน ซึ่งประกอบด้วย การอัปเดตแซมปลิง และ การใช้แอนติอิมเมจิงฟิลเตอร์ จะตรงข้ามกับการเดซิเมชัน ซึ่งประกอบด้วย การดาว์นแซมปลิง และ การใช้แอนติเอเลียซซิงฟิลเตอร์นั่นเอง

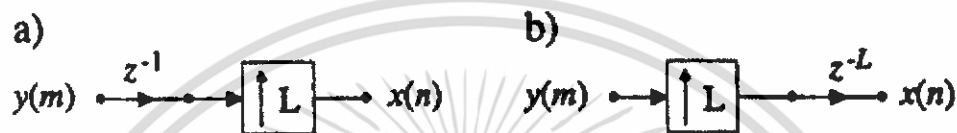
2.6.3.3 เอกลักษณ์ (Identities)

ในส่วนนี้แสดงเอกลักษณ์ที่สอดคล้องกันสำหรับการอัปเดตแซมปลิง โครงสร้างการไหลของสัญญาณ (signal flow structure) และ โครงสร้างสาขาของแต่ละโหนดนั้นไม่ขึ้นกับอัตราการสุ่ม ดังนั้น การไหลของสัญญาณ ทั้ง 2 ในรูปที่ 2.30 จึงเทียบเท่ากัน

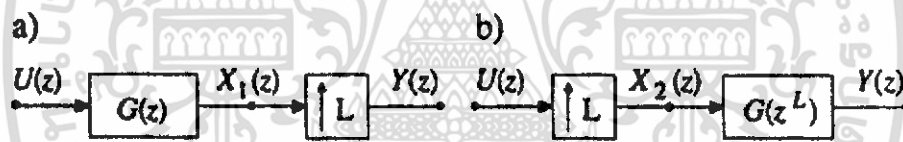
รูปที่ 2.30 เอกลักษณ์ที่ 4

เนื่องจากการหน่วงของ 1 คาบการสุ่มก่อนการอัปเดตแปลง นำไปสู่การหน่วงของ L คาบหลังการอัปเดตแปลง เราได้เอกลักษณ์ที่ 5 ในรูปที่ 2.31

รูปที่ 2.31 เอกลักษณ์ที่ 5

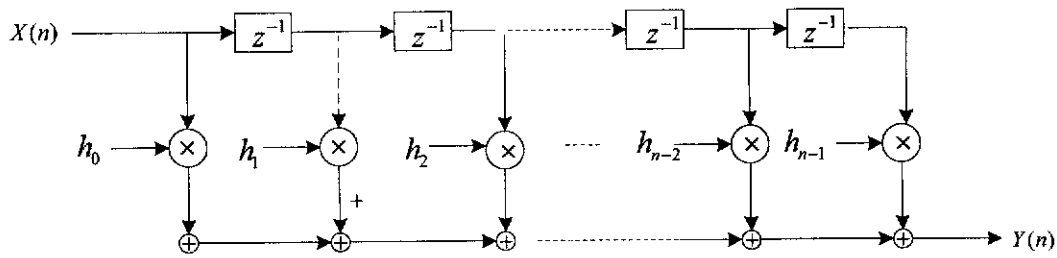
รูปทั่วไปของเอกลักษณ์ที่ 5 แสดงดังรูปที่ 2.32 ซึ่งพิสูจน์ได้โดยใช้สมการ (2.56)

รูปที่ 2.32 เอกลักษณ์ที่ 6

2.7 อินเตอร์โพลชัน (Interpolation)

สำหรับวงจรกรองสัญญาณดิจิทัลแบบเฟอไออาร์ (FIR : Finite impulse Response) จะใช้ผลตอบสนองอิมพัลส์ (Impulse Response) หรือ $h(n)$ เพื่อสร้างวงจร ซึ่งกระบวนการทำงานของวงจรในที่นี้ คือ การทำคอนโวลูชัน (Convolution) ระหว่าง $h(n)$ กับสัญญาณอินพุต $x(n)$ โดยจัดเป็นโครงสร้างแบบโดยตรง (Direct form) หรือ ทรานส์เวอร์ซอลเตอร์ฟิลเตอร์ (Transversal Filter) ได้ดังรูปที่ 2.33

รูปที่ 2.33 แสดงโครงสร้างโดยตรงของวงจรกรองความถี่แบบเฟอไออาร์

การทำคอนโวลูชันระหว่างผลตอบสนองอิมพัลส์หรือ $h(n)$ กับสัญญาณอินพุต $x(n)$ จะแสดงได้ดังสมการ

$$y(n) = h(n) * u(n) = \sum_{k=0}^{N-1} h(n-k)u(k) \quad (2.60)$$

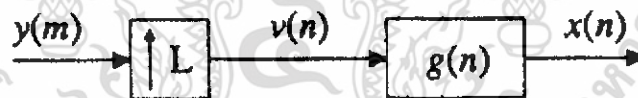
และสามารถแสดงสมการผลต่างสืบเนื่อง (Difference Equation) ได้ดังนี้

$$y(n) = h(0)u(n) + h(1)u(n-1) + h(2)u(n-2) + \dots + h(N)u(n-N) \quad (2.61)$$

2.7.1 อินเตอร์โพลชันด้วยทรานส์เวอร์ซอลฟิลเตอร์ (Interpolation with Transversal Filter)

2.7.1.1 คอนโวลูชันด้วยการเพิ่มอัตราการสุ่มแบบลำดับ (Convolution with Subsequent upsampling)

ในข้างต้นได้แสดงว่าโดยทั่วไปนั้นอินเตอร์โพลชัน จะประกอบด้วยอัพแซมเพลอร์ (Upsampler :L) 1 ตัว ตามด้วยแอนติอิมเมจจิง (anti-imaging filter : $g(n)$) 1 ตัว ดังแสดงในรูปที่ 2.34

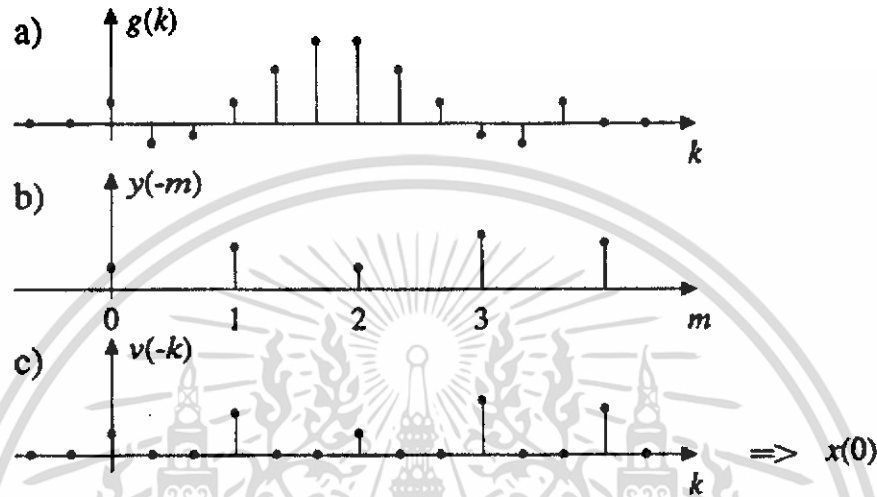
รูปที่ 2.34 อินเตอร์โพลชัน ประกอบด้วยอัพแซมเพลอร์ : L 1 ตัว และแอนติอิมเมจจิงฟิลเตอร์: $g(n)$ 1 ตัว

การเพิ่มอัตราการสุ่มที่ถูกอธิบายในสมการ (2.53) จะทำให้เกิดสัญญาณชั่วคราว $v(n)$ สัญญาณอินพุต $y(m)$ สัญญาณเอาต์พุต $x(n)$ จะได้มาด้วยการ คอนโวลูชันค่านี้นี้กับค่าผลตอบสนองอิมพัลส์ (Impulse response: $g(n)$) สมมติให้เป็นค่าจำกัดซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์จำนวน N ค่า

$$x(n) = \sum_{k=0}^{N-1} v(n-k) \cdot g(k) \quad (2.62)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.35(a) แสดงตัวอย่างผลตอบสนองอิมพัลส์ $g(k)$ รูปที่ 2.35(b) สัญญาณอินพุทไทม์รีเวิร์ส (time reversed: $y(-m)$) และรูปที่ 2.35(c) สัญญาณที่ถูกเพิ่มอัตราการสุ่ม $v(-k)$ เมื่อคูณ $g(k)$ กับ $v(-k)$ และบวกกันอย่างเช่นสมการ(2.62) ก็จะได้ค่า $x(0)$ ในขั้นตอนนี้ การคูณที่ไม่จำเป็นจะเกิดขึ้นเนื่องจากค่าศูนย์ที่แทรกเข้ามาระหว่างการเพิ่มอัตราการสุ่ม ซึ่งในการคำนวณค่าอินพุทที่ยังเหลือ $x(n)$ ก็เช่นกัน

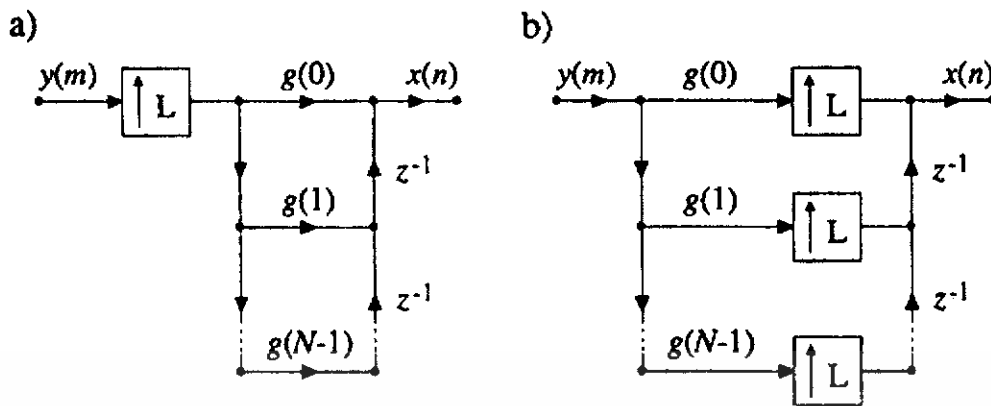
รูปที่ 2.35 สัญญาณที่เกี่ยวข้องกับการคอนโวลูชันในรูปที่ 2.34 :

- (a) ค่าผลตอบสนองอิมพัลส์ $g(k)$
- (b) สัญญาณอินพุทที่ถูกคอนโวลูชัน $y(-m)$
- (c) สัญญาณที่ถูกเพิ่มอัตราการสุ่ม

2.7.1.2 ประสิทธิภาพของโครงสร้างทรานส์เวอร์ซอล (Efficient Transversal Structure)

การคูณที่ไม่จำเป็นด้วยค่าศูนย์ระหว่างการคอนโวลูชันในสมการ(2.62) สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยการใช้เอกลักษณ์ที่ 4 ในรูปที่ 2.30 เปรียบเทียบโครงสร้างอินเตอร์โพลีชันแบบเดิมในรูปที่ 2.36(a) กับรูปที่ 2.30(a) กราฟที่เปลี่ยนรูปแบบ ในรูปที่ 2.30(b) นำไปสู่โครงสร้างที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในรูปที่ 2.36(b) ในที่นี้ประสิทธิภาพที่คำนวณสูงกว่าโครงสร้างที่เทียบเท่ากัน ในรูปที่ 2.36(a) L เท่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.36 อินเตอร์โพลชัน : (a) โครงสร้างต้นแบบที่มีอ็อปแอมเพลอร์และทรานส์เวอร์ซอลฟิลเตอร์
(b) โครงสร้างที่มีประสิทธิภาพ

2.7.2 อินเตอร์โพลชันด้วยโพลีเฟสฟิลเตอร์ (Interpolation with Polyphase Filter)

2.7.2.1 โพลีเฟสอินเตอร์โพลชันในโดเมนเวลา (Representation of Polyphase Interpolation in Time Domain)

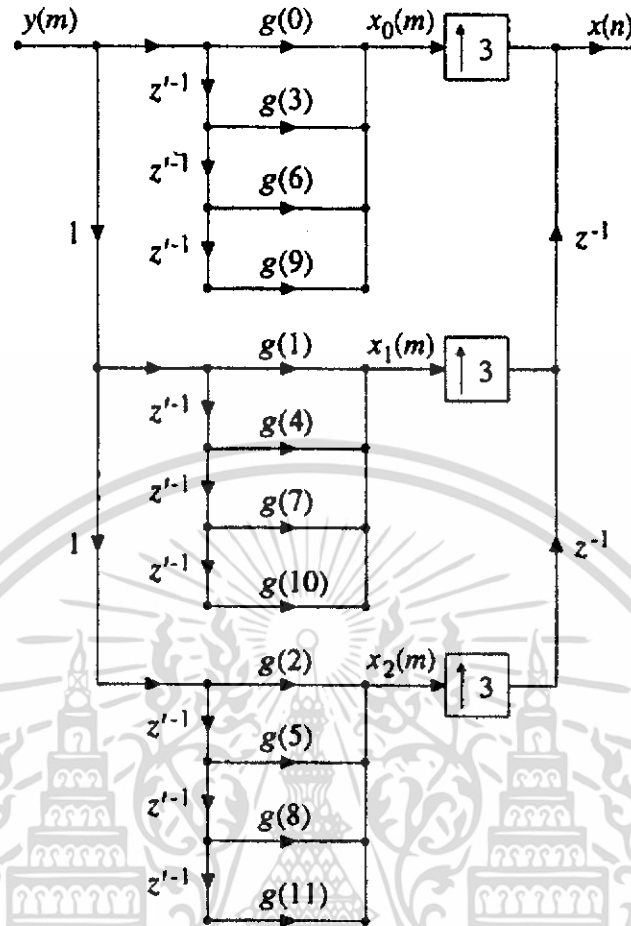
พิจารณาความสัมพันธ์ของการคอนโวลูชันในสมการ(2.62)

$$k = r \cdot L + \lambda \quad (2.63)$$

จะได้สมการสำหรับสัญญาณที่ได้จากการอินเตอร์โพลชันดังนี้

$$x(n) = \sum_{k=0}^{N-1} v(n-k) \cdot g(k) = \sum_{\lambda=0}^{L-1} \sum_{r=0}^{R-1} v(n-rL-\lambda) \cdot g(rL+\lambda) \quad (2.64)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.37 การสร้างโพลีเฟสฟิลเตอร์ด้วย $L = 3$

ดังนั้นจะถือได้ว่าจำนวน N ของค่าสัมประสิทธิ์ของเอฟโออาร์ฟิลเตอร์ $g(n)$ คือผลคูณของอินเตอร์โพลีเฟสแฟกเตอร์ L (Interpolation factor: L) ซึ่ง $N = R \cdot L$ จากสมการ (2.53) จะได้สมการ (2.65)

$$v(n-rL-\lambda) = \begin{cases} y(m-r) & \text{for } n = mL + \lambda \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases} \quad (2.65)$$

สำหรับแต่ละดัชนี (index) n ของเอาต์พุตจะมีดัชนีคือ $\lambda = n \bmod L$ เมื่อใช้สมการ(2.65) ในเงื่อนไขนี้จะทำให้ได้สมการ(2.66)

$$\begin{aligned} x_\lambda(m) &= \sum_{r=0}^{R-1} v(n-rL-\lambda) \cdot g(rL+\lambda) \Big|_{\lambda=n \bmod L} \\ &= \sum_{r=0}^{R-1} y(m-r) \cdot g_\lambda(r) \\ &= y(m) \cdot g_\lambda(m) \end{aligned} \quad (2.66)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในที่นี้องค์ประกอบของผลตอบสนองอิมพัลส์จากก่อนหน้านี้จะได้จากสมการ(2.67)

$$g_\lambda(m) = g(mL + \lambda) \quad (2.67)$$

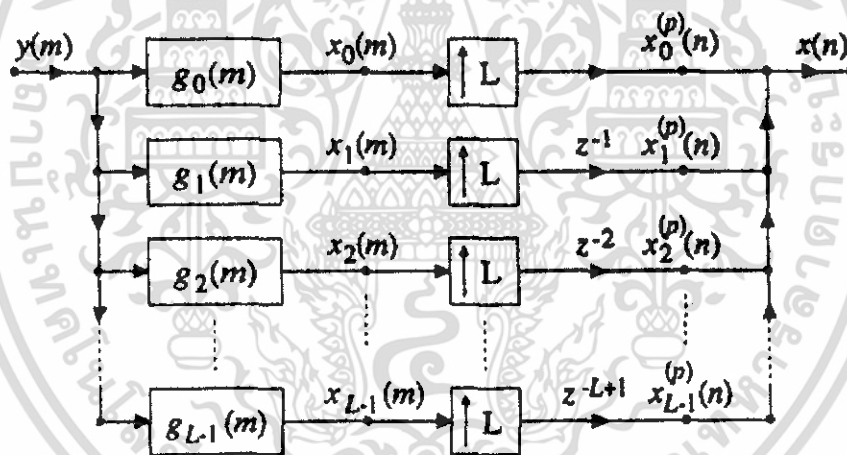
โดยการเพิ่มอัตราการสุ่มด้วยแฟกเตอร์ L และใช้การหน่วงของ λ ของคาบนาฬิกา (ที่อัตราการสุ่มของเอาท์พุทสูงขึ้น) จะได้องค์ประกอบของโพลีเฟส

$$x_\lambda^{(p)}(n) = \begin{cases} x_\lambda(m) & \text{for } n = mL + \lambda \\ 0 & \text{otherwise} \end{cases} \quad (2.68)$$

ซึ่งได้มาจากองค์ประกอบ $x_\lambda(m)$ จากนั้นพวกมันจะถูกรวมเพื่อให้ได้สัญญาณกระบวนการนี้แสดงในรูปที่ 2.37

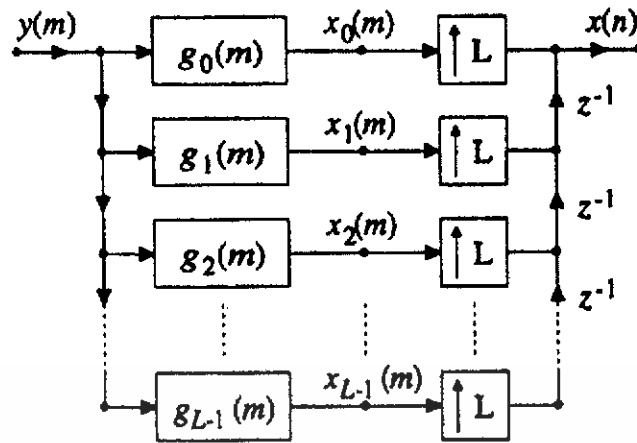
2.7.2.2 เอาท์พุทคอมมิวเตชัน (Representation with out put Commutator)

รูปที่ 2.38 แสดงโพลีเฟสอินเตอร์โพลีเฟสที่ L สาขา โดยที่ L คืออินเตอร์โพลีเฟสแฟกเตอร์ องค์ประกอบของอินเตอร์โพลีเฟสฟิลเตอร์ $g_0(m), g_1(m), \dots, g_{L-1}(m)$ จะสร้างแอนติอิมเมจฟิลเตอร์แบบเดิม $g(n)$

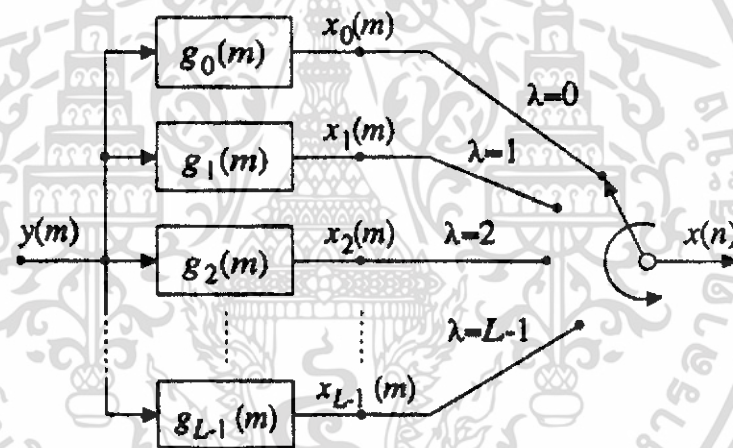

รูปที่ 2.38 โครงสร้างทั่วไปของโพลีเฟสอินเตอร์โพลีเฟสที่มี L สาขา และอัตราการสุ่มที่เพิ่มขึ้นด้วยแฟกเตอร์ L

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 2.39 โพลีเฟสอินเตอร์โพลีเฟสชันที่มีการหน่วงที่เอาท์พุท

รูปที่ 2.40 โพลีเฟสอินเตอร์โพลีเฟสชันที่มีคอมมิวเตเตอร์ (Commutator)
เอาท์พุทแบบทวนเข็มนาฬิกา

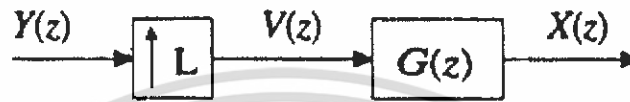
กระบวนการรวม $x_0(m), x_1(m), \dots, x_{L-1}(m)$ เพื่อสร้างสัญญาณเอาท์พุทสุดท้าย $x(n)$ ทำได้โดยเริ่มจากการสร้างองค์ประกอบโพลีเฟสของอินพุท องค์ประกอบโพลีเฟส $x_\lambda^{(p)}(n)$ เหล่านี้ ได้มาจากองค์ประกอบของสัญญาณ $x_\lambda(m)$ โดยการเพิ่มอัตราการสุ่มด้วยแฟกเตอร์ L และการรวมการหน่วง $z^{-\lambda}$ (ที่อัตราการสุ่มสูงขึ้น) โดยสอดคล้องกับสมการ (2.68) สำหรับ $\lambda = 0, 1, 2, \dots, L-1$ ดังแสดงในรูปที่ 2.38 ดังนั้นองค์ประกอบของโพลีเฟสทั้งหมดก็จะรวมกันเพื่อสร้างสัญญาณเอาท์พุท $x(n)$ การหน่วง $z^{-\lambda}$ ในสาขาต่างๆของโพลีเฟส ถูกจัดให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายขึ้น เช่น ลำดับของการ

หน่วยในเอาต์พุต ดังแสดงในรูปที่ 2.39 ผู้เขียนบางท่านอาจใช้คอมพิวเตอร์ในเอาต์พุต เพื่อแสดงการรวมของสัญญาณ $x_1(m)$ สัญญาณเอาต์พุต $x(n)$ ดังแสดงในรูปที่ 2.40 ซึ่งทั้งสองแบบนี้เท่ากัน

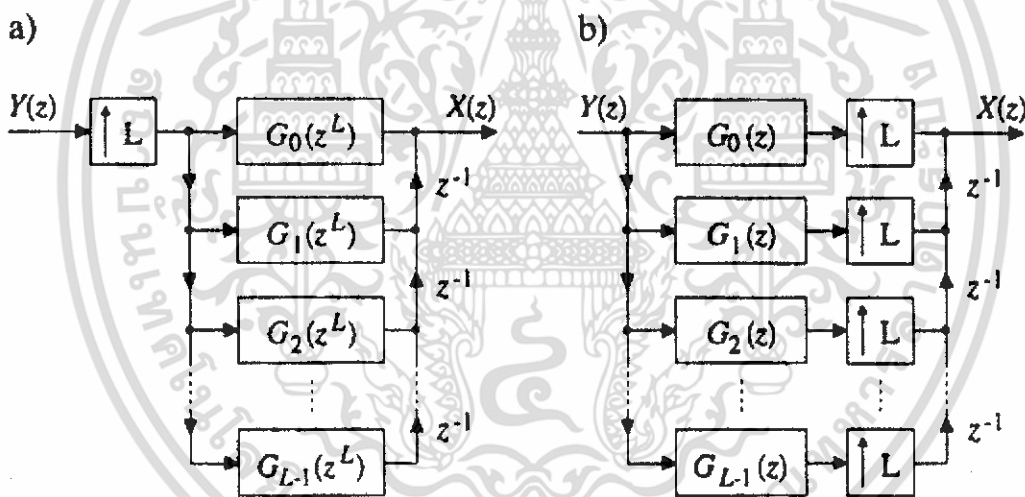
2.7.2.3 โพลีเฟสอินเตอร์โพลเซชันโดยใช้การแปลง Z (Representation of Polyphase

Interpolation Using the Z-Transform)

Z ทรานส์ฟอร์ม (Z-Transforms) จะถูกใช้เพื่อหาโพลีเฟส เริ่มจากโครงสร้างทั่วไปของโพลีเฟสอินเตอร์โพลเซชันในรูปที่ 2.41

รูปที่ 2.41 อินเตอร์โพลเซชันทั่วไปที่เป็นสัญญาณที่ได้จากการแปลง Z (Z-Transform)

รูปที่ 2.42 : (a) รูปแบบเดิมของ โพลีเฟสอินเตอร์โพลเซชัน

(b) รูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประหยัดหน่วยความจำ

เราสามารถใส่สมการ (2.33) และ (2.34) เพื่อเขียนฟังก์ชันถ่ายโอน $G(z)$ ของอินเตอร์โพลเซชันฟิลเตอร์

ซึ่งได้ว่า

$$G(z) = \sum_{\lambda=0}^{L-1} z^{-\lambda} G_{\lambda}(z^L) \quad (2.69)$$

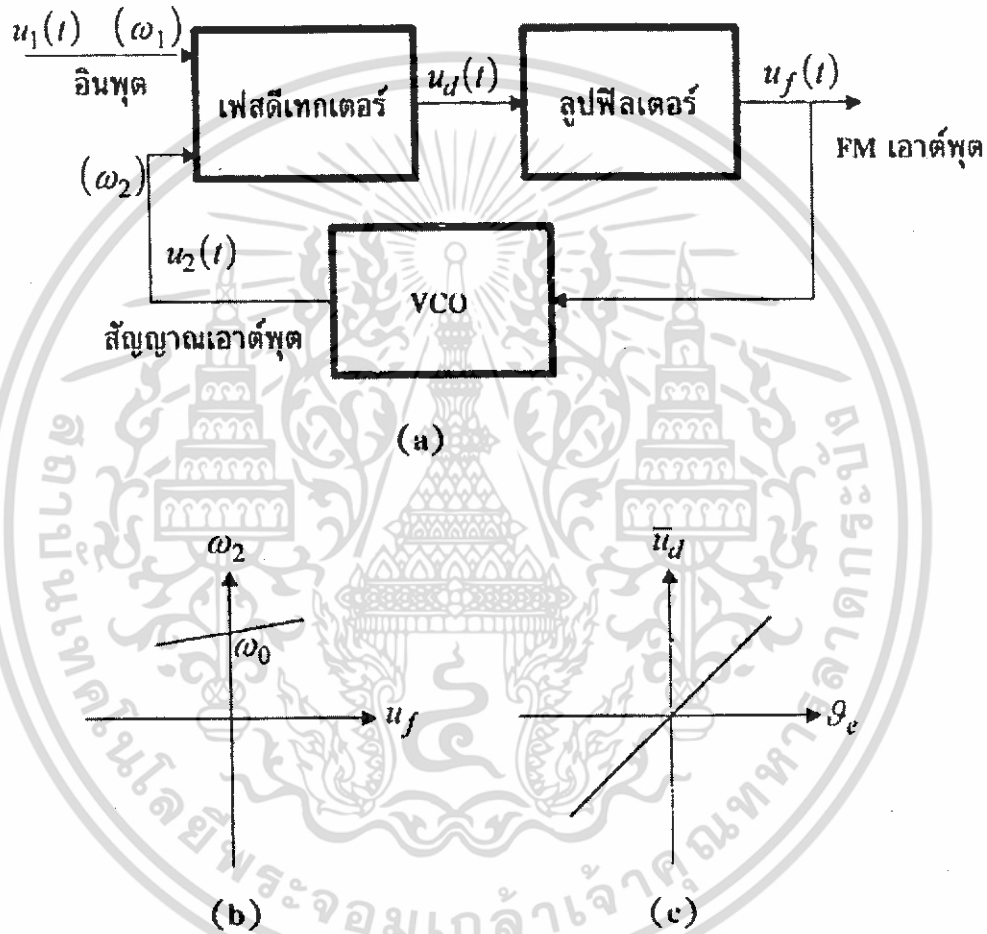
และจากสมการ(2.69) เราสามารถแทนที่โครงสร้างทั่วไปในรูปที่ 2.41 ด้วยโครงสร้างโพลีเฟสในรูปที่ 2.42(a) โดยการ ใช้เอกลักษณ์ที่ 4 และ 6 ดังแสดงในรูปที่ 2.42(b)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.8 ทฤษฎีดิจิทัลเฟสล็อกกูป (Digital Phase-Locked Loop : DPLL)

2.8.1 นิยามของหลักการทํางานเฟสล็อกกูปตามแบบฉบับ

เฟสล็อกกูป คือ วงจรพิเศษที่ซึ่งทำให้ระบบหนึ่งปฏิบัติตามรอยอีกระบบหนึ่งได้ หรืออธิบายให้ชัดเจนคือ เฟสล็อกกูป (PLL) เป็นวงจรที่ทํางานในซิงโครไนซ์สัญญาณเอาต์พุตกับสัญญาณอ้างอิงหรือสัญญาณอินพุตในควมถี่และเฟสเดียวกัน ซึ่งการซิงโครไนซ์นี้ถูกเรียกบ่อย ๆ ว่า “สภาวะล็อก (locked state)” โดยที่เฟสเออเรอร์ระหว่างออสซิลเลเตอร์เอาต์พุตกับสัญญาณอ้างอิงนั้นเป็นศูนย์หรือน้อยมาก

รูปที่ 2. 43 (a) บล็อกไดอะแกรมของระบบเฟสล็อกกูป

(b) ฟังก์ชันถ่ายโอนของออสซิลเลเตอร์ควบคุมด้วยแรงดันไฟฟ้า (VCO)

(c) ฟังก์ชันถ่ายโอนของเฟสดีเทกเตอร์ (PD)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั้นเป็นหลักการโดยย่อของเฟสล็อกถูบ บล็อกโคอะแกรมแสดงตามรูปที่ 2.43 โดยวางเฟสล็อกถูบ จะประกอบด้วยบล็อกล็อกฟังก์ชัน 3 ส่วนดังนี้

1. ออสซิลเลเตอร์ควบคุมด้วยแรงดันไฟฟ้า (VCO)
2. เฟสดีเทกเตอร์ (PD)
3. ลูบฟิลเตอร์ (LF)

สัญญาณภายในวงจรเฟสล็อกถูบที่น่าสนใจกำหนดดังนี้

- สัญญาณอ้างอิง หรือ อินพุต $u_1(t)$
- ความถี่เชิงมุม (angular frequency) ω_1 ของสัญญาณอ้างอิง
- สัญญาณเอาต์พุต $u_2(t)$ ของ วิซีโอ (VCO)
- ความถี่เชิงมุม ω_2 ของสัญญาณเอาต์พุต
- สัญญาณเอาต์พุต $u_d(t)$ ของเฟสดีเทกเตอร์
- สัญญาณเอาต์พุต $u_f(t)$ ของลูบฟิลเตอร์
- เฟสเออเรอร์ θ_e กำหนดเป็นความต่างเฟสของสัญญาณ $u_1(t)$ และ $u_2(t)$

เรามาสันใจกับการทำงานทั้งสามบล็อกตามรูป 2.43 ตัววิซีโอออสซิลเลตที่ความถี่เชิงมุม ω_2 ซึ่งถูกกำหนดจากสัญญาณเอาต์พุต u_f ของลูบฟิลเตอร์จะออสซิลเลตที่ความถี่เชิงมุม ω_2 กำหนดเป็นสมการดังนี้

$$\omega_2(t) = \omega_0 + K_0 u_f(t) \quad (2.70)$$

ที่ซึ่ง ω_0 คือความถี่กลางของวิซีโอและ K_0 คือเกนของวิซีโอในหน่วย $s^{-1}V^{-1}$

ตัวเฟสดีเทกเตอร์หรืออ้างเป็นเฟสคอมพาราเตอร์ได้ด้วย จะทำหน้าที่เป็นตัวเปรียบเทียบเฟสระหว่างสัญญาณเอาต์พุตกับเฟสของสัญญาณอ้างอิง ซึ่งจะถ่ายสัญญาณเอาต์พุต $u_d(t)$ โดยประมาณเป็นสัดส่วนโดยตรงของเฟสเออเรอร์ θ_e ภายในช่วงจำกัดช่วงหนึ่ง

$$u_d(t) = K_d \theta_e \quad (2.71)$$

ที่ซึ่ง K_d แทนด้วยเกนของเฟสดีเทกเตอร์มีหน่วยเป็น โวลต์ หรือ V / rad

ต่อไป มาดูการทำงานทั้งสามฟังก์ชันบล็อก โดยเริ่มแรกสมมติให้ความถี่เชิงมุมของสัญญาณอินพุต $u_1(t)$ มีค่าเท่ากับ ความถี่กลาง (center frequency) ซึ่งแทนด้วย ω_0 แล้วให้วิซีโอทำงานที่

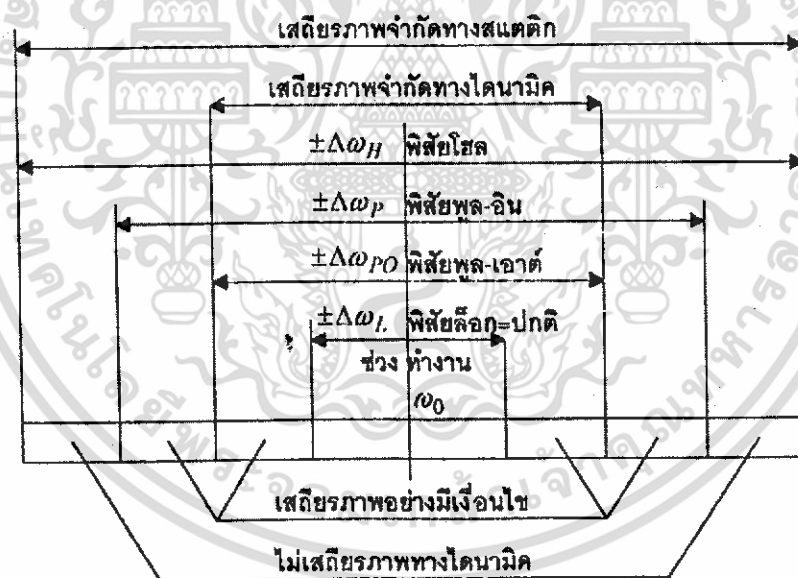
ความถี่กลาง ดังนั้นจะเห็นว่าเฟสเออเรอร์ θ_e เป็นศูนย์ ซึ่งถ้า θ_e เป็นศูนย์นั้น u_d ของเฟสดีเทกเตอร์ ต้องเป็นศูนย์ด้วย เพราะฉะนั้นสัญญาณเอาต์พุตของลูปีลเตอร์ u_f จะเป็นศูนย์ด้วย ซึ่งเงื่อนไขนี้เป็นการให้วีซีโอทำงานที่ความถี่กลาง

ถ้าเฟสเออเรอร์ θ_e เริ่มต้นไม่เป็นศูนย์แล้วเฟสดีเทกเตอร์จะสร้างสัญญาณเอาต์พุต u_d ไม่เป็นศูนย์หลังจากผ่านลูปีลเตอร์เป็นสัญญาณ u_f ด้วยเหตุนี้จะทำให้วีซีโอเปลี่ยนความถี่ทำงานในทิศทางซึ่งจะทำให้เฟสเออเรอร์หายไป

มีสามเงื่อนไขที่จำเป็นให้ระบบเฟสล็อกแบบเชิงเส้นยังคงรักษาการแทรกกึ่ง (tracking)

1. ความถี่เชิงมุมของสัญญาณอ้างอิงต้องอยู่ภายในพิสัยโฮลด์ (hold range)
2. สเต็ปความถี่สูงสุดจ่ายสู่อินพุตอ้างอิงของเฟสล็อกต้องน้อยกว่าพิสัยพูลเอาต์ (pull-out range)
3. อัตราการเปลี่ยนของความถี่อ้างอิง $\Delta\omega$ ต้องน้อยกว่า ω_n^2

มีการจัดแบ่งพารามิเตอร์ระบุพิสัยความถี่ในการทำงานของระบบเฟสล็อกซึ่งสามารถสรุปเนื้อหาที่สำคัญได้ดังนี้

รูปที่ 2.44 โครงสร้างเสถียรภาพทางไดนามิก(dynamic) และสแตติก(static) ของเฟสล็อกแบบเชิงเส้น

1. พิสัยโฮลด์ (hold range) $\Delta\omega_H$ ช่วงความถี่นี้เฟสล็อกสามารถรักษาการติดตามอยู่กับเฟสได้ ซึ่งเฟสล็อกจะมีเสถียรภาพอย่างมีเงื่อนไขในช่วงนี้เท่านั้น

2. พิสัยพูล-เอาต์ (pull-out range) $\Delta\omega_{PO}$ เป็นช่วงที่จำกัดไดนามิกสำหรับการทำงานเฟสล็อก ลูปอย่างเสถียรภาพ ถ้าการแทรกกิ่งสูญเสียไปภายในช่วงนี้ ระบบเฟสล็อกลูปจะล็อกอีกครั้ง แต่ กระบวนการจะช้าลง ซึ่งเป็นลักษณะของกระบวนการดึงเข้า (pull in process)

3. พิสัยพูล-อิน (pull-in range) $\Delta\omega_P$ คือช่วงที่ระบบเฟสล็อกลูปล็อกเสมอ แต่กระบวนการ ค่อนข้างช้า

4. พิสัยล็อก (lock range) $\Delta\omega_L$ คือช่วงความถี่ที่ระบบเฟสล็อกลูปจะทำการล็อกภายในหนึ่ง บีต (beat) ระหว่างความถี่อ้างอิงกับความถี่เอาต์พุต ซึ่งโดยปกติเป็นช่วงความถี่การทำงานของระบบ เฟสล็อกลูปถูกจำกัดภายในช่วงนี้

ดังนั้น ในการออกแบบโดยส่วนมาก เราต้องจัดขนาดพิสัยต่าง ๆ ไม่เท่ากันดังนี้

$$\Delta\omega_L < \Delta\omega_{PO} < \Delta\omega_P < \Delta\omega_H$$

หมายเหตุ เงื่อนไขประโยชน์ที่ได้รับจะเกี่ยวข้องกับเฉพาะระบบเฟสล็อกลูปแบบเชิงเส้นเท่านั้น กรณีที่เป็นระบบดิจิทัลเฟสล็อกลูปสถานะเงื่อนไขนี้จะแตกต่างกันออกไป

ในหนังสืออ้างอิงหลายฉบับจะกล่าวถึง เทอมของ “พิสัยแคปเจอร์ (capture range)” ใน บางครั้งสามารถใช้ในความหมายเป็น พิสัยพูล-อิน (pull-in range) ซึ่งไม่อาจแยกความแตกต่างกันได้ ชัดเจน

2.8.2 นิยามดิจิทัลเฟสล็อกลูป (Digital Phase-Locked Loop Definition)

ดิจิทัลเฟสล็อกลูปนิยามความหมายได้ยาก เพราะว่าคำว่าดิจิทัลนั้นสามารถประยุกต์ใช้ได้หลาย แบบอย่าง ในการกำหนดนิยามของดิจิทัลเฟสล็อกลูปตามแบบดั้งเดิม (classical) จะต้องมีเทอม ซึ่งมีความหมายของสัญญาณอ้างอิง n_1 และสัญญาณเอาต์พุต n_2 เป็นสัญญาณไบนารีโดยเป็นสัญญาณ รูปคลื่นสี่เหลี่ยม อย่างไรก็ตาม ภายในดิจิทัลเฟสล็อกลูปแบบดั้งเดิม บล็อกแอนะล็อกยังคงถูกใช้อยู่ ดังเช่น แอนะล็อกฟิลเตอร์ และ วีซีโอ ซึ่งเราสามารถกล่าวได้ว่า ระบบดิจิทัลเฟสล็อกลูปแบบดั้งเดิมมี คุณลักษณะของสัญญาณแอนะล็อกเป็นตัวกลางอยู่

หลายปีมาแล้วระบบได้มีการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ โดยสร้างจากอุปกรณ์ดิจิทัลอย่างแพร่หลาย ซึ่ง จะไม่พบการใช้สัญญาณแอนะล็อก อย่างเช่น ลูปฟิลเตอร์ (loop filter) ซึ่งไม่ได้เป็นแอนะล็อกฟิลเตอร์ อย่างที่เป็นมานาน แต่ใช้เป็นดิจิทัลฟิลเตอร์แบบออร์เดอร์หนึ่งหรือออร์เดอร์สองแทน ดังนั้น ดิจิทัล เฟสล็อกลูปแบบใหม่จึงต่างจากแบบดิจิทัลแบบดั้งเดิมโดยสิ้นเชิง โดยเรียกรวมทั้งหมดว่า “ระบบเฟส ล็อกลูปแบบดิจิทัลล้วน (ADPLL)” ระบบดิจิทัลเฟสล็อกลูปยังไม่ได้เพิ่มเติมโดยใช้ซอฟต์แวร์บน ไมโครโปรเซสเซอร์ ในขั้นนี้จึงเป็นการง่ายที่จะแยกดิจิทัลเฟสล็อกลูปแบบดั้งเดิม และเฟสล็อกลูป แบบดิจิทัลล้วนออกจากกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9 กอร์ดิก อัลกอริทึม (CORDIC Algorithm)

การใช้ตัวคำนวณทางตรรกะที่สามารถทำการโปรแกรม ได้หลายครั้ง (Reconfigurable logic computers) ทำให้ความเร็วของฮาร์ดแวร์เพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคาที่สามารถแข่งขันกับการใช้ซอฟต์แวร์แบบเดิมได้ แต่อย่างไรก็ตามอัลกอริทึมที่ได้ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับระบบที่ใช้ไมโครโพรเซสเซอร์นี้ มักจะแมป (map) ลงฮาร์ดแวร์ได้ไม่ดี แม้จะมีทางเลือกที่มีประสิทธิภาพในทางฮาร์ดแวร์แต่ความเด่นของระบบซอฟต์แวร์ ก็ทำให้ทางเลือกเหล่านั้นอยู่นอกสายตาไป

ในกลุ่มของอัลกอริทึมที่มีประสิทธิภาพในทางฮาร์ดแวร์เหล่านี้ ก็มีวิธีการแบบวนรอบการทำงาน (iterative solutions) สำหรับการแก้ฟังก์ชันตรีโกณมิติและฟังก์ชันที่ซับซ้อนอื่นๆ (transcendental function) ซึ่งใช้เพียงแค่การชิฟท์ (shift) และ แอด (add) ในการทำงาน ฟังก์ชันตรีโกณมิติจะอ้างอิงกับการหมุนของเวกเตอร์ ในขณะที่ฟังก์ชันอื่นๆ เช่น สแควรูท (square root) นั้น จะสร้างจากการใช้สมการที่เพิ่มขึ้นมา (incremental expression) ของฟังก์ชันที่ต้องการ อัลกอริทึมแบบตรีโกณมิตินี้เรียกว่า CORDIC ซึ่งย่อมาจาก Coordinate Rotation Digital Computer ซึ่งฟังก์ชันที่เพิ่มขึ้นมานี้จะสร้างได้โดยโครงสร้างง่ายที่เพิ่มขึ้นมาจากโครงสร้างของฮาร์ดแวร์

อัลกอริทึมคอร์ดิกนั้น โดยทั่วไปจะสร้างบิตเพื่อเพิ่มความถูกต้องเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งบิตสำหรับแต่ละรอบการทำงาน

2.9.1 ทฤษฎี CORDIC: อัลกอริทึมในการหมุนเวกเตอร์ (vector rotation)

ฟังก์ชันตรีโกณมิติทั้งหมดสามารถคำนวณหรือได้มาจากฟังก์ชันที่ใช้การหมุนเวกเตอร์ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปในภายหลัง การหมุนเวกเตอร์ยังสามารถใช้สำหรับการเปลี่ยนจากโพลาร์ (Polar) เป็น เรคแทงกูลาร์ (Rectangular) และ เรคแทงกูลาร์ เป็น โพลาร์ , การหาขนาดของเวกเตอร์ และการแปลง เช่น การแปลงฟูเรียร์สัญญาณไม่ต่อเนื่อง (DFT : Discrete Fourier Transform) และ การแปลงโคไซน์สัญญาณไม่ต่อเนื่อง (DCT : Discrete Cosine Transform)

คอร์ดิกอัลกอริทึมจะมีวิธีวนรอบการทำงานของการหมุนเวกเตอร์ด้วยมุมใดๆ โดยการใช้เพียงแค่การชิฟท์และแอด ซึ่งอัลกอริทึมนี้ได้มาจากการแปลงการหมุนทั่วไป (the general (givens) rotation transform)

$$\begin{aligned}x' &= x \cos \phi - y \sin \phi \\y' &= y \cos \phi + x \sin \phi\end{aligned}\quad (2.72)$$

ซึ่งจะหมุนเวกเตอร์ในระนาบคาร์ทีเซียน ด้วยมุม ϕ และเขียนสมการใหม่นี้ได้เป็น

$$\begin{aligned}x' &= \cos \phi \cdot [x - y \tan \phi] \\y' &= \cos \phi \cdot [y + x \tan \phi]\end{aligned}\quad (2.73)$$

จนถึงตอนนี้สมการยังไม่รับการทำให้อยู่ในรูปที่ง่าย อย่างไรก็ตาม ถ้ามุมที่หมุนถูกจำกัด ซึ่งทำให้ $\tan(\phi) = \pm 2^{-n}$ การคูณด้วยเทอมแทนเจนต์ (tangent) จะถูกลดลงเหลือแค่การชิฟท์ธรรมดา มุมใดๆสามารถหาได้จากการหมุนด้วยมุมย่อยๆต่อเนื่องกัน ถ้าการตัดสินใจในแต่ละรอบการทำงานคือ “จะหมุนไปในทิศทาง

ใด” ไม่ใช่ “จะหมุนหรือไม่” เทอม $\cos(\delta_i)$ จะกลายเป็นค่าคงที่ (เนื่องจาก $\cos(\delta_i) = \cos(-\delta_i)$) การหมุนรอบการทำงานจะสามารถแสดงได้เป็น

$$\begin{aligned}x_{i+1} &= K_i [x_i - y_i \cdot d_i \cdot 2^{-i}] \\y_{i+1} &= K_i [y_i + x_i \cdot d_i \cdot 2^{-i}]\end{aligned}\quad (2.74)$$

ซึ่ง

$$\begin{aligned}K_i &= \cos(\tan^{-1} 2^{-i}) = 1/\sqrt{1+2^{-2i}} \\d_i &= \pm 1\end{aligned}\quad (2.75)$$

การกำจัดค่าคงที่ที่มีผลต่อสเกล (scale constant) ออกจากสมการของการวนรอบการทำงานจะทำให้ได้ ชิฟท์-แอด อัลกอริทึม (shift-add algorithm) สำหรับการหมุนเวกเตอร์โปรดัคต์ของ K_i สามารถนำไปใช้ที่อื่นในระบบหรืออาจเป็นส่วนของเกน (gain) การทำงานของระบบ (system processing gain) โปรดัคต์นี้จะเข้าใกล้ 0.6073 เมื่อรอบของการทำงานเข้าใกล้อินฟินิตี้ (infinity) ดังนั้นอัลกอริทึมการหมุนจะมีเกน, A_n , ประมาณ 1.647 ค่าเกนที่แน่นอนขึ้นอยู่กับจำนวนรอบของการทำงานและจะขึ้นไปตามความสัมพันธ์

$$A_n = \prod_n \sqrt{1+2^{-2i}} \quad (2.76)$$

มุมของการหมุนโดยรวมจะเป็นลำดับของทิศทางการหมุนย่อยๆ ซึ่งลำดับนี้จะแสดงเป็นเวกเตอร์ตัดสินใจ (Decision vector) เซตของเวกเตอร์ตัดสินใจที่จะเป็นไปได้ทั้งหมดคือ ระบบการวัดมุม ซึ่งอ้างอิงกับไบนารีอาร์คแทนเจนต์ (binary arctangent)

การแปลงระหว่างระบบมุมนี้สู่ระบบอื่นๆสามารถทำได้โดยใช้ตารางคู่มือ (A look-up) แต่วิธีการแปลงที่ดีกว่านั้นจะใช้ แอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์ (adder-subtractor) เพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งตัว ซึ่งจะสะสมค่าของมุมการหมุนย่อยๆ ในแต่ละรอบการทำงาน มุมย่อยๆเหล่านี้อาจมาจากตารางคู่มือ (1 entry ต่อ 1 รอบการทำงาน) หรือจากการควบคุมของฮาร์ดแวร์ (hardwired) ขึ้นอยู่กับการสร้าง ตัวสะสมค่าของมุม (angle accumulator) จะเพิ่มสมการตัวที่ 3 สู่ออร์ดิเนตอัลกอริทึม

$$z_{i+1} = z_i - d_i \cdot \tan^{-1}(2^{-i}) \quad (2.77)$$

ซึ่งแน่นอนว่าในกรณีที่มีมุมสามารถใช้ได้ในอาร์คแทนเจนต์เบส (Arctangent base) สมการนี้ก็จะไม่จำเป็น

ออร์ดิเนต อัลกอริทึม นั้นโดยปกติจะทำงาน 1 หรือ 2 โหมด โหมดแรกเรียกการ “โรเทชัน (Rotation)” ซึ่งจะหมุนเวกเตอร์อินพุตด้วยมุมที่ระบุ (ซึ่งให้มาในรูปของอาร์กิวเมนต์: argument) โหมดที่ 2 เรียก “เวกเตอร์ริง (Vectoring)” ซึ่งจะหมุนเวกเตอร์อินพุตไปที่แกน X และบันทึกมุมที่หมุนไปนั้นด้วย ในโหมดโรเทชัน ตัวสะสมค่ามุมจะถูกเริ่มที่มุมที่ต้องการให้หมุนไป การตัดสินใจในการหมุนของแต่ละรอบการทำงานมีขึ้นเพื่อลดขนาดมุมที่เหลืออยู่ในตัวสะสมค่ามุม ดังนั้นการตัดสินใจของแต่ละรอบการทำงานจะอ้างอิงกับเครื่องหมาย

ของมุมที่เหลืออยู่หลังจากแต่ละขั้นตอน โดยธรรมชาตินั้น ถ้ามุมอินพุตนั้นถูกแสดงในรูปของไบนารีอาร์คแทนเจนต์เบส อยู่แล้ว ก็อาจจะไม่ต้องใช้ตัวสะสมค่ามุม

สำหรับ โรแทชันโหมด สมการคอร์ดิค จะเป็นดังนี้

$$\begin{aligned}x_{i+1} &= x_i - y_i \cdot d_i \cdot 2^{-i} \\y_{i+1} &= y_i + x_i \cdot d_i \cdot 2^{-i} \\z_{i+1} &= z_i - d_i \cdot \tan^{-1}(2^{-i})\end{aligned}\quad (2.78)$$

ซึ่ง

$$d_i = -1 \text{ if } z_i < 0, +1 \text{ otherwise} \quad (2.79)$$

และจะให้ผลลัพธ์ดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}x_n &= A_n [x_0 \cos z_0 - y_0 \sin z_0] \\y_n &= A_n [y_0 \cos z_0 + x_0 \sin z_0] \\z_n &= 0 \\A_n &= \prod_n \sqrt{1 + 2^{-2i}}\end{aligned}\quad (2.80)$$

ในโหมด เวกเตอร์ริง นั้น ตัวหมุนของคอร์ดิค (CORDIC Rotator) จะหมุนเวกเตอร์อินพุตไปด้วยมุมเท่าใดก็ได้ที่จำเป็น เพื่อจะทำให้เวกเตอร์ลัพธ์นั้นขนานกับแกน X ผลลัพธ์ของกระบวนการเวกเตอร์ริง คือมุมที่ต้องหมุนไป (Rotation angle) และขนาดที่ได้รับการสเกล (the scaled magnitude) ของเวกเตอร์เดิม (x คอมโพเนนต์ของผลลัพธ์)

ฟังก์ชันของเวกเตอร์ริงทำงาน โดยการค้นหา เพื่อหา y คอมโพเนนต์ (component) ของเวกเตอร์ที่เหลืออยู่ในแต่ละครั้งของการหมุน เครื่องหมายของ y คอมโพเนนต์ที่เหลือจะถูกใช้เพื่อตัดสินว่าครั้งต่อไปจะหมุนไปในทิศทางใด ถ้าตัวสะสมค่ามุมถูกเริ่มด้วยศูนย์ (0) มันก็จะเก็บมุมทรานเวิร์สท์ (traversed) ไว้เมื่อแต่ละรอบการทำงานจบลง

เวกเตอร์ริงโหมด มีสมการคอร์ดิค ดังนี้

$$\begin{aligned}x_{i+1} &= x_i - y_i \cdot d_i \cdot 2^{-i} \\y_{i+1} &= y_i + x_i \cdot d_i \cdot 2^{-i} \\z_{i+1} &= z_i - d_i \cdot \tan^{-1}(2^{-i})\end{aligned}\quad (2.81)$$

ซึ่ง

$$d_i = +1 \text{ if } y_i < 0, -1 \text{ otherwise} \quad (2.82)$$

ดังนั้น

$$\begin{aligned}x_n &= A_n \sqrt{x_0^2 + y_0^2} \\y_n &= 0 \\z_n &= z_0 + \tan^{-1} \left(\frac{y_0}{x_0} \right) \\A_n &= \prod_n \sqrt{1 + 2^{-2i}}\end{aligned}\quad (2.83)$$

อัลกอริทึมคอร์ดิกทั้งแบบโรเทนชันและเวกเตอร์ริง ดังที่กล่าวมาจะถูกจำกัดมุมในการหมุนที่ระหว่าง $-\pi/2$ และ $\pi/2$ ซึ่งการจำกัดนี้มีเหตุมาจากการใช้ 2^0 สำหรับแทนเจนต์ในรอบการทำงานแรก สำหรับมุมรวมในการหมุน (composite rotation angle) ที่มากกว่า $\pi/2$ จะต้องมีการหมุนเพิ่มอีก 1 ครั้ง การหมุนเริ่มต้น $\pm\pi/2$ ให้รอบการทำงานดังนี้ (the correction iteration)

$$\begin{aligned}x' &= -d \cdot y \\y' &= d \cdot x \\z' &= z + d \cdot \pi/2\end{aligned}\quad (2.84)$$

โดยที่

$$d = +1 \text{ if } y < 0, -1 \text{ otherwise} \quad (2.85)$$

ซึ่งการหมุนเริ่มต้นนี้จะไม่มีการเติบโต แต่การหมุนเริ่มต้นของ π หรือ 0 (ศูนย์) ก็สามารถทำได้โดยการเปลี่ยนการกำหนดค่าใหม่ของ x และ y คอมโพเนนต์ที่คู่ของตัวหมุน (rotator elements) ยืนยันว่าจะไม่มีการเติบโต เนื่องจากการหมุนเริ่มต้น

$$\begin{aligned}x' &= d \cdot x \\y' &= d \cdot y \\z' &= z \text{ if } d = 1, \text{ or } z - \pi \text{ if } d = -1 \\d &= -1 \text{ if } x < 0, +1 \text{ otherwise}\end{aligned}\quad (2.86)$$

รูปแบบที่ลดลงทั้ง 2 (both reduction forms) จะใช้ มอดูโล (Modulo) 2π เพื่อแสดงมุมอินพุต วิธีของรูปแบบแรกจะสมมูลกับการหมุนที่ตามมามากกว่า ในขณะที่รูปแบบที่ 2 จะสะดวกกว่า

เมื่อการไวร์ริง (Wiring) นั้นถูกจำกัด ซึ่งมักจะเป็นในกรณีที่ใช้ เอฟพีจีเอ ตัวหมุนที่อธิบายไปนี้สามารถใช้เพื่อการคำนวณฟังก์ชันตรีโกณได้โดยตรงและสามารถคำนวณฟังก์ชันอื่นได้โดยอ้อม การเลือกค่าเริ่มต้นและโหมคอย่างระมัดระวังและมีเหตุผลจะทำให้สามารถคำนวณ ไซน์, โคไซน์, อาร์คแทนเจนต์, ขนาดของเวกเตอร์ และการแปลงระหว่าง โพลาร์ และ คาร์ทีเซียนโคออร์ดิเนต (Cartesian coordinate) ได้โดยตรง

ไซน์และโคไซน์

กระบวนการโรเทชันโหมคของคอร์ดิคสามารถคำนวณไซน์และโคไซน์ของมุมอินพุทได้พร้อมกัน การตั้งค่าของ y คอมโพเนนท์ของเวกเตอร์อินพุทจะลดผลลัพธ์ของ โรเทชันโหมคลงสู่

$$\begin{aligned}x_n &= A_n \cdot x_0 \cos z_0 \\y_n &= A_n \cdot x_0 \sin z_0\end{aligned}\tag{2.87}$$

การตั้งค่า x_0 ให้เท่ากับ $1/A_n$ จะทำให้การหมุนนั้นสร้างไซน์และโคไซน์ที่ยังไม่ได้รับการสเกลของอาร์กิวเมนต์มุม, z_0 บ่อยครั้งที่ค่าไซน์และโคไซน์จะเป็นตัวมอดูเลตค่าของขนาด การใช้เทคนิคอื่นๆ เช่น ตารางคู่มือ จะต้องใช้ตัวคูณ(multipliers) 1 คู่ เพื่อการมอดูเลชัน เทคนิคของคอร์ดิคนั้นจะใช้การคูณเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการหมุน ดังนั้นจึงไม่ต้องใช้ตัวคูณคู่(a pair of explicit multipliers)ดังกล่าว เอาท์พุทของตัวหมุนคอร์ดิคจะได้รับการสเกลโดยแกนของตัวหมุน แต่ถ้าแกนนั้นไม่สามารถยอมรับได้ การคูณด้วยส่วนกลับของค่าคงที่ของแกนที่ข้างหน้าของตัวหมุนคอร์ดิคจะทำให้ได้ผลลัพธ์ที่ยังไม่ได้รับการสเกล และความซับซ้อนของฮาร์ดแวร์ของตัวหมุนคอร์ดิคนั้นก็เทียบเท่ากับฮาร์ดแวร์ของตัวคูณที่มีขนาดของเวิร์ด (word) เท่ากันเพียงตัวเดียวเท่านั้น

การแปลงโพลาร์สู่เรกแทนกูลาร์

ส่วนขยายในทางตรรกะของตัวคำนวณไซน์และโคไซน์ คือตัวแปลงคู่ลำดับโพลาร์สู่คาร์ทีเซียน การแปลงจากสเปซ (space) ของโพลาร์เป็นคาร์ทีเซียนนิยามโดย

$$\begin{aligned}x &= r \cos \theta \\y &= r \sin \theta\end{aligned}\tag{2.88}$$

จะเห็นได้ว่า การคูณด้วยขนาดสามารถได้มาจากการใช้ตัวหมุนคอร์ดิคและการแปลงนั้นสามารถทำได้โดยการเลือกโหมคโรเทชัน โดยที่ $x_0 =$ ขนาดของโพลาร์, $z_0 =$ เฟสของโพลาร์, และ $y_0 = 0$ ผลลัพธ์ทางเวกเตอร์จะแสดงว่าอินพุทของโพลาร์ได้รับการแปลงสู่สเปซของคาร์ทีเซียน การแปลงนี้จะมีแกนเท่ากับแกนของตัวหมุน ถ้าแกนนั้นไม่สามารถยอมรับได้ อาจคูณขนาดของโพลาร์ด้วยส่วนกลับของแกนของตัวหมุนก่อนที่จะเข้าสู่ตัวหมุนคอร์ดิค

การหมุนเวกเตอร์ทั่วไป (General vector rotation)

ตัวหมุนคอร์ดิคในโหมดโรเทชันยังมีประโยชน์สำหรับการทำการหมุนเวกเตอร์ทั่วไปอีกด้วย ดังที่มักพบเห็นในโมชันคอร์เรคชัน (motion correction) และระบบควบคุม สำหรับการหมุนทั่วไป เวกเตอร์อินพุต 2 มิติ จะถูกนำเข้าสู่อินพุตของตัวหมุน ตัวหมุนจะหมุนเวกเตอร์ด้วยมุมที่เราต้องการ เอาท์พุทจะได้รับ การสเกลด้วยแกนของตัวหมุนคอร์ดิค ถ้าการสเกลไม่สามารถยอมรับได้ จะต้องใช้ตัวคูณค่าคงที่ 1 คู่ เพื่อชดเชยค่าแกน ตัวหมุนคอร์ดิคอาจต่อкасาด(cascade) ในรูปของโครงสร้างต้นไม้สำหรับการหมุนทั่วไปใน n มิติ เราสามารถเขียนโปรแกรมการหมุนในหลายมิติได้เพื่อลดการคำนวณในกรณีการหมุน n มิติทั่วไป

อาร์คแทนเจนท์

Arctangent, $\theta = \text{Atan}(y/x)$ จะถูกคำนวณโดยตรงโดยใช้ตัวหมุนคอร์ดิคโหมดเวกเตอร์ริง ถ้าตัวสะสมค่ามุมถูกเริ่มด้วยศูนย์ (0) ตัวอาร์กแทนเจนต์จะต้องแสดงด้วยอัตราส่วนที่อยู่ในรูปของเวกเตอร์(x, y) การแสดงอาร์กแทนเจนต์ในรูปของอัตราส่วนนั้นมีข้อดีที่สามารถแสดงอินฟินิตี้ได้ (โดยการให้ $x = 0$) และเนื่องจากผลลัพธ์ของอาร์คแทนเจนต์นั้นนำมาจากตัวสะสมค่ามุม การเติบโตของตัวหมุนคอร์ดิคจึงไม่มีผลต่อผลลัพธ์

$$z_n = z_0 + \tan^{-1}\left(\frac{y_0}{x_0}\right) \quad (2.89)$$

ขนาดของเวกเตอร์

ตัวหมุนคอร์ดิคโหมดเวกเตอร์ริงจะสร้างขนาดของเวกเตอร์อินพุทในรูปผลพลอยได้ของการคำนวณอาร์คแทนเจนต์หลังจากการหมุนในโหมดเวกเตอร์ริง เวกเตอร์จะขนานกับแกน X ขนาดของเวกเตอร์จึงยังเท่าเดิมเนื่องจาก x คอมโพเนนต์ของเวกเตอร์ที่ถูกหมุน ผลที่ได้นั้นชัดเจนในสมการผลลัพธ์สำหรับตัวหมุนในโหมดเวกเตอร์ริง

$$x_n = A_n \sqrt{x_0^2 + y_0^2} \quad (2.90)$$

ผลลัพธ์ของขนาดจะได้รับการสเกลโดยแกนของตัวประมวลผล การสร้างขนาดของเวกเตอร์จะมีความซับซ้อนของฮาร์ดแวร์ประมาณหนึ่งตัวคูณที่มีความกว้างเท่ากัน การสร้างของคอร์ดิคนั้นแสดงถึงการประหยัดฮาร์ดแวร์ได้มากกว่าตัวประมวลผลแบบพีธาโกรีนที่เทียบเท่ากัน ความถูกต้องของผลลัพธ์ของขนาดจะเพิ่มขึ้น 2 บิตสำหรับแต่ละรอบการทำงานที่ผ่านไป

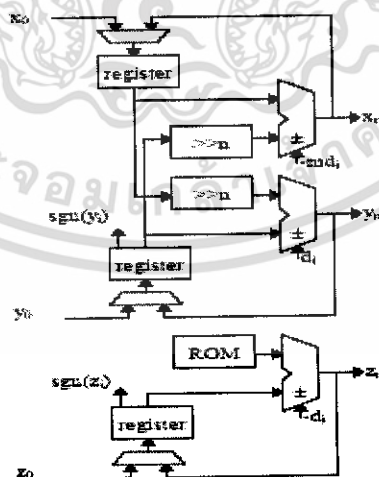
2.9.2 การสร้างลงใน เอฟพีจีเอ

ตัวประมวลผลแบบคอร์ติคินั้นมีการสร้างหลายวิธี ซึ่งโครงสร้างในอุดมคติจะขึ้นอยู่กับความเร็วต่อพื้นที่ เราจะมาดูโครงสร้างของการวนรอบการทำงานซึ่งแปลมาโดยตรงจากสมการคอร์ติค จากนั้นจะเป็นวิธีเพื่อให้ได้มาซึ่งการใช้ฮาร์ดแวร์ที่น้อยที่สุด และการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุด

2.9.2.1 ตัวประมวลผลแบบวนรอบการทำงานคอร์ติค

โครงสร้างแบบวนรอบการทำงานคอร์ติคินั้นสามารถได้มาโดยง่ายจากการทำซ้ำแต่ละสมการที่แตกต่างกัน 3 สมการในฮาร์ดแวร์ ดังแสดงในรูปที่ 2.45 ฟังก์ชันการตัดสินใจ d , จะแปรตามเครื่องหมายของ y หรือ z รีจิสเตอร์โดยขึ้นอยู่กับกำลังทำงานในโหมดโรเทชันหรือเวกเตอร์ริง ในการทำงาน ค่าเริ่มต้นจะถูกไหลผ่านมัลติเพล็กซ์เซอร์เข้าสู่ x , y , และ z รีจิสเตอร์ จากนั้นแต่ละรอบต่อไปของคล็อกไซเคิล (clock cycle) ค่าจากรีจิสเตอร์จะถูกส่งผ่านชิฟต์เตอร์ (shifter) และแอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์ และผลลัพธ์จะถูกส่งกลับไปที่รีจิสเตอร์ ชิฟต์เตอร์จะถูกเปลี่ยนแปลงในแต่ละรอบของการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งการชิฟต์ที่ต้องการสำหรับแต่ละรอบการทำงาน เช่นเดียวกับแอดเดรสของรอม (ROM) ที่จะเพิ่มขึ้นในแต่ละรอบการทำงานเพื่อที่ z แอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์ จะได้รับค่ามูบย่อยๆที่เหมาะสม ในรอบสุดท้ายของการทำงานนั้นผลลัพธ์จะถูกอ่านโดยตรงจากแอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์ และแน่นอนว่าสเตตแมชีน (state machine) อย่างง่ายจะต้องถูกนำมาใช้เพื่อการติดตามบันทึกการทำงานปัจจุบันและเพื่อเลือกมุม (degree) ของการชิฟต์และแอดเดรสของรอมสำหรับแต่ละรอบการทำงาน

การออกแบบที่แสดงในรูปที่ 2.45 นั้นใช้เส้นทางข้อมูลแบบเวิร์ดไวด์ (word-wide) (เรียกการออกแบบแบบ bit-parallel) ตัวชิฟต์เตอร์แบบบิตพาราลเลลแวลูเอเบิลชิฟต์ (bit-parallel variable shift) จะแมปลงโครงสร้างของเอฟพีจีเอได้ไม่ตึงนักเนื่องจากจะต้องใช้ไฮแฟนอิน (high fan-in) ถ้าทำการสร้างลงไป ชิฟต์เตอร์เหล่านั้นจะต้องใช้ลอจิกหลายชั้น (เช่นสัญญาณจะต้องผ่านเอฟพีจีเอหลายเซลล์) ผลลัพธ์คืองานออกแบบที่ช้าและใช้ลอจิกเซลล์จำนวนมาก

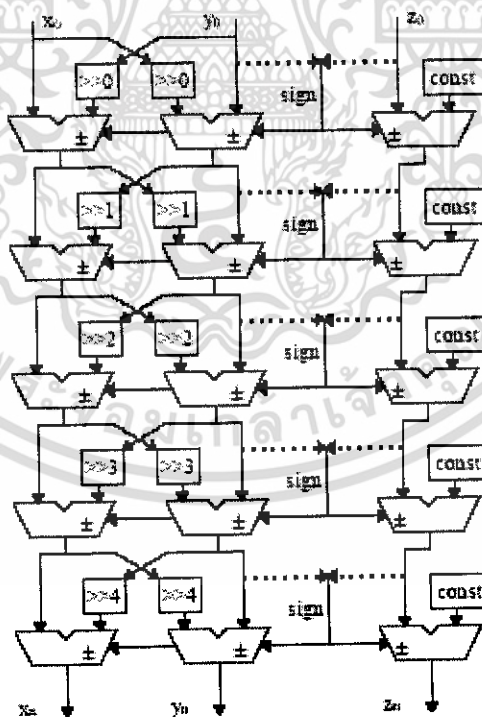

รูปที่ 2.45 โครงสร้างแบบวนรอบการทำงานคอร์ติค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9.2.2 ตัวประมวลผลคอร์ดิคแบบออนไลน์ (On-line CORDIC Processors)

ตัวประมวลผลคอร์ดิคที่ได้รับการกล่าวจนถึงตอนนี้เป็นแบบวนรอบการทำงานทั้งหมด ซึ่งหมายความว่าตัวประมวลผลจะต้องทำการวนรอบการทำงานด้วยความเร็ว n เท่าของความเร็วข้อมูลการวนรอบการทำงานจะสามารถอันโรล(unroll)ได้ เพื่อที่ว่าแต่ละส่วน(element)(ซึ่งมีอยู่ n ตัว) ของการประมวลผล จะทำการวนรอบการทำงานเดียวกันเสมอ ตัวประมวลผลคอร์ดิคแบบอันโรลแสดงดังรูปที่ 2.46 การอันโรลตัวประมวลผลนี้จะให้ผลที่สำคัญ 2 อย่าง อย่างแรกคือ ชิฟต์เตอร์แต่ละตัวจะเป็นแบบฟิกซ์ทชิฟต์(fixed shift) ซึ่งหมายความว่าสามารถสร้างพวกมันได้โดยการไวร์ริง(การเชื่อมสาย) อย่างที่ 2 คือ ค่าที่ได้จากการเปิดตารางสำหรับตัวสะสมค่ามุมจะถูกแจกจ่ายสู่แอดเดอร์แต่ละตัวในลูกโซ่ของตัวสะสมค่ามุมในฐานะค่าคงที่ ค่าคงที่เหล่านี้สามารถควบคุมได้ด้วยฮาร์ดแวร์(hardwired) แทนที่จะต้องใช้พื้นที่ในการเก็บทั้งหมดของตัวประมวลผลคอร์ดิคจะลดลงเหลือเพียงอาร์เรย์ของแอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์ที่เชื่อมต่อกัน และก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ตัวรีจิสเตอร์อีกต่อไป การเคลื่อนผ่านวงจรที่ได้นั้นจะมาก แต่ก็จะทำให้เวลาในการประมวลผลลดลงเนื่องจากวงจรการวนรอบการทำงาน(Iterative circuit)(ถ้าไม่ใช่เพราะเหตุผลอื่นนอกเหนือไปจากเวลาในการเซตอัปแอนคโวลต์ของตัวรีจิสเตอร์) โดยส่วนใหญ่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอฟพีจีเอ ไม่มีเหตุผลที่จะต้องใช้วงจรคอมบินาทอเรียล(Combinatorial)ที่ใหญ่ขนาดนั้น การไปป์ไลน์(pipeline)ตัวประมวลผลแบบอันโรลสามารถทำได้โดยง่ายโดยการแทรกตัวรีจิสเตอร์ไปที่ระหว่างแอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์ในกรณีของโครงสร้างเอฟพีจีเอส่วนใหญ่ รีจิสเตอร์จะอยู่ในแต่ละโลจิกเซลล์อยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่มีค่าใช้จ่ายของฮาร์ดแวร์รีจิสเตอร์แบบไปป์ไลน์ที่เพิ่มขึ้นมา

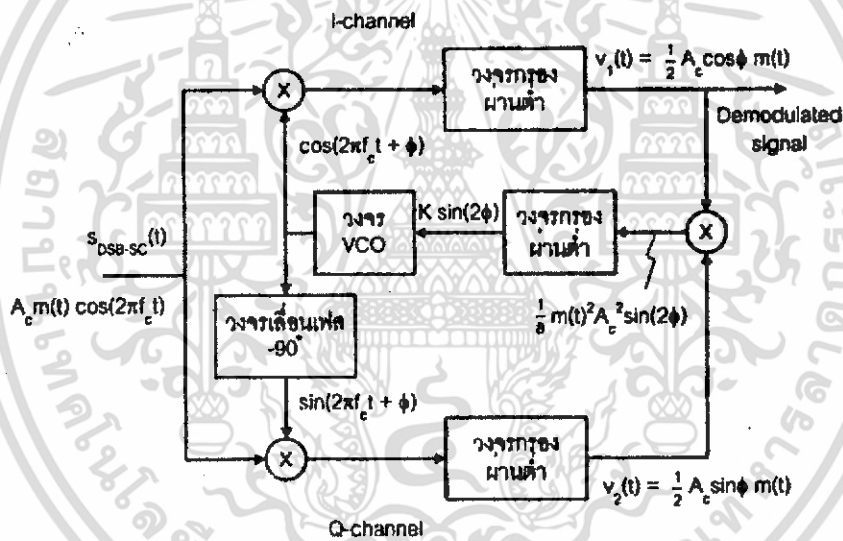

รูปที่ 2.46 ตัวประมวลผลคอร์ดิคแบบอันโรล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10 กอสมัทส ลูป (Costas Loop)

ส่วนต่อไปนี้จะกล่าวถึงวงจรภาครับแบบซิงโครนัสชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้งานดีในทางปฏิบัติ วงจรนี้มีชื่อเรียกว่า วงจรภาครับแบบคอสมัทส ลูป ภายในวงจรประกอบด้วยวงจรโคฮีเรนต์ดีเทกเตอร์ 2 ชุด ดังที่แสดงในรูปที่ 2.47 สัญญาณที่ป้อนเข้าที่วงจรทั้งสองเหมือนกันคือสัญญาณ ดีเอสบี-เอสซี แต่ส่วนที่ต่างกันวงจรคือสัญญาณ ไซนูซอยด์ที่กำหนดขึ้นที่วงจรภาครับมีเฟสต่างกัน 90 องศา หรือจะกล่าวได้ว่าสัญญาณ ไซนูซอยด์ทั้งสองมีเฟสที่ควอดเรเจอร์ซึ่งกันและกัน (phase quadrature) วงจร โคฮีเรนต์ดีเทกเตอร์ส่วนบน เรียกว่า อินเฟสโคฮีเรนต์ดีเทกเตอร์ (in-phase coherent detector) หรือ ไอแซนแนล (I-channel) ส่วนวงจร โคฮีเรนต์ดีเทกเตอร์ส่วนล่างเรียกว่า ควอดเรเจอร์เฟสโคฮีเรนต์ดีเทกเตอร์ (quadrature-phase coherent detector) หรือ คิวแซนแนล (Q-channel) วงจร โคฮีเรนต์ดีเทกเตอร์ถูกนำมาต่อรวมกันเป็นระบบป้อนกลับแบบลบ (negative feedback system) เพื่อให้สัญญาณ ไซนูซอยด์ที่สร้างขึ้นที่วงจรภาครับซิงโครไนซ์ กับคลื่นพาห้ของสัญญาณ ตลอดเวลา

รูปที่ 2.47 โครงสร้างวงจรคิมอูเลตสัญญาณดีเอสบี-เอสซีแบบคอสมัทส ลูป

พิจารณาของวงจรรับแบบคอสมัทส ลูป จะเห็นว่าสัญญาณเบสแบนด์ที่ต้องการจะได้จากส่วนของวงจรโคฮีเรนต์ดีเทกเตอร์ด้านบนไอแซนแนลในสภาพที่ไม่มีการคลาดเคลื่อนของเฟสเลยก็คือ $\phi = 0$ สัญญาณที่ออกจากวงจรโคฮีเรนต์ดีเทกเตอร์ด้านล่างคิวแซนแนลจะมีค่าเป็นศูนย์ แต่หากมีการคลาดเคลื่อนของเฟส ϕ เกิดขึ้นเล็กน้อย สัญญาณที่ออกจากวงจรไอแซนแนลก็คือสัญญาณเบสแบนด์ที่คุณอยู่กับ $\cos(\phi)$ ส่วนสัญญาณที่ออกจากวงจรคิวแซนแนลเป็นสัญญาณที่คุณอยู่กับ $\sin(\phi)$ โดยสัญญาณที่ออกจากคิว

แชนแนลจะมีข้อเดียวกับสัญญาณที่ออกจากไอเซนแนลเมื่อเกิดการคลาดเคลื่อนของเฟสในทิศทางหนึ่ง และจะมีข้อสำหรับการคลาดเคลื่อนในอีกทิศทางตรงกันข้าม ดังนั้นเมื่อเรานำสัญญาณทั้งสองมาเข้าวงจรเฟสดีสคริมิเนเตอร์ (phase discriminator) ซึ่งประกอบด้วยวงจรถูณ และตามด้วยวงจรมอดูเลเตอร์ผ่านความถี่ต่ำที่ถึงเฉพาะองค์ประกอบความถี่ต่ำมากๆ จะได้สัญญาณกระแสตรงออกมาเพื่อป้อนเข้าที่วงจรวีซีโอ (VCO : voltage-controlled oscillator) สัญญาณนี้จะช่วยปรับแก้ไขสัญญาณพาหุชอยด์ที่กำเนิดขึ้นภายในวงจรมอดูเลชัน ซึ่งโครโนซ์ กับคลื่นพาหุของสัญญาณดีเอสบี-เอสซีอยู่ตลอดเวลา

ข้อจำกัดสำคัญอย่างหนึ่งของวงจรมอดูเลชันแบบคอสเทส ลูป คือไม่สามารถแยกแยะว่าสัญญาณที่ถูกดีมอดูเลชันมีเฟสตรงกับสัญญาณเบสแบนด์ $m(t)$ หรือมีเฟสต่างไป 180 องศา นั่นคือไม่ว่าจะป้อนสัญญาณดีเอสบี-เอสซีในรูปของ $m(t)A_c \cos(2\pi f_c t)$ หรือ $-m(t)A_c \cos(2\pi f_c t)$ เข้าไปในวงจรมอดูเลชันทั้งสองรูปแบบก็จะสามารถให้สัญญาณ $-m(t)$ และ $m(t)$ ออกมาได้ทั้งคู่ ข้อจำกัดนี้อาจจะไม่ส่งผลกระทบต่อระบบที่ใช้รับส่งสัญญาณเสียง เพราะหูของมนุษย์จะรับรู้ตอบสนองต่อสัญญาณเสียง $m(t)$ และ $-m(t)$ เหมือนกัน แต่ถ้านำระบบนี้ไปส่งสัญญาณไบนารีเช่น 0 และ 1 จำเป็นจะต้องทราบค่าเฟสที่แน่นอนของสัญญาณ แนวทางหรือเทคนิคที่สามารถใช้ในการบอกรหัสไบนารีถึงค่าเฟสมีอยู่ 2 วิธีการ คือ ส่งสัญญาณที่ทราบค่าแน่นอนออกไปให้ภาครับช่วงหนึ่งก่อนการส่งข้อมูลจริงเพื่อให้ภาครับสามารถระบุข้อผิดพลาดของสัญญาณให้ถูกต้องหรือใช้วิธีการเข้ารหัสหาค่าความแตกต่าง (differential coding)

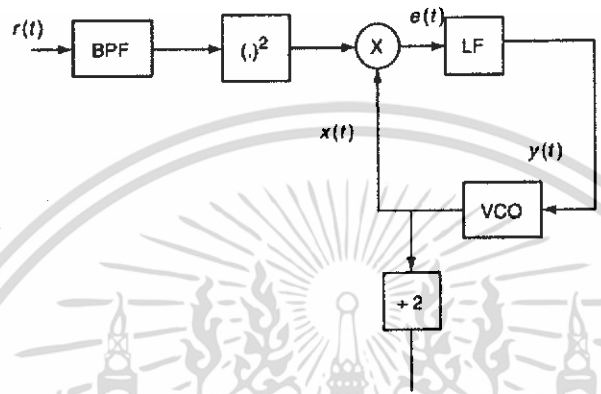
เฟสล็อกคูล (Phase-Locked Loop: PLL) ได้ถูกนำมาใช้เป็นโครงสร้างมาตรฐานสำหรับการกู้สัญญาณพาหุมาได้ระยะหนึ่งแล้ว แต่ก่อนหน้านั้น นักออกแบบจะใช้การมอดูเลชันพาหุที่เหลือ (residual carrier modulation) ในการทำให้เฟสล็อกคูลทำการตาม (track) องค์ประกอบของคลื่นพาหุ แต่การส่งองค์ประกอบของคลื่นพาหุที่เหลือไปกับสัญญาณที่ถูกมอดูเลชันนั้นเป็นการสูญเสียพลังงาน เนื่องจาก องค์ประกอบนี้จะไม่บรรจุข้อมูลใดๆ ดังนั้นนักออกแบบทั้งหลายจึงเริ่มแนะนำวิธีการกู้สัญญาณพาหุจากการมอดูเลชันแบบกดคลื่นพาหุ (suppressed carrier modulation) และเนื่องจากสัญญาณจะไม่บรรจุองค์ประกอบคลื่นพาหุเฉลี่ยใดๆ เลย (any average carrier component) ผลของการมอดูเลชันก็ควรที่จะถูกกำจัดทิ้งไปทางใดทางหนึ่ง เพื่อที่ว่าลูป (loop) จะสามารถทำการตามคลื่นพาหุได้ กระบวนการทั้งหมดนี้สามารถทำได้ง่ายสำหรับการมอดูเลชันบีพีเอสเคแบบกดคลื่นพาหุ (BPSK suppressed carrier modulation) โดยการใช้อุปกรณ์ในการทำการยกกำลัง 2 (squaring device) สมมติให้สัญญาณที่ถูกมอดูเลชันแล้วมีสมการดังนี้

$$s(t) = m(t) \cdot \cos(\omega t) \quad (2.91)$$

โดยที่ $m(t)$ คือแฟกเตอร์ของการมอดูเลชัน (ซึ่งมีค่าเป็น +1 หรือ -1 ด้วยความเป็นไปได้ที่เท่ากัน) จากนั้นสัญญาณที่ถูกทำการยกกำลัง 2 แล้ว (squared signal) สามารถแสดงได้ดังสมการ

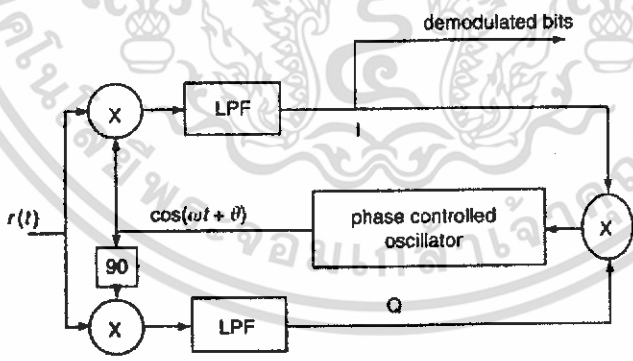
$$\begin{aligned}
 s^2(t) &= m^2(t) \cdot \cos^2(\omega t) \\
 &= 1 \cdot \cos^2(\omega t) = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} \cos(2\omega t)
 \end{aligned}
 \tag{2.92}$$

ถ้าเฟสล็อกถูกรบกวนด้วยสัญญาณยกกำลัง 2 ที่ได้รับการกรองมาแล้ว (filtered squared signal) สัญญาณพาหะก็จะได้รับการกู้คืน บล็อกไดอะแกรม (Block Diagram) สำหรับรูปดังกล่าวแสดงดังรูป

รูปที่ 2.48 สแควริง ลูป (Squaring Loop)

อีกวิธีหนึ่งที่จะกำจัดการมอดูเลตจากสัญญาณบีเฟสแบบคดคลิ่นพัวห์ และตามสัญญาณพาหะ คือการใช้คอสเทส ลูป ไดอะแกรมวิธีการของลูปนี้แสดงดังรูป

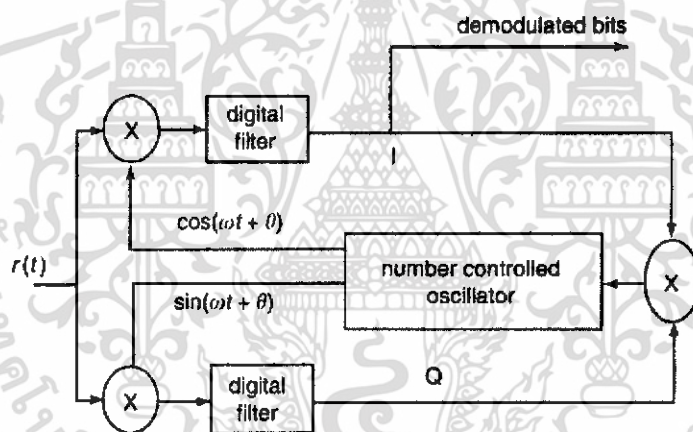
รูปที่ 2.49 การสร้างคอสเทส ลูปแบบธรรมดา

แม้ว่าลูปทั้ง 2 จะดูค่อนข้างแตกต่างกัน แต่ก็สามารถแสดงได้ว่าการทำงานมันนั้นนำไปสู่ผลลัพธ์เดียวกัน จากมุมมองของการสร้าง เรามีข้อที่จะต้องพิจารณาสำหรับแต่ละวิธีการ การสร้างอุปกรณ์ยกกำลัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 นั้นเป็นข้อเสียหลักของสแควริง ลูป (squaring loop) เหตุผลคือปัญหาเรื่องความถี่ที่สูง สำหรับคอสเทส ลูปนั้นก็ยังมีประเด็นอื่นที่สำคัญอีก 2 ประเด็น หนึ่งคือ โคไซน์และไซน์ออสซิลเลชันที่สร้างขึ้น (the generated cosine and sine oscillation) ควรจะมีเฟสต่างกัน 90 องศาพอดี และสอง คือ ในการที่จะให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพการทำงานสูงสุด ตัวกรองความถี่ต่ำผ่าน (Low-pass filter: LPF) ทั้ง 2 ในสาขาอินเฟส และควอเดรเจอร์ (in-phase and quadrature branch) ของโมเดลควอเดรเจอร์แมตช์ (match) กันพอดี

เนื่องจากรูปร่างที่ถูกต้องของรูปสัญญาณ โคไซน์และไซน์ นั้นไม่สำคัญสำหรับรูปนี้ การสร้างในทางปฏิบัติจึงมักใช้สแคว-ออฟ เวอร์ชัน (squared-off version) ของโคไซน์และไซน์ วงจรดิจิทัลเช่น ฟลิป-ฟลอป จะถูกใช้สำหรับปรับแต่งความแตกต่างของเฟสให้ได้ 90 องศาพอดี และก็เป็นไปได้เช่นกันที่จะให้ได้มาซึ่งการแมตช์ที่พอดีระหว่างตัวกรอง โดยการใช้ตัวกรองแบบดิจิทัลซึ่งประกอบด้วยการคูณและการรวมในทางตรรก (logical) ของอินพุตตัวอย่าง (input samples) รูปนี้แสดงการสร้างแบบดิจิทัลโดยทั่วไปของคอสเทส ลูป ซึ่งสามารถสร้างได้โดยง่ายด้วยชิปดีเอสพี (DSP) และหน่วยความจำรอม (ROM)

รูปที่ 2.50 คอสเทส ลูปแบบดิจิทัลโดยการใช้เอ็นซีโอ (NCO) เป็นตัวสังเคราะห์ความถี่

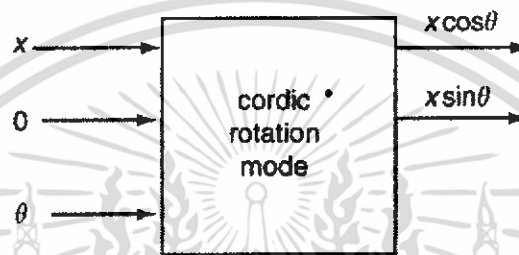
ในวิธีการนี้ การคูณและการกรองแบบดิจิทัลจะทำโดยใช้ชิปดีเอสพีส่วนฟังก์ชัน โคไซน์และไซน์ นั้น จะได้มาจากการเปิดดูตาราง ปัญหาหลักของงานออกแบบนี้คือความถี่ที่ต่ำ ซึ่งดีเอสพีส่วนใหญ่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลและนั่นหมายถึงความถี่คลื่นพาห์ที่สามารถยอมรับได้นั้นต่ำ เราสามารถนำเอฟพีจีเอมาใช้ เพื่อให้ได้ความถี่คลื่นพาห์ที่สูงขึ้นได้

2.10.1 คอสมเทส ดูด้วยวิธีการสร้างแบบคอร์ดิค

ในส่วนของคอร์ดิค เอาท์พุทของส่วนนี้คือ อินพุทที่ถูกหมุนไป (the rotated version of the input) และสามารถแสดงได้ดังสมการ

$$\begin{aligned}x_{out} &= \frac{1}{A_n} \cdot (x_{in} \cos \phi - y_{in} \sin \phi) \\y_{out} &= \frac{1}{A_n} \cdot (y_{in} \cos \phi + x_{in} \sin \phi)\end{aligned}\quad (2.93)$$

จากนั้นพิจารณากรณีที่แสดงในรูป

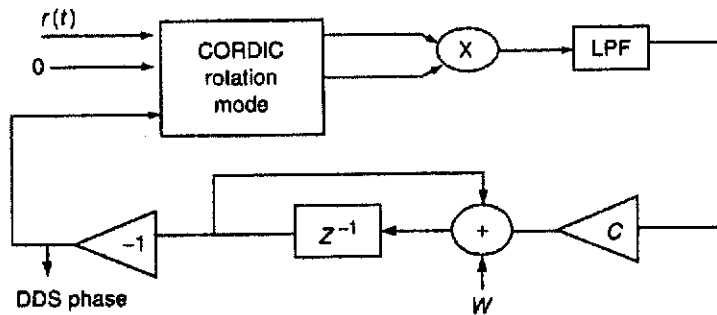

รูปที่ 2.51 ส่วนคอร์ดิค, $X_{in} = x$, $Y_{in} = 0$

ซึ่ง $y_{in} = 0$ เอาท์พุทจะเป็นดังสมการ

$$\begin{aligned}x_{out} &= \frac{1}{A_n} \cdot (x_{in} \cos \phi) \\y_{out} &= \frac{1}{A_n} \cdot (x_{in} \sin \phi)\end{aligned}\quad (2.94)$$

ดังนั้นถ้าเราป้อน x_{in} ด้วยสัญญาณที่ได้รับมา $n(i)$ เอาท์พุทของส่วนคอร์ดิคก็จะเป็นสัญญาณที่ถูกคูณด้วยไซน์และโคไซน์ของ ϕ เมื่อเปรียบเทียบสมการที่ผ่านมากับสมการของคอสมเทส ดูปกรรรมจะเห็นว่าถ้า ϕ ถูกแทนที่ด้วยเฟสของออสซิลเลเตอร์ เอาท์พุทของส่วนคอร์ดิคจะเป็นองค์ประกอบอินเฟสและควอเดรเจอร์ของสัญญาณนั้น อย่างไรก็ตาม เฟสของออสซิลเลเตอร์ซึ่งเป็นฟังก์ชันเชิงเส้นของฟีดแบค (feedback) ก็สามารถสร้างได้ง่ายโดยการใช้รีจิสเตอร์และแอดเดอร์ (register and adder) ที่ไม่ซับซ้อน วิธีการนี้แสดงดังรูป

รูปที่ 2.52 การสร้างแบบคอร์ดิคของคอสเทส ลูป

การสร้างแบบใหม่นี้มีข้อดีหลายอย่าง อย่างแรกคือไม่มีฟังก์ชันไซน์หรือโคไซน์ที่ชัดเจน (no explicit sine or cosine function) นั้นหมายถึงสามารถประหยัดหน่วยความจำได้มาก เนื่องจากตารางที่ใช้เปิดดูของคอร์ดิค (CORDIC look up table) จะเก็บแค่เพียงค่า n ของ $\tan^{-1}(2^{-i})$ ในขณะที่ตารางของไซน์และโคไซน์จะใช้หน่วยความจำเท่ากับลำดับของขนาดของ 2^n (consume a memory of the order of magnitude of 2^n) ข้อดีอย่างที่สอง ก็คือ การสร้างนี้จะไม่รวมตัวคูณที่ต้องใช้งานหนักทั้งสอง (2 computationally intensive multipliers) นอกจากนี้ เรายังสามารถเปลี่ยนตัวคูณหน่วยสุดท้าย (last multiplier unit) ให้เป็นโปรดักต์ (product) ของบิตเครื่องหมาย เพื่อให้ได้การทำงานที่มีประสิทธิภาพขึ้นเช่นกัน แต่จะสามารถทำได้เพียงสำหรับช่อง (channels) ที่มีค่าเอสเอ็นอาร์ (SNR : signal-to-noise ratio) สูงเท่านั้น การสร้างคอสเทส ลูปนี้ได้ประโยชน์มาจากข้อดีทั้งหมดของการสร้างแบบดิจิทัล เช่น การแมตช์กันของตัวกรองความถี่ต่ำผ่าน ดังที่เห็นในรูปนี้ เอาท์พุทจากการดีมอดูเลต (demodulate) ก็มาสามารถได้มาจากสาขาอิน-เฟสเช่นกัน

2.11 บูล อัลกอริทึม (BOOTH Algorithm)

เนื่องจากการคูณเป็นกระบวนการที่ช้า มันจึงอยู่ในส่วนที่สำคัญของไมโครโปรเซสเซอร์ (Microprocessor) โดยเฉพาะอย่างยิ่งของ ดีเอสพี, เอเอสไอซี (ASIC) และ เอฟพีจีเอ ซึ่งคำนวณกระบวนการของจำนวนเต็มและทศนิยมในแบบขนานภายใน 1 รอบ (1 cycle)

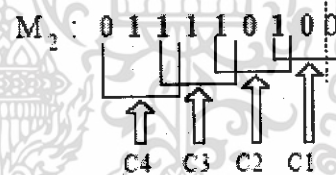
การคูณนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ การสร้างผลคูณย่อย (Partial products generation), ซัมเมชันเนตเวิร์ค (Summation network) และ ตัวบวกไฟนอลแครี่หรือพพาเกชัน (final carry propagation adder) เนื่องจากการดีเลย์ (delay) ของตัวคูณจะขึ้นอยู่กับจำนวนของผลคูณย่อยที่จะถูกบวกเข้ามา จึงเป็นการน่าสนใจที่จะใช้วิธีบูล อัลกอริทึม เนื่องจากมันจะลดดีเลย์ด้วยเฟคเตอร์ของ 2 แต่ก็สร้างบิตเพิ่มเติมสำหรับการเพิ่มเข้ามาของเครื่องหมายและ 2's คอมพลิเมนต์ (2's complementation)

รูปที่ 2.53 แสดงตัวอย่างของกระบวนการบูล สำหรับการคูณที่พิจารณาเครื่องหมายซึ่งแสดงได้โดย $M_1(7:0) \times M_2(7:0) = R(15:0)$

	Binary	Hexa	Decimal
M_1	11010101	D5	-43
M_2	01111010	7A	122
R	1110101110000010	EB82	-5246

Extraction of the Command Bits

C1: 100 $\rightarrow -2M_1$
 C2: 101 $\rightarrow -M_1$
 C3: 111 $\rightarrow 0$
 C4: 011 $\rightarrow 2M_1$

รูปที่ 2.53 แสดงตัวอย่างของการคูณแบบพิจารณาเครื่องหมาย (8x8)

SELECTION TABLE OF PARTIAL PRODUCT	
Bits of Operand M_2	Selection
000	+0
001	+ Multiplicand
010	+ Multiplicand
011	+2 x Multiplicand
100	-2 x Multiplicand
101	- Multiplicand
110	- Multiplicand
111	-0

ตารางที่ 2.1 แสดงซีเลคชันเทเบิล (selection table) ของบูล อัลกอริทึม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

$$\begin{array}{rcl}
 C1 = -2M_2 & : & \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \rightarrow \\ \rightarrow \\ \rightarrow \\ \rightarrow \end{array} \begin{array}{c} 001010110 \\ 001010110 \\ 000000000 \\ 110101010 \end{array} \\
 C2 = -M_2 & : & \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \rightarrow \\ \rightarrow \\ \rightarrow \\ \rightarrow \end{array} \begin{array}{c} 001010110 \\ 001010110 \\ 000000000 \\ 110101010 \end{array} \\
 C3 = 0 & : & \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \rightarrow \\ \rightarrow \\ \rightarrow \\ \rightarrow \end{array} \begin{array}{c} 000000000 \\ 000000000 \\ 000000000 \\ 110101010 \end{array} \\
 C4 = 2M_1 & : & \begin{array}{c} \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \\ \text{---} \end{array} \begin{array}{c} \rightarrow \\ \rightarrow \\ \rightarrow \\ \rightarrow \end{array} \begin{array}{c} 110101010 \\ 110101010 \\ 110101010 \\ 110101010 \end{array} \\
 \hline
 R & : & \begin{array}{c} 1110101110000010 \\ 1110101110000010 \\ 1110101110000010 \\ 1110101110000010 \end{array} \quad = EB82 = -5246
 \end{array}$$

รูปที่ 2.54 ผลของการคูณแบบพิจารณาเครื่องหมาย (8x8)

ดังแสดงในรูปที่ 2.53 แต่ละ 3 บิตของ M_2 คือ คำสั่งบูธที่เลือกมาจากรางที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การคำนวณและการสร้าง

3.1 การมอดูเลชันแบบ QAM โดยใช้คอร์ดิกอัลกอริทึม

จากสมการมอดูเลชันแบบ QAM

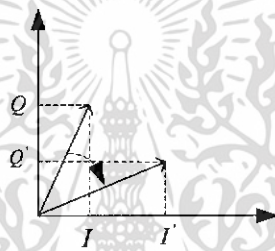
$$S_{QAM}(n) = I(n)\cos(\omega t(n)) + Q(n)\sin(\omega t(n)) \quad (3.1)$$

และจากหลักการของคอร์ดิกอัลกอริทึมมีรูปแบบสมการพื้นฐานคือ

$$x' = x \cos \phi - y \sin \phi \quad (3.2)$$

$$y' = y \cos \phi + x \sin \phi \quad (3.3)$$

ซึ่งโครงสร้างของสมการมอดูเลชันแบบ QAM สามารถสร้างได้จากการใช้คอร์ดิกอัลกอริทึม ดังรูปที่ 3.1 โดยคู่แกนเรกแทงกูลาร์นั้นหมุนตามเข็มนาฬิกา โดยมุม Ang จากนั้นพิกัดของเวกเตอร์ (I, Q) จะย้ายไปที่ (I', Q')

รูปที่ 3.1 การหมุนเวกเตอร์

จากการหมุนเวกเตอร์ได้สมการดังนี้

$$I' = I \cos(\text{Ang}) + Q \sin(\text{Ang}) \quad (3.4)$$

$$Q' = Q \cos(\text{Ang}) - I \sin(\text{Ang}) \quad (3.5)$$

$$\text{โดยที่ } \tan(\text{Ang}) = \pm 2^{-i} \quad (3.6)$$

จากที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 สามารถเขียนสมการใหม่ได้ดังนี้

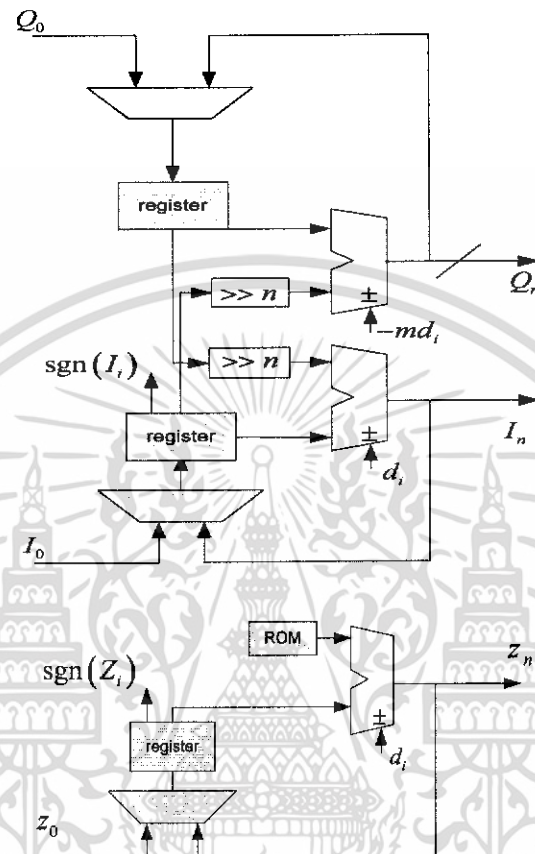
$$I_{i+1} = [I_i + Q_i d_i 2^{-i}] \quad (3.7)$$

$$Q_{i+1} = [Q_i - I_i d_i 2^{-i}] \quad (3.8)$$

$$z_{i+1} = z_i - d_i \tan^{-1}(2^{-i}) \quad (3.9)$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นการมอดูเลชันแบบ QAM ซึ่งตรงกับสมการที่ 3.4 ในที่นี้จึงใช้เฉพาะเทอมของ I' เท่านั้นสามารถทำได้โดยการใช้คอร์ดิคัลกอริทึม แสดงดังรูปที่ 3.2

รูปที่ 3.2 โครงสร้างของคอร์ดิคัลกอริทึม

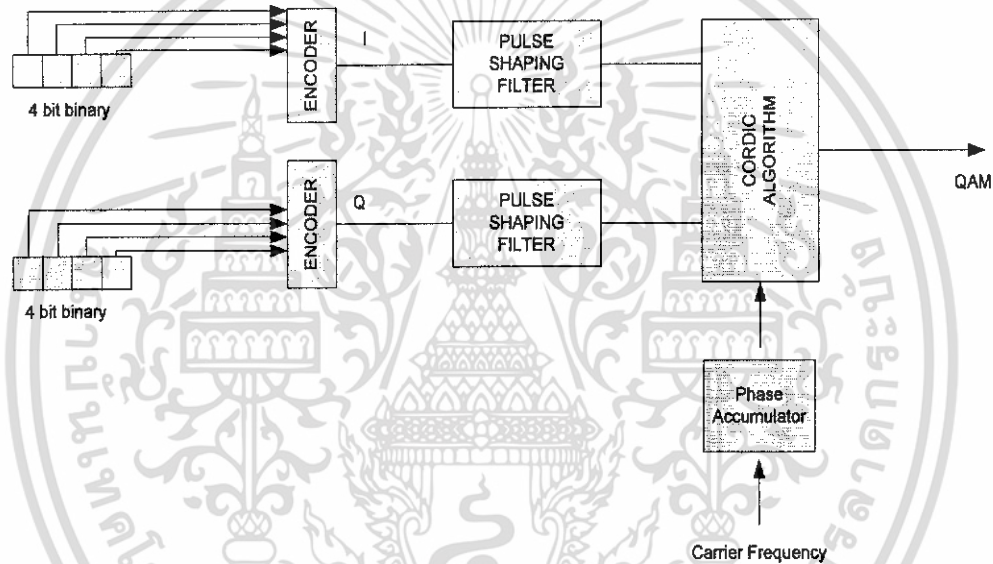
โครงสร้างแบบวนรอบการทำงานคอร์ดิคัลนั้นสามารถได้มาโดยง่ายจากการทำซ้ำแต่ละสมการที่แตกต่างกัน 3 สมการในฮาร์ดแวร์ ดังแสดงในรูปที่ 3.2 ฟังก์ชันการตัดสินใจ d_i จะแปรตามเครื่องหมายของ I หรือ z รีจิสเตอร์ ในการทำงานค่าเริ่มต้นจะถูกโหลดผ่านมัลติเพล็กซ์เซอร์เข้าสู่ I, Q , และ z รีจิสเตอร์ จากนั้นแต่ละรอบต่อไปของคล็อกไซเคิล(clock cycle) ค่าจากรีจิสเตอร์จะถูกส่งผ่านชิพทีเตอร์และแอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์ และผลลัพธ์จะถูกส่งกลับไปทีรีจิสเตอร์ ชิพทีเตอร์จะถูกเปลี่ยนแปลงในแต่ละรอบของการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งการชิพทีที่ต้องการสำหรับแต่ละรอบการทำงาน เช่นเดียวกับแอดเดรสรอมที่จะเพิ่มขึ้นในแต่ละรอบการทำงานเพื่อที่ z แอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์จะได้รับค่ามอดูเลชันที่เหมาะสม ในรอบสุดท้ายของการทำงานนั้นผลลัพธ์จะถูกอ่านโดยตรงจากแอดเดอร์-ซับแทรคเตอร์ และสเตตแมชีนอย่างง่ายจะต้องถูกนำมาใช้เพื่อการ

ติดตามบันทึกการทำงานปัจจุบันและเพื่อเลือกมุม (degree) ของการซีฟท์และแอดแครสของรอมสำหรับแต่ละรอบการทำงาน

3.2 การมอดูเลตสัญญาณแบบ QAM

การมอดูเลตสัญญาณแบบ QAM ที่ใช้ในการทดลอง จะใช้เลขฐานสองจำนวน 4 บิตทำการเข้ารหัส ซึ่ง จะทำการแบ่งเป็นช่องสัญญาณ I และ Q จากนั้นทำการผ่านพัลส์เชปปีงฟิลเตอร์เพื่อให้แบนด์วิธแคบลงเป็นการลดการแทรกสอดของสัญญาณ แล้วนำค่าที่ได้ไปผ่านส่วนของคอร์ดิกก็จะได้สัญญาณ QAM ออกมา

โครงการนี้ใช้บิตเรท (Bit Rate) 9600 bps, บอดเรท (Baud Rate) 2400 baud per sec, Sampling frequency 14400 Hz และ ความถี่คลื่นพาห์ 1800 Hz

รูปที่ 3.3 การมอดูเลชันแบบ QAM

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

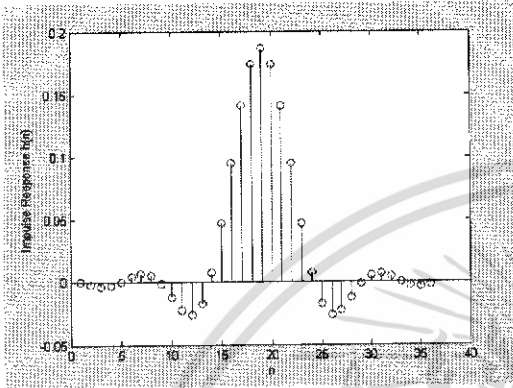
3.2.1 การออกแบบวงจรเรสโคไซน์ฟิลเตอร์ (Raised Cosine filter) โดยใช้โปรแกรมแมทแล็บ

การออกแบบวงจรเรสโคไซน์ฟิลเตอร์ที่ใช้ในการทดลอง

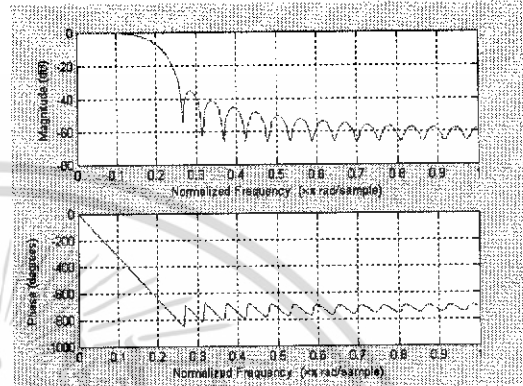
โรลล์ออฟแฟกเตอร์ (Roll-off factor) = 3

อัตราโอเวอร์แซมปลิง (Over sampling rate) = 6

จำนวนค่าสัมประสิทธิ์ฟิลเตอร์ = 36 ค่า

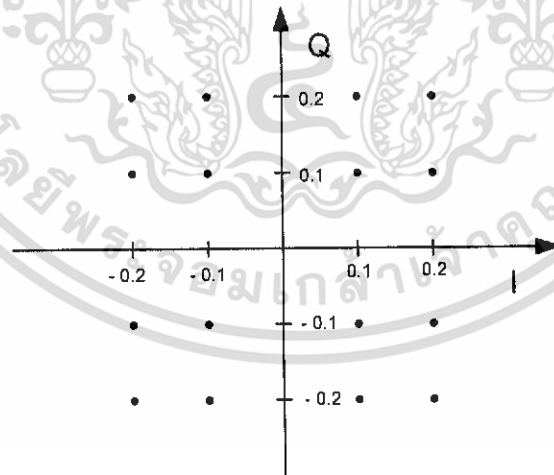

รูปที่ 3.4 ผลตอบสนองอิมพัลส์

รูปที่ 3.5 ผลตอบสนองทางความถี่

3.2.2 คอนสเทลเลชัน (Constellation) ของสัญญาณ 16 QAM ที่ใช้ในการทดลอง

รูปที่ 3.6 แสดงคอนสเทลเลชันของสัญญาณ 16 QAM

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

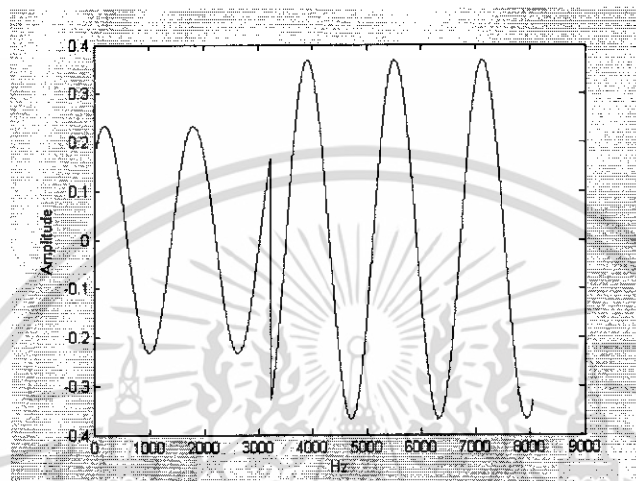
ข้อมูลรหัสดิจิทัล	แกน I	แกน Q
0000	-0.2	-0.2
0001	-0.2	-0.1
0010	-0.2	0.1
0011	-0.2	0.2
0100	-0.1	-0.2
0101	-0.1	-0.1
0110	-0.1	0.1
0111	-0.1	0.2
1000	0.1	-0.2
1001	0.1	-0.1
1010	0.1	0.1
1011	0.1	0.2
1100	0.2	-0.2
1101	0.2	-0.1
1110	0.2	0.1
1111	0.2	0.2

ตารางที่ 3.1 แสดงการเข้ารหัสข้อมูลดิจิทัล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

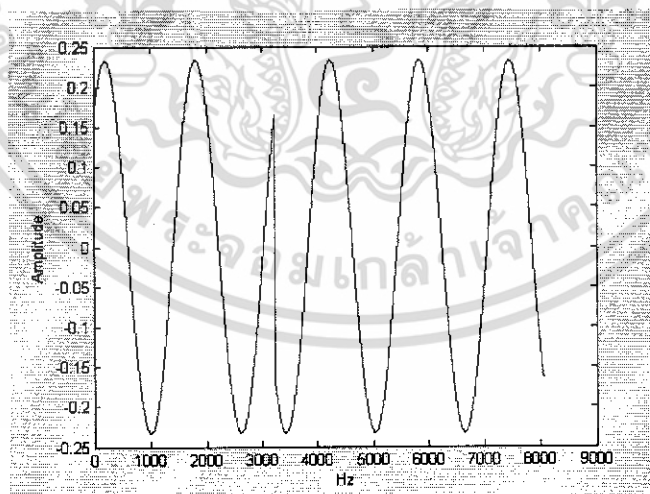
3.2.3 ผลการทดลองการออกแบบวงจรรีดิกมอดูเลเตอร์โดยใช้โปรแกรมแมทแลป

- 1) กำหนดให้จุดที่ 1 คือ $I=0.1, Q=0.1$ และ จุดที่ 2 คือ $I=0.1, Q=-0.2$

รูปที่ 3.7 การมอดูเลชันจากการออกแบบด้วยโปรแกรมแมทแลป

- 2) กำหนดให้จุดที่ 1 คือ $I=0.1, Q=0.1$ และ จุดที่ 2 คือ $I=0.1, Q=-0.1$

รูปที่ 3.8 การมอดูเลชันจากการออกแบบด้วยโปรแกรมแมทแลป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การคิ่มอดูเลตสัญญาณแบบ QAM .

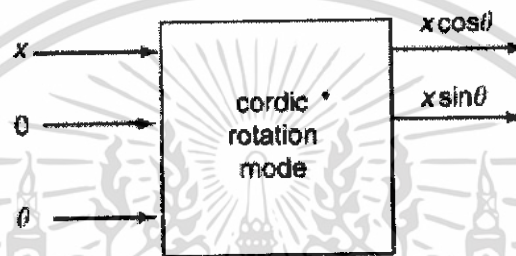
การคิ่มอดูเลตสัญญาณแบบ QAM ที่ใช้ในการทดลองจะใช้วงจรภาครับแบบคอสมเทส ลูป และคอรีดิก อัลกอริธึม

ในส่วนของคอรีดิก เอาท์พุทของส่วนนี้คือ อินพุทที่ถูกหมุนไป และเอาท์พุทจะเป็นดังสมการ
ให้ $y_m = 0$, $X_m = x$, $Y_m = 0$

$$x_{out} = \frac{1}{A_n} \cdot (x_m \cos \phi) \quad (3.10)$$

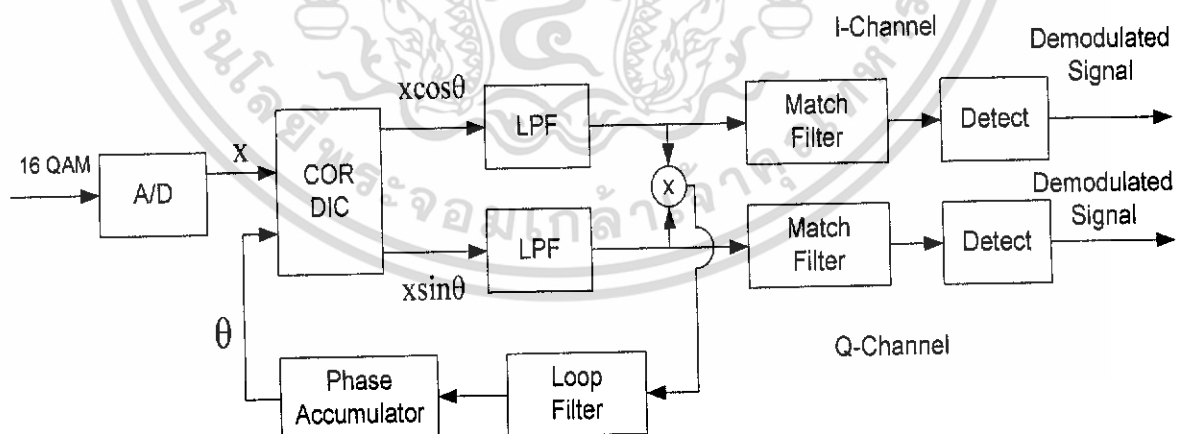
$$y_{out} = \frac{1}{A_n} \cdot (x_m \sin \phi) \quad (3.11)$$

จากนั้นพิจารณากรณีที่แสดงในรูป

รูปที่ 3.9 ส่วนคอรีดิก

จากรูปที่ 3.10 เมื่อรับสัญญาณที่ถูกมอดูเลตเข้ามาผ่านวงจรคิ่มอดูเลตแล้วก็จะได้สัญญาณข่าวสารออกมาจาก I- channel จากนั้นนำสัญญาณที่ได้ผ่านแมตซ์ฟิลเตอร์ทางด้านรับ แล้วนำผลที่ได้ไปแสดงผลทางคอมพิวเตอร์

รูปที่ 3.10 การคิ่มอดูเลตแบบ QAM

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

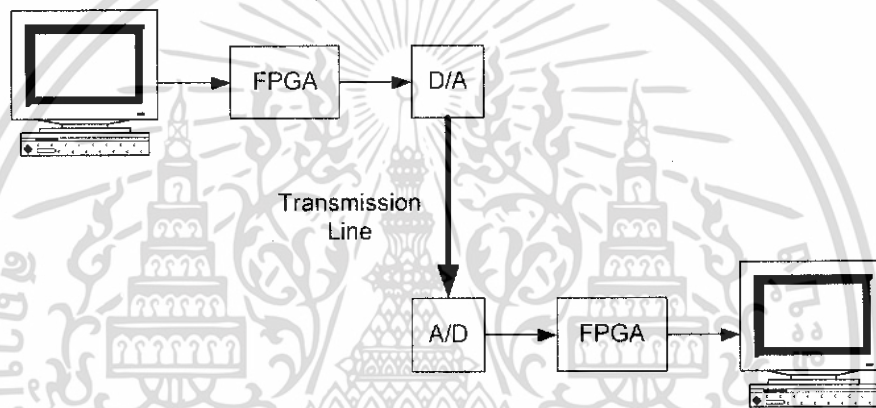
บทที่ 4

การทดลองและผลการทดลอง

ในการออกแบบส่วนต่างๆของการมอดูเลชันจะใช้คอร์ดิคัลลอริทึม และใช้ตัวคูณแบบบูธ อัลกอริทึมในส่วนของเรสโโคไซน์ฟิลเตอร์ ทำการเขียนโปรแกรมโดยให้แต่ละส่วนทำงานตามที่ได้ ออกแบบโดยใช้ภาษา VHDL ทำการ Compile และจำลองการทำงานของโปรแกรมแต่ละส่วนที่ได้เขียน ขึ้นให้ได้ตามผลที่ออกแบบไว้ และวัดผลของส่วนต่างๆด้วยออสซิลอสโคป

4.1 การออกแบบการทดลองสำหรับการวัดคุณลักษณะ

บล็อกไดอะแกรมของการทดลองเป็นดังนี้

รูปที่ 4.1 การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการทดลองวัดคุณลักษณะสัญญาณ

4.1.1 ส่วนของการสร้างวงจรหารความถี่ (DIV)

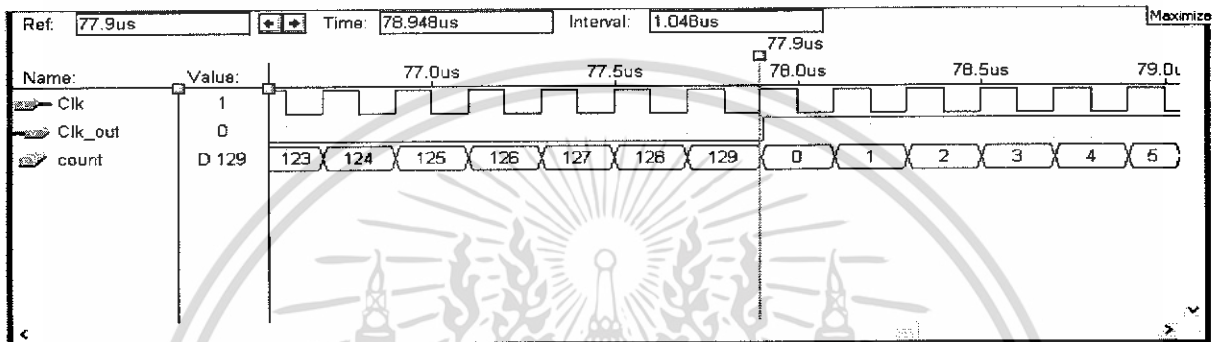
วงจรหารความถี่(DIV) ทำหน้าที่หารความถี่ที่ได้จากออสซิลเลเตอร์ที่กำเนิดสัญญาณนาฬิกาให้ได้อัตราการส่งข้อมูล (Baud rate) ตามที่เรากำหนดไว้ เขียนโปรแกรมที่สามารถสังเคราะห์ให้เป็นอุปกรณ์ที่มีสัญลักษณ์ (Symbol) ลักษณะดังรูป 4.2

div25mto96k

รูปที่ 4.2 สัญลักษณ์ของส่วนวงจรหารความถี่

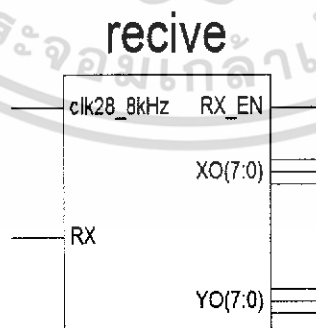
จากโปรแกรมที่เขียนขึ้นสามารถทำการจำลองการทำงาน (Simulation) ได้ดังนี้

รูปที่ 4.3 ผลการจำลองการทำงานของส่วนวงจรหารความถี่

4.1.2 ส่วนของการรับบิตข้อมูลจากพอร์ตอนุกรม (SERIAL_RX)

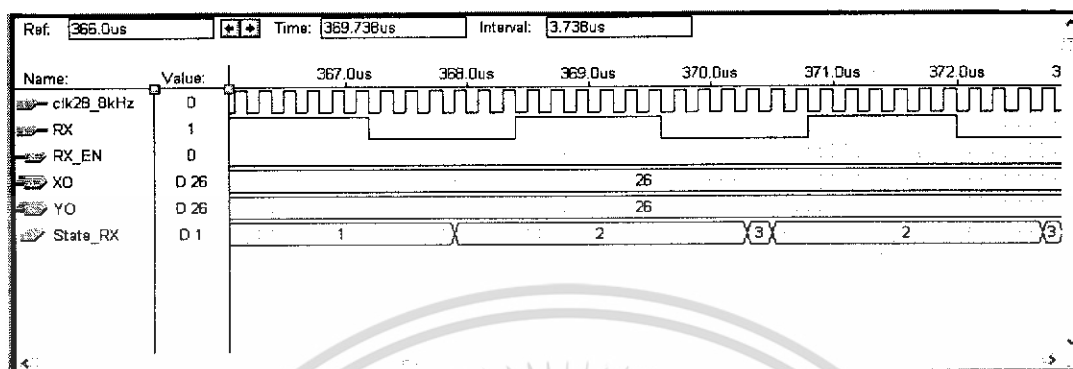
ส่วนของการรับข้อมูลจากพอร์ตอนุกรม ทำหน้าที่รับเฟรมบิตของข้อมูลจากพอร์ตอนุกรมมาทำการแปลงข้อมูลจากบิตอนุกรมเป็นบิตขนาน โดยจะทำการแซมปลิง (Sampling) ค่าอินพุตที่รับเข้ามาจากพอร์ตอนุกรมโดยบิตหนึ่งทำการแซมปลิง 12 ค่า จากนั้นนำค่าที่ได้จากการแซมปลิงมาเก็บไว้เพื่อหาค่าความเป็นไปได้ของแต่ละบิตอินพุต เพื่อป้องกันการรับข้อมูลจากพอร์ตอนุกรมผิดพลาด เมื่อรับข้อมูลครบ 8 ค่า ก็จะส่งต่อไป สามารถสังเคราะห์อุปกรณ์จากโปรแกรมของวงจรการรับบิตข้อมูลจากพอร์ตอนุกรมได้สัญลักษณ์ (Symbol) ดังรูปที่ 4.4

รูปที่ 4.4 แสดงสัญลักษณ์ของวงจรการรับบิตข้อมูลจากพอร์ตอนุกรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากโปรแกรมที่เขียนขึ้นสามารถทำการจำลองการทำงาน (Simulation) ได้ดังนี้

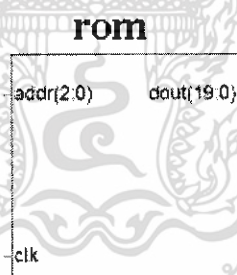
รูปที่ 4.5 แสดงผลการจำลองการทำงานของวงจรรับบิตข้อมูลจากพอร์ตอนุกรม

4.1.3 ส่วนของเรตโคไซน์ฟิลเตอร์ (Raised Cosine filter)

ส่วนนี้จะใช้การออกแบบด้วยโพลีเฟสฟิลเตอร์ และใช้ตัวคูณแบบบูรธัลกอริทึม

4.1.3.1 ส่วนเก็บค่าและเรียกค่าข้อมูล (Rom)

เป็นส่วนที่ทำหน้าที่เก็บค่าสัมประสิทธิ์ของเรตโคไซน์ฟิลเตอร์ โดยสัญญาณอินพุตจะไปยังค่าที่แอดเดรสเพื่อเรียกค่าในแต่ละแอดเดรสออกมาเป็นเอาต์พุต

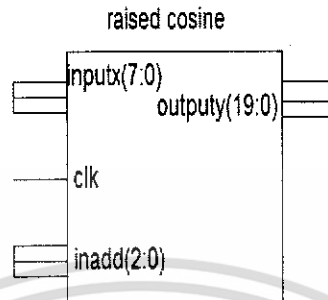

รูปที่ 4.6 แสดงสัญลักษณ์ของวงจรเก็บค่าและเรียกค่าข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

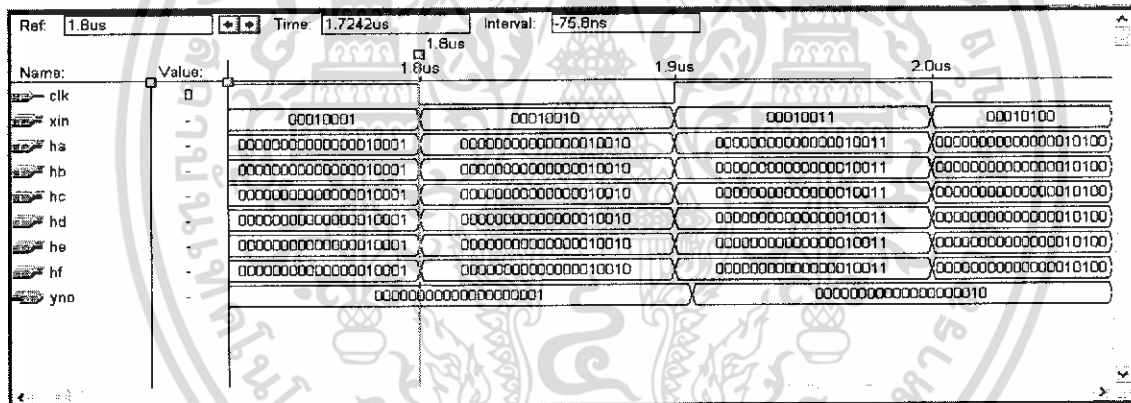
4.1.3.2 ส่วนของตัวคูณ

ส่วนนี้เป็นวงจรการคูณแบบบูรธัลกอริธึม

รูปที่ 4.7 แสดงสัญลักษณ์ของส่วนตัวคูณ

จากโปรแกรมที่เขียนขึ้นสามารถทำการจำลองการทำงาน (Simulation) ได้ดังนี้

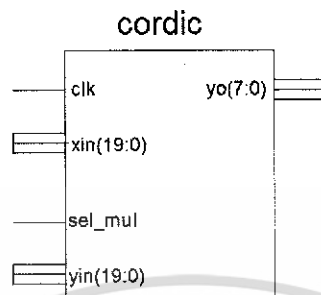

รูปที่ 4.8 แสดงผลการจำลองการทำงานของวงจรเรสโคไซน์ฟิลเตอร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

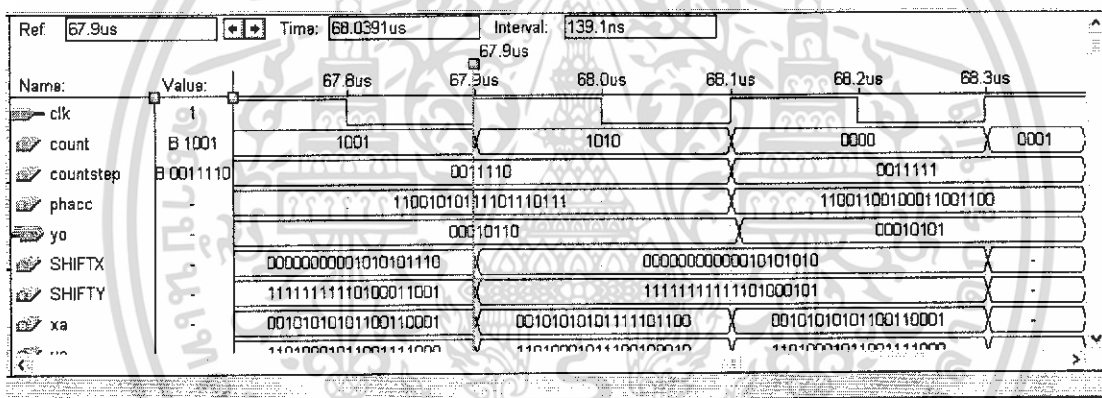
4.1.4 ส่วนของคอร์คิกอัลกอริทึม (cordic)

ส่วนของคอร์คิกอัลกอริทึมเป็นส่วนที่ใช้เป็นตัวมอดูเลตสัญญาณที่ออกมาจากส่วนของเรสโคไซน์ฟิลเตอร์

รูปที่ 4.9 แสดงสัญลักษณ์ของส่วนคอร์คิก

จากโปรแกรมที่เขียนขึ้นสามารถทำการจำลองการทำงาน (Simulation) ได้ดังนี้

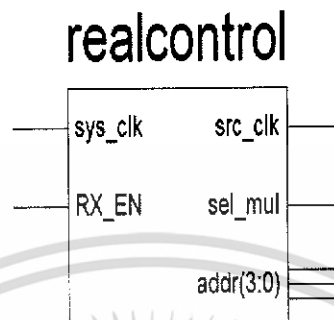

รูปที่ 4.10 แสดงผลการจำลองการทำงานของวงจรคอร์คิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

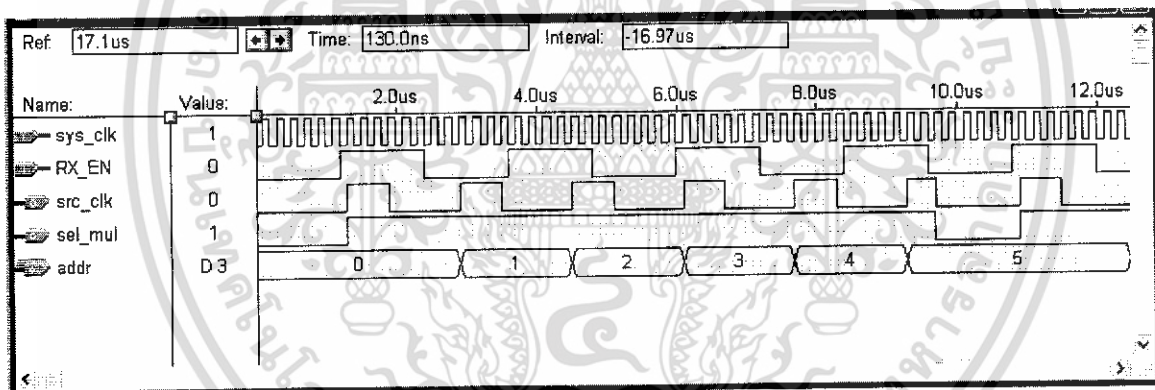
4.1.5 ส่วนของคอนโทรลยูนิต (Control unit)

เนื่องจากวงจรแต่ละส่วนทำงานแยกกันจึงจำเป็นต้องมีคอนโทรลยูนิตเพื่อควบคุมการทำงานของแต่ละส่วนให้สอดคล้องกันตามที่กำหนดไว้

รูปที่ 4.11 แสดงสัญลักษณ์ของส่วนคอนโทรลยูนิต

จากโปรแกรมที่เขียนขึ้นสามารถทำการจำลองการทำงาน (Simulation) ได้ดังนี้

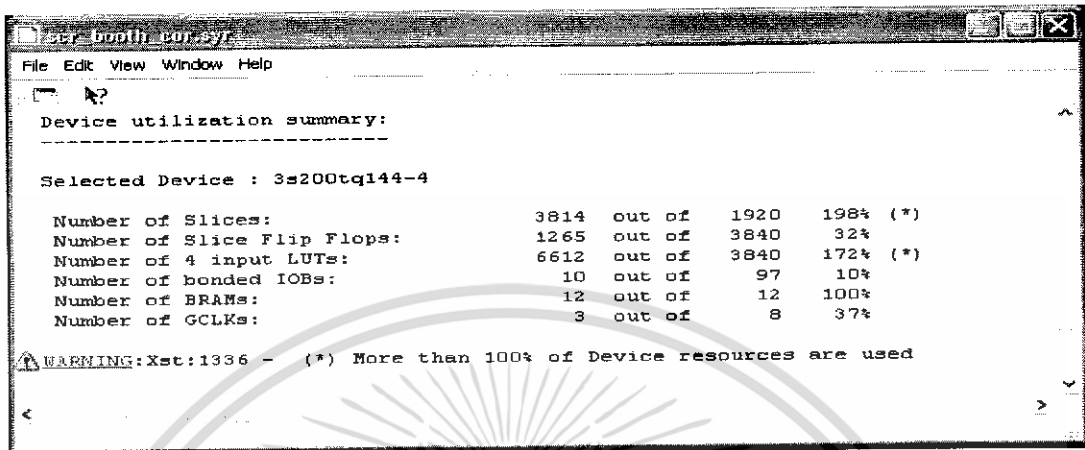
รูปที่ 4.12 แสดงผลการจำลองการทำงานของวงจรคอนโทรลยูนิต

จากวงจรแต่ละส่วนที่กล่าวมาเมื่อนำมาทำการคอนฟิก (configure) โปรแกรมที่ออกแบบทั้งหมดลงบนอุปกรณ์ FPGA ไม่สามารถทำได้ แล้วเมื่อดูรายงานผลการวิเคราะห์โปรแกรม (view synthesis report) ได้ผลดังรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากวงจรแต่ละส่วนที่กล่าวมาเมื่อนำมาทำการคอนฟิก(configure)โปรแกรมลงบนอุปกรณ์ FPGA ไม่สามารถทำได้ แล้วเมื่อดูรายงานผลการวิเคราะห์โปรแกรม (view synthesis report) พบว่าจำนวนเกตไม่พอ

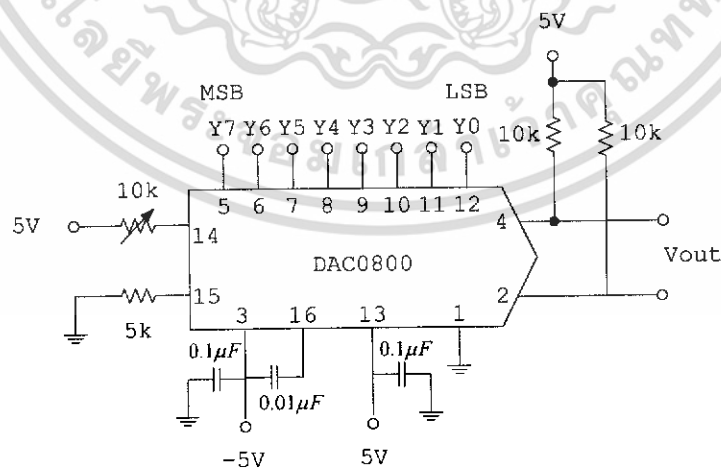
รูปที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์โปรแกรม(view synthesis report)

4.2 การนำโปรแกรมที่ออกแบบโดยภาษา VHDL ไปสร้างเป็นวงจรมอดูเตอร์

เนื่องจากการทดลองคิดปัญหาตรงที่ไม่สามารถคอนฟิก(configure) โปรแกรมที่ออกแบบทั้งหมดลงบนอุปกรณ์ FPGA ได้ จึงไม่สามารถแสดงผลของการออกแบบในรูปที่ 4.1 ได้ จึงได้ออกแบบการทดลองเพื่อทดสอบวงจรในแต่ละส่วน

การทดลองนี้จะมีอุปกรณ์ที่ใช้อยู่ 2 ส่วนดังนี้

1. วงจรแปลงสัญญาณดิจิทัล(Digital) เป็นสัญญาณเชิงอนาล็อก(Analog) ใช้อุปกรณ์ Digital To Analog Converter (DAC)
2. อุปกรณ์ FPGA ของบริษัท Xilinx ตระกูล Spartan-3 เบอร์ XC3S200

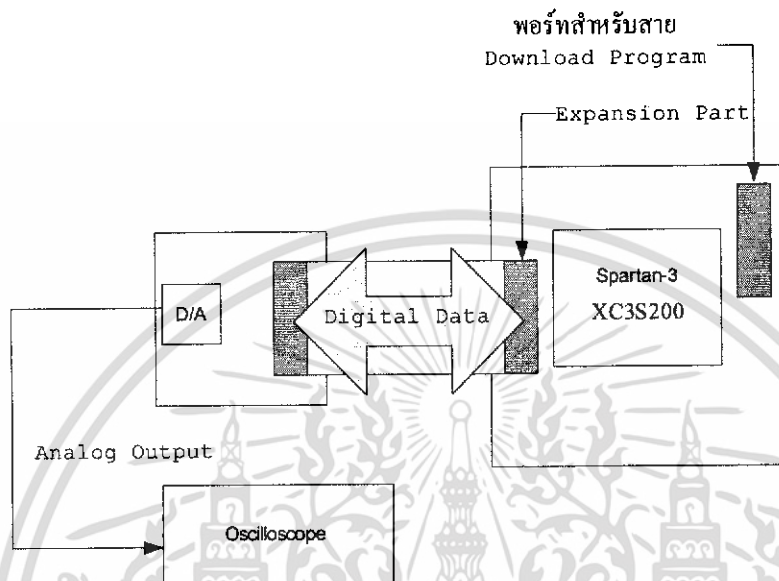

รูปที่ 4.15 วงจรแปลงสัญญาณดิจิทัลเป็นสัญญาณเชิงอนาล็อก

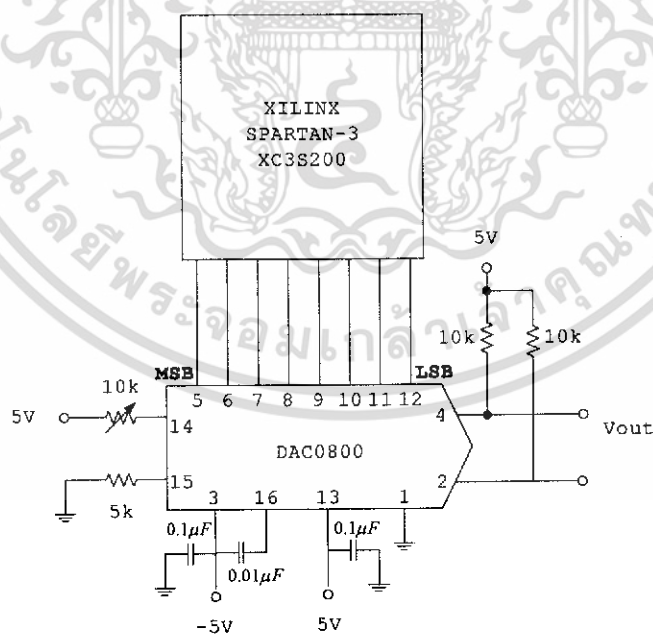
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1 การออกแบบการทดลองสำหรับการวัดคุณลักษณะของวงจรกรองสัญญาณที่ออกแบบ

ออกแบบวงจรรวมโดยใช้อุปกรณ์ทั้ง 2 ส่วนข้างต้นมาต่อรวมกันดังรูปที่ 4.15 เพื่อนำไปวัดคุณสมบัติของวงจรกรองสัญญาณที่ออกแบบไว้

รูปที่ 4.16 การเตรียมอุปกรณ์สำหรับการทดลองวัดคุณลักษณะของวงจรกรองสัญญาณที่ออกแบบขึ้น

รูปที่ 4.17 วงจรรวมสำหรับการทดลองวัดคุณลักษณะของวงจรกรองสัญญาณที่ออกแบบขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

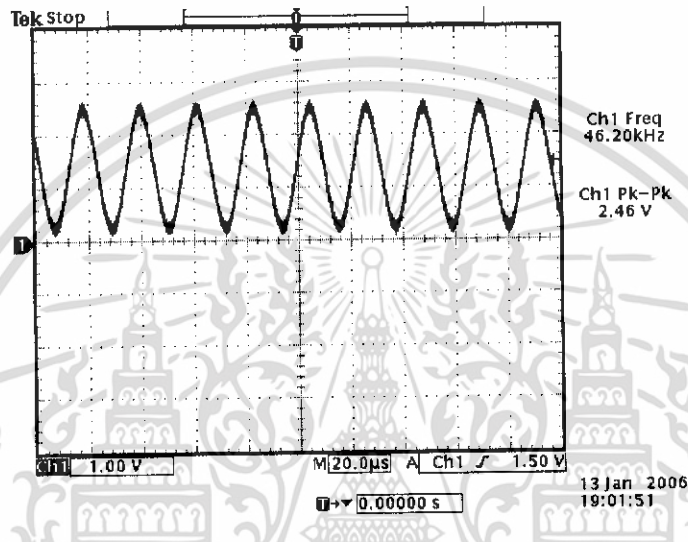
4.2.2 ผลการทดลองวงจรคอร์ติก ออสซิลเลเตอร์ (Cordic Oscillator)

ในการทดลองนี้จะนำโปรแกรมที่ออกแบบไว้มาคอนฟิกลงบนอุปกรณ์ FPGA ได้สัญญาณเอาต์พุตที่เกิดจากคอร์ติก ออสซิลเลเตอร์ โดยมีการวนรอบการทำงาน (Iteration) 11 ครั้ง

4.2.2.1 เพิ่มความต่างเฟส

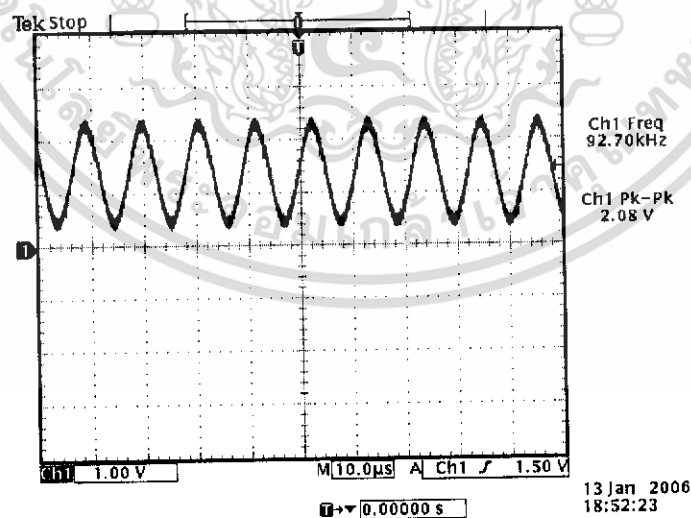
การเพิ่มความต่างเฟส เพื่อให้มีความถี่สูงขึ้นในสัญญาณนาฬิกา(Clock) เดียวกัน นั่นคือการเปลี่ยนค่าระยะห่างของเฟส (Δz)

- 1) กำหนดให้ $\Delta z = 0.1013$ เรเดียน

รูปที่ 4.18 ผลการทดลองที่เกิดจากคอร์ติกออสซิลเลเตอร์ โดยที่ $\Delta z = 0.1013$ เรเดียน

- 2) กำหนดให้ $\Delta z = 0.2094$ เรเดียน

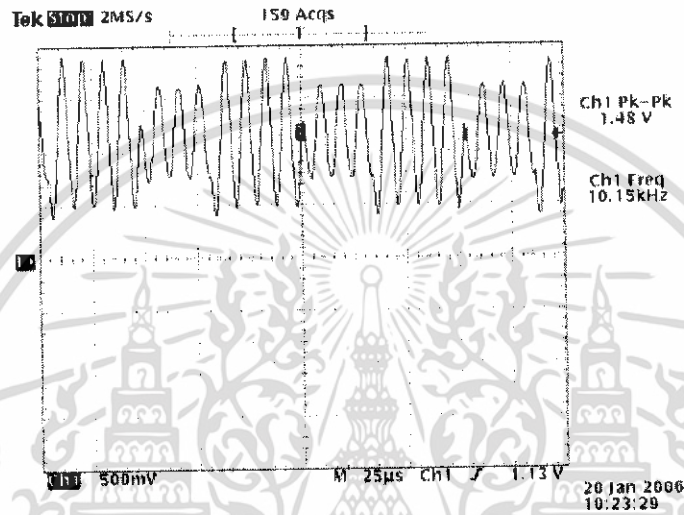
รูปที่ 4.19 ผลการทดลองที่เกิดจากคอร์ติกออสซิลเลเตอร์ โดยที่ $\Delta z = 0.2094$ เรเดียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.3 ผลการทดลองวงจรมอดูเลเตอร์ (Cordic modulator)

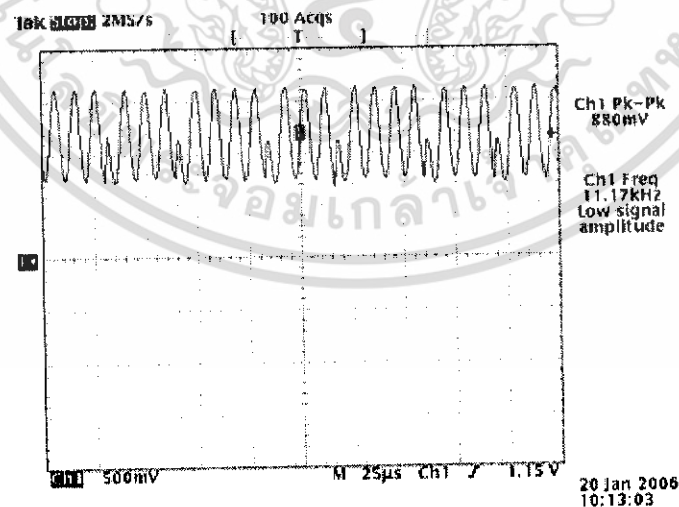
ในการทดลองนี้ทำการนำโปรแกรมที่ออกแบบไว้มาคอนฟิกลงบนอุปกรณ์ FPGA ได้สัญญาณเอาต์พุตที่เกิดจากคอดิก ออสซิลเลเตอร์ โดยมีการวนรอบการทำงาน (Iteration) 11 ครั้ง แล้วให้ค่าอินพุตเป็นคอนสแตนต์จำนวน 2 จุดเพื่อแสดงการเปลี่ยนเฟสและแอมพลิจูด

- 1) กำหนดให้จุดที่ 1 คือ $I = 0.1, Q = 0.1$ และ จุดที่ 2 คือ $I = 0.1, Q = -0.2$

รูปที่ 4.20 ผลการมอดูเลชันจากการออกแบบด้วยภาษา VHDL

- 2) กำหนดให้จุดที่ 1 คือ $I = 0.1, Q = 0.1$ และ จุดที่ 2 คือ $I = -0.1, Q = -0.1$

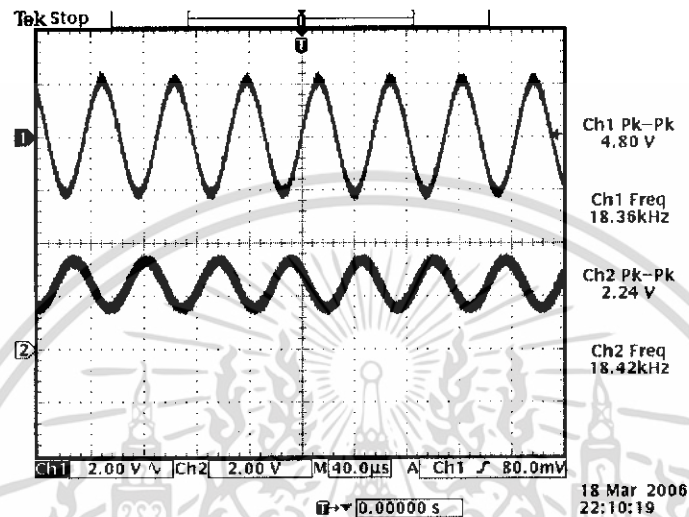

รูปที่ 4.21 ผลการมอดูเลชันจากการออกแบบด้วยภาษา VHDL

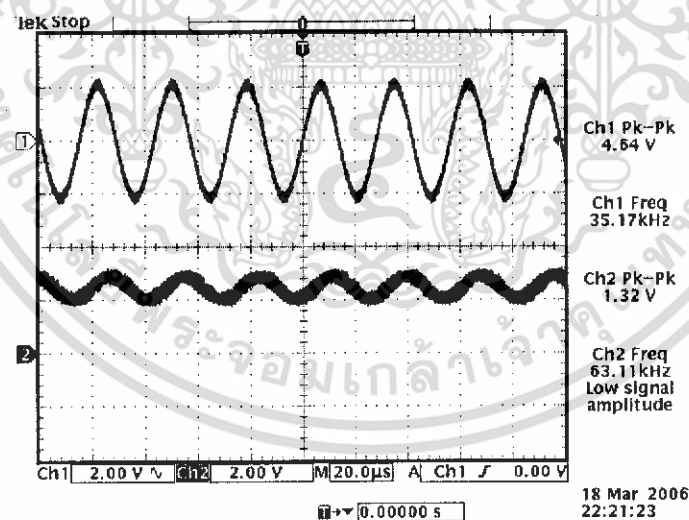
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.4 ผลการทดลองวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบผลตอบสนองอิมพัลส์จำกัด

ในการทดลองนี้ทำการทดสอบวงจรคณแบบบูรอัลกอริทึมในวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านแบบผลตอบสนองอิมพัลส์จำกัดอันดับที่ 6 ทำการป้อนสัญญาณ Sinusoidal ขนาด 5 V ความถี่ 18 kHz และ 35 kHz

รูปที่ 4.22 ผลการทดลองที่ได้จากวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านอันดับที่ 6

รูปที่ 4.23 ผลการทดลองที่ได้จากวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านอันดับที่ 6

ช่องสัญญาณที่ 1 แสดงสัญญาณอินพุตเป็นสัญญาณ Sinusoidal

ช่องสัญญาณที่ 2 แสดงสัญญาณเอาต์พุตจากวงจรกรองความถี่ต่ำผ่านอันดับที่ 6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5 บทวิจารณ์และบทสรุป

ทฤษฎีของ CORDIC Algorithm หลักการสำคัญคือการอาศัยความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งเวกเตอร์ที่มีขนาดเท่ากันหรือการเปลี่ยนตำแหน่งพิจารณาเส้นรัศมีของวงกลมใดๆ ซึ่งจากการเปลี่ยนตำแหน่งนี้จะทำให้ได้มุมเกิดขึ้น และเมื่อทำการโยงความสัมพันธ์ของมุมกับตำแหน่งเวกเตอร์เข้าด้วยกันแล้วก็จะทำให้ได้ความสัมพันธ์ที่เป็นสมการพื้นฐานของ CORDIC Algorithm ทั้งยังสามารถเพิ่มพารามิเตอร์เพื่อเปลี่ยนระบบในการพิจารณาหรือจัดรูปสมการเพื่อหาค่าที่ต้องการได้อีกเช่น ฟังก์ชันไฮเปอร์บอลิกและฟังก์ชันเอ็กซ์โปเนนเชียล เป็นต้น ส่วนการนำไปสร้างเป็นฮาร์ดแวร์ถูกทำให้ง่ายโดยการเลือกพจน์ที่มามีผลก็คือสามารถนำไปใช้ในฮาร์ดแวร์ที่เป็นระบบดิจิทัลหรือการคำนวณในระบบคอมพิวเตอร์ได้ง่ายและลดอุปสรรคในการสร้างลง อีกทั้งยังสามารถเลือกความละเอียดของการคำนวณจากจำนวนการวนรอบของการทำงานได้อีกด้วย

ในส่วนของโครงสร้างที่ได้ออกแบบไว้ การมอดูเลตสัญญาณแบบ QAM ที่ใช้ในการทดลองจะใช้เลขฐานสองจำนวน 4 บิตทำการเข้ารหัสซึ่งแบ่งเป็นช่องสัญญาณ I และ Q จากนั้นส่งผ่านไปยังฟิลเตอร์เชปปีงฟิลเตอร์เพื่อให้แบนด์วิธของสัญญาณแคบลงเป็นการลดการแทรกสอดของสัญญาณ แล้วนำค่าที่ได้ไปผ่านส่วนของ CORDIC ก็จะได้สัญญาณ QAM ออกมา ส่วนทางด้านรับนั้น เมื่อรับสัญญาณที่ถูกมอดูเลตเข้ามาและผ่านวงจรดีมอดูเลตแล้ว จะได้สัญญาณข่าวสารออกมาทางช่องสัญญาณ I และเมื่อนำสัญญาณที่ได้มาผ่านแมตซ์ฟิลเตอร์แล้วทำการดีเทกต์ (detect) ก็จะได้สัญญาณที่ได้ทำการเข้ารหัสไว้ในตอนแรกไปแสดงผลทางคอมพิวเตอร์ทางด้านรับ

จากการทำการทดลองนั้นแต่ละส่วนสามารถทำงานได้และให้ผลการทดลองถูกต้องตามที่ต้องการ แต่เมื่อรวมทุกส่วนเข้าด้วยกันแล้วไม่สามารถทำการโปรแกรมลงบนชิป FPGA ได้ เนื่องจากจำนวนเกต (Gate) ของตัวชิปนั้นไม่เพียงพอ ไม่สามารถรองรับโปรแกรมที่เขียนขึ้นทั้งหมดได้ จึงได้ลองพยายามเปลี่ยนวิธีการทดลอง เช่น เปลี่ยนตัวคูณ; จากที่ใช้ทฤษฎีเลขคณิตกระจาย (DA : Distributed Arithmetic) มาใช้ CSD (Canonic Signed Digit) และเปลี่ยนอีกครั้งมาเป็น บูธ อัลกอริทึม (Booth Algorithm) นอกจากนี้ยังได้ทำการเปลี่ยนเทคนิคการเขียนโปรแกรม เช่น จากโครงสร้างคอร์ดิกแบบอันโรลด์ (Unrolled cordic structure) มาเป็นแบบวนรอบการทำงาน (Iterative cordic structure) เพื่อที่ว่าจะสามารถทำการโปรแกรม โปรแกรมทั้งหมดลงบนชิปได้ แต่ก็ไม่เป็นผล ทำให้ไม่สามารถทำการทดลองตามวงจรที่ได้ออกแบบไว้แล้วได้

การที่การทดลองนี้ใช้เรสโคไซน์ฟิลเตอร์ซึ่งมีความยาว 36 แทป (tap) และใช้ทฤษฎีโพลีเฟสเข้ามาช่วยในการออกแบบ จะทำให้มีการคูณค่าสัมประสิทธิ์จำนวน 6 ตัวกับอินพุต และในส่วนของโครงสร้างได้ใช้หลักการทรานสโพสไดเรกต์ฟอร์ม (Transpose Direct Form) ทำให้ต้องใช้ตัวคูณ 6 ตัวพร้อมๆกัน เพื่อให้ใช้

เวลาในการประมวลผลน้อยลง แต่ก็ทำให้ต้องใช้เกทของอุปกรณ์ FPGA มาก และการทดลองนี้ซึ่งประสบปัญหาเรื่องเกทไม่พอก็สามารถแก้ไขได้โดยการใช้ตัวคูณตัวเดียว โดยทำการคูณค่าสัมประสิทธิ์กับอินพุตแล้วเก็บไว้ จากนั้นการคูณครั้งต่อไปนำผลคูณที่ได้ไปบวกกับค่าที่เก็บไว้ในตอนแรก ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆจนถึงการคูณของสัมประสิทธิ์สุดท้ายกับอินพุต การทำเช่นนี้จะทำให้ลดพื้นที่เกทได้แต่เวลาที่ใช้ในการประมวลผลก็จะมากขึ้น และความเร็ว (speed) ของวงจรจะลดลง จึงอาจต้องลดบิทเรทลง

ส่วน CORDIC Algorithm ที่ได้ออกแบบให้มีการวนรอบการทำงาน 11 รอบนั้น เป็นโปรแกรมที่ติดอยู่แล้ว เวลาทำงานจริงอาจจะเปลี่ยนตัวคริสตัลออสซิลเลเตอร์ให้มีความถี่สูงขึ้น เพื่อให้รับกับค่าความถี่สูงสุด (maximum frequency) ของโปรแกรมที่ออกแบบไว้ ซึ่งค่าของความถี่สัญญาณนาฬิกาสามารถดูได้หลังจากที่ทำการ compile และ generate แล้วจะมีค่านี้นบอกไว้ใน โปรแกรม Xilinx ISE

และเมื่อทำแต่ละส่วนเสร็จแล้ว เวลาที่นำมาต่อทำงานร่วมกันต้องควบคุมให้ดี เพราะไม่เช่นนั้นการทำงานจะไม่สอดคล้องกัน ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ท้าทาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชำนาญ ปัญญาไส, วัชรกร หนูทอง, “ภาษา VHDL สำหรับการออกแบบวงจรดิจิทัล”, ซีเอ็ดดูเคชั่น, กรุงเทพฯ, 2547
- [2] พรชัย ภววงษ์ศักดิ์, “การประมวลผลสัญญาณดิจิทัลเบื้องต้น”, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร <http://www.ee.mut.ac.th/home/pornchai>, 2543
- [3] มนัส สัจจวิไล, วรรณ ภัทรอมรกุล, “คู่มือการใช้งาน MATLAB ฉบับสมบูรณ์”, สำนักพิมพ์อินโฟเพรส, กรุงเทพฯ, 2543
- [4] วิมล สุระกำพล, “การประมวลผลสัญญาณเชิงเลข”, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2533
- [5] สมศักดิ์ ชุมช่วย, “การประมวลผลสัญญาณเชิงเลขเบื้องต้น”, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2545
- [6] Ifeachor E.C. and Jervis B.W., “Digital Signal Processing: A Practical Approach”, Addison-Wesley Inc., 1993
- [7] Oppenheim A.V. and Schaffer R.W., “Discrete-time Signal Processing”, Prentice Hall Inc., 1989
- [8] Oppenheim A.V., Willsky A.S. and Nawab H.S., “Signal and System”. 2nd edition, Prentice Hall Inc., 1997
- [9] Sanjit K. Mitra., “Digital Signal Processing: A Computer Approach”. 2nd edition, McGraw Hill Inc., 2002
- [10] John Wiley, “Multirate Digital Signal Processing”
- [11] Ray Andraka, “A Survey of CORDIC algorithms for FPGA based computers”
- [12] A. Shoari, M. Kamarei and A. Radmand, “Implementation of Costas Loop using CORDIC algorithm for software radio applications”
- [13] Jouko Vankka, Marko Kosunen, Jan Hubach and Kari Halonen, “A CORDIC-Based Multicarrier QAM Modulation”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้